

SÁGI KÖNYVTÁR

MARK TWAIN
TAMÁS ÚRFI
KALANDJAI

.....
17.564

2

OSZK

A PALLAS RT. KIADÁSA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IFJÚSÁGI KÖNYVTÁR

III-B-4

2. SZÁM

TAMÁS ÚRFI KALANDJAI

IRTA:
MARK TWAIN

AZ IFJÚSÁG SZÁMÁRA ÁTDOLGOZTA:
ZIGÁNY ÁRPÁD

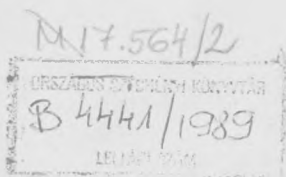
Országos Széchényi Könyvtár

PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI RT
KIADÁSA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
Felelős vezető : Tiringer Károly, műszaki igazgató.

I.

TAMÁS ÚRFI ÉS PÓLI NÉNI.

— Tom! . . .

Néma csönd.

— Sawyer Tamás! . . .

Megint néma csönd.

— Hol lehet ez a fiú? . . . Nem jössz elő mindjárt, te haszontalan?

Póli néni haragosan föltolta homlokára a pápaszemét, hogy jobban lásson, és szétnézett. De hiába tekintgetett jobbra-balra, Tamás úrfinak sehol nyoma sem volt.

— Ha megcsíplek lesz hadd-el-hadd! . . . —
dörmögte magában mérgesen.

Majd lehajolt, s a seprő nyelével irtózatosan dörömbölni, hadonászni kezdett az ágy alatt. Ennek azonban nem lett más eredménye, mint hogy a macska rémséges nyávogással kiugrott az ágy alól, s menekült az ablakon át.

— Pedig úgy rémlett, hogy ide bújt be az a gaz fickó! . . .

Póli néni letette a seprőt a sarokba, s a szoba küszöbéről nagyokat kiáltott a kertbe:

— Hahó, Tom! . . .

Semmi felelet.

De mikor harmadszor is kiabálni kezdett, halk neszt hallott a háta mögött. Hirtelen megfordult, s épen idejében csíphette meg Tamás úrfi gallérját. A tíz-tizenkét éves, eleven fiú épen a kamarából surrant ki és szökni akart.

— Ah, hát ott voltál? — kiáltott föl Póli néni diadalmasan.

— Mit kerestél odabent, Tom?

— Semmit, néni.

— Semmit? . . . Nézd csak a kezeidet . . . Miféle beföttel maszatoltad be ismét? . .

— Nem tudom, édes nénike.

— Nem tudod? . . . No majd mindjárt megmondom! . . . Mit ígértem, ha még egyszer hozzá nyúlsz a beföttekhez? . . .

Póli néni fölemelte a kezét és megsuhogtatta a levegőben. A veszedelem fenyegető volt.

Ekkor Tom hirtelen fölkiáltott:

— Nini, patkányok! . . . Nézz csak hátra, édes néni! . . . Nem harapnak ezek az állatok?

Póli néni ijedten nézett hátra, s eleresztette Tom gallérját, hogy összefoghassa a szoknyáját. . . Persze, a patkányoknak nyomuk sem volt: de Tom fölhasználta a kedvező pillanatot és megugrott. A következő percben már a kert deszka-kerítésén is átmászott, és végkép eltűnt a haragos Póli néni szemei elől.

— Már megint rászédett! — dörmögte magában. — Előre tudhattam volna! . . . De kinek jutnának eszébe a gaz kölyök furfangos fogásai! . . . Jól meg kellett volna vernem; de nem tudok szigorúan bánni vele . . . Ha nem bír megugrani, akkor megnevettet, és mindig elkerüli a büntetést . . . Tudom, ma délután is elcsavarogja az iskolát; de holnap példásan megbüntetem. Szombat lesz; és nem ereszttem el játszani, hanem itt-

hon kell neki dolgoznia . . . Mennyivel más az öccse! . . . Ez a Szid igazán jó fiú: soha sincs vele bajom.

Tom valóban elcsavarogta az iskolát, de annál fölségesebben mulatott. De még elég korán jött haza, hogy segíthessen Jimnek, a kis szerecsen fiúnak, aki fát vágott a vacsora-főzéshez. De dolog helyett inkább a kalandjai elbeszélésével mulattatta Jimet, s majdnem az egész munkát vele végeztette el. Szid akkorra már elvégezte az iskolai föladatát, és jó csomó tüzelőfát cipelt a konyhába.

Ez a Szid mostohaöccse volt Tamás úrfinak; mert anyjuk, aki Póli néni huga volt, Tom születése után egy évre másodszor is férjhez ment. Ezért nem hasonlított a két testvér egymáshoz; Szid alamuszi fiúcska volt: igazi „mintagyerek”: Tamás úrfi ellenben maga volt a pajkosság megtestesülése.

Mialatt Tom derekasan hozzálátott a vacsorához, Póli néni egyre ravasz kérdésekkel firtatta, hogy hol járt, mit művelt. Azt remélte, hogy hazugságon éri a fiút, s akkor aztán megbüntetheti. Csakhogy nehéz volt ám túljárni a fortélyos Tom eszén.

— Tom, — kérdezte Póli néni — nagyon meleg volt ma az iskolában?

— Nem olyan meleg, mint tegnap, nénikém.

— Aztán nem fürödtél meg, Tom?

Tom kissé megijedt; ránézett Póli néni arcára, de nem tudott leolvasni róla semmiféle veszedelmet, s ezért biztosan felelt:

— Bizony nem, édes néni.

Póli néni megtapogatta Tom ingét, és érezte, hogy száraz.

— Annyi bizonyos, — mondta — hogy nincs nagyon meleged.

Tom átlátott a szitán, és gyorsan felelt:

— Avval mulattunk, hogy vizet húztunk egymás fejére a szivárványos kútból . . . Nézd csak: még most is vizes a hajam.

Póli néni oda volt, hogy ez nem jutott eszébe! De hirtelen új eszméje támadt, és ravaszkodva kérdezte:

— Ha csak a fejedre húzták a vizet, akkor le sem kellett fejtened a gallérodát, úgy-e?

— Tom mosolyogva gombolta ki zubbonyát: a gallér erősen oda volt varrva. Póli néni kissé kedvetlenül mondta:

— Látom, látom . . . Pedig azt gondoltam, hogy elcsavarogtad az iskolát!

És megnyugodott, hogy Tom ma délután semmi rosszat nem követett el. Ekkor azonban Szid mindent elrontott. Azt mondta:

— Nini . . . ma reggel úgy láttam, hogy fehér cérnával varrtad föl Tom gallérját, most pedig fekete cérnával van fölvarrva . . .

— Persze, hogy úgy van! — kiáltott föl Póli néni haragosan. — Hogy történt ez, Tom? . . .

De Tom már kirúgta mag' alól a széket és menekült. A küszöbről azonban még vissza kiáltott:

— Megállj csak Szid! Ezt még megkeserülöd! És elhatározta, hogy fölképele Szidet.

Nyár volt és még nem alkenyödött. Tom vígan ment az úton, egyszerre azonban hirtelen elhaltgatott. Vele szemben egy idegen fiú jött az úton; valamivel magasabb volt Tomnál, szép újdonszerű kék zubbonyt, ugyanolyan nadrágot és finom, sárga cipőt viselt, — pedig nem volt vasárnap! Ez hallatlan eset volt Új-Szent-Péterváron és

... földhöz ráglak, ha akarom ...

Tom irígyen nézte a csinosan öltözött fiút. Mikor közel értek egymáshoz, mind a ketten megálltak és elkezdtek egymást kerülgetni, mint a macska a forró kását. Végre Tom megszólalt:

— Te nagyobb vagy, mint én, de azért földhöz váglak, ha akarom.

— Próbáld meg! — gúnyolódott a másik.

— Nem lenne nehéz! — viszonzá Tom fitymálva.

— Háttha talán mégis?...

Csönd lett. Majd Tom ismét megszólalt:

— Te még nem tudod, hogy Sawyer Tamás kiesoda.

— Semmi közöm hozzá.

— Hát téged hogy hívnak?

— Mi közöd hozzá?

— Ostoba vagy!

— Te vagy az ostoba!...

A két ellenfél már oly közel volt egymáshoz, hogy a vállaik érintkeztek; aztán kölesönösen tolni, majd lökdösni kezdték egymást.

— Ne taszigálj! — kiáltott rá Tom.

— Te ne taszigálj!...

Most már mindkettőjük arca lángba borult. Ekkor Tom hátra lépett, vonalat húzott lábával a porba, és azt mondta:

— Ha ezen át mersz lépni, eldöngetlek.

Természetes, hogy a másik rögtön átlépte a vonalat.

— No hát döngess el! — szólt hengegve.

— Két fillérért megteszem — viszonzá Tom.

A fiú kivette a kétfillérest és udvariasan oda adta Tomnak.

— Tessék!

Tom kiütötte kezéből a pénzt, s a következő percben egymásra rohantak. Nagy porfelleg tá-

... egyre pofozta, öklözte ellenfelét ...

madt az úton, s a két suhanc ugyancsak lépte, karmolta, rúgta, öklözte egymást. De a esata nem tartott sokáig: a porfelhő elszállt, és ekkor már Tom ott lovagolt földhöz vert ellenfelén.

— Majd szólj, ha elég lesz! — mondta neki.

És egyre pofozta, öklözte ellenfelét, aki sírt dühében, és minden erejét megfeszítette, hogy talpra állhasson. De nem ment. Végre, megúnván a sok ökölesapást, elfojtott hangon mondta, hogy már „elég“. Tom rögtön föleresztette, sőt segített neki talpra állni.

— Nem haragszom rád — mondta nagylelkűen. — De máskor ismerd meg előbb az embert, aztán gúnyolódj!

A másik leporolta a ruháját, tapogatta a bordáit és szóltalanul tovább ment. De, mikor jó messzire volt Tomtól, fölkapott egy követ, s oly ügyesen dobta, hogy eltalálta Tomnak a vállát. Tom rögtön úzóbe vette az árulót, de nem érhetette utól, mert az előbb hazaért, s az ablakból öltögette ki rá a nyelvét. Tom mindenféle gorombaságokat kiabált neki és fenyegette, mire megjelent az ellenfél anyja, s Tomot elparancsolta házuk tájékáról.

Tom máskorra halasztotta a bosszúállást és hazament. Mivel már késő volt, az ablakon mászott be, de Póli néni rajta érte. És mindjárt ki is szabta rá a büntetést: Holnap egész nap dolgoznia kell.

II.

MESZELÉS MULATSÁGBÓL.

Póli néni kora reggel kezébe nyomta Tomnak a meszelőt és a meszes csöbröt, s aztán megmutatta neki a kerítést, amelyet be kell meszelnie. — A deszkakerítés harminc méter hosszú és harmincfél méter magas volt. — Mikor lesz evvel készen? . . . Talán soha!

Nagy búsan belemártotta a meszelőt a csöbörbe, kétszer végighúzta a legfelső deszkán, s aztán összehasonlította a keskeny sávot avval a végtelen területtel, amit még be kell meszelnie. Elszörnyedt s kétségbeesve ült le a földre: — soha sem bírja elvégezni a munkát!

E pillanatban jött ki Jim a házból, és vízért ment a kútra. Tom nem szeretett vizet húzni: de most eszébe jutott, hogy a kút körül, különösen reggel, rendesen nagy társaság van, mert pajtásai, mikor vízért mennek, mindig ott szoktak játszogatni egy jó óráig. Megszólította hát Jimet.

— Ejnye, hát téged küldtek vízért, szegény Jim? Pedig tudom, hogy fáradt vagy! . . . Add ide a vödöröt: majd én elmegyek helyetted; te meg meszelhetsz addig egy kicsit.

— Nem lehet Tom úrfi — felelte Jim. — Az úrnő ki talál nézni az ablakon, és ha meglát . . .

— Ej, add csak ide a vödröt! Tudod, hogy csak pörölni szeret, s ha megver, az se fáj. Ugyan ki félne tőle! Inkább neked adom ezt a golyót is . . .

Jim habozni kezdett, mire Tom folytatta a csábítást.

— Szép agyaggolyó, többet ér, mintha márványból lenne.

— Igazán nagyon szép — mondta Jim s letette a vödröt. — De félek ám a veréstől . . .

Többet nem mondhatott. Póla néni hozzávágta a papucsát, mire Jim fölkapta a vödröt s örülten vágdatott vele a kút felé, Tom pedig buzgón meszelt.

De buzgósága nem soká tartott. Elkecserevedve gondolt arra, hogyan fogják majd csúfolni társai, ha dolgozni látják. Előszedte kincseit a zsebéből, s azon tűnődött, hogy nem vehetne-e értük helyettest, aki elvégezné a munkáját. De hajh! egész vagyona árán még egy órai szabadságot sem vehetett volna. Ekkor hirtelen felséges eszméje támadt: Ben Rogers, akinek a gúnyolódásaitól legjobban félt, megjelent a szemhatárcm.

Tom megragadta a meszelőt, bemártotta a csöbörbe és serényen dolgozott. Úgy tett, mintha észre sem venné Ben Rogerst, aki almát evett és „gózhajósdit“ játszott. Ő volt a gózhajó is, a kapitány is, a kormányos is, és fütyült, zakatolt, sistergett meg, furcsa parancsokat osztogatott magának. Tom azonban ügyet sem vetett rá, és féloldalt állva, műértő szemekkel vizsgálta utolsó meszelővonásait. Ben szájtátva bámult rá, majd csúfolódva megszólalt:

— Ojjé, szegény öregem! Hallottam Szidtől, hogy a nénéd rabmunkára ítelt. — Nem jönnél inkább fürödni velünk?

... Tom, engedd, hogy én is meszeljek egy kicsit ...

Tom odébb vitte a meszes esőbröt, s közömbösen felelte:

— Fürödni fürödhetem, amikor tetszik. De ilyen rabmunka nem minden nap akad. Például, sem te, sem a barátaid nem egykönnyen juthattok bemeszelhető kerítéshez.

A kérdés új világítást nyert. Ben nem rágicsálta többé az almáját, hanem figyelemmel, érdeklődéssel bámészkodott Tomra, aki minden meszelőhúzás után megállt és elégedetten nézegette munkáját.

Végre Ben nem állhatta tovább és fölkiáltott:

— Tom, engedd, hogy én is meszeljek egy kicsit.

Tom habozott egy kissé, aztán a fejét rázva így felelt:

— Nem; te nem értesz ehhez, Ben. Még elrontanád, s akkor Póli néni megcsizidna engem. A kerítésnek ez a része az utcára szolgál, s a néni azt akarja, hogy szép legyen. Ezért bízta rám, mert ezer közt is alig akad egy, aki a kedvére tud dolgozni.

— Ej, attól ne félj! — mondta Ben hevesen. — Csak add ide a meszelőt; majd meglátod, hogy én is oly jól elvégzem, mint te.

— Indus becsületemre mondom, Ben, hogy nem tehetem. Szid és Jim szintén akartak segíteni, de Póli néni elkergette őket.

— De én nem vagyok oly ügyetlen, mint ők... Nos hadd próbáljam meg! Oda adom az almám felét.

— Nem lehet, Ben... összemázolnád az egészet.

— De kérlek Tom . . . Nesze, oda adom az egész almámat.

Tom még vonakodott egy kicsit, bár titokban ujjongott, hogy a csele ily fényesen sikerült, és miáltal Ben Rogers izzadt a forró napon, a fur-

fangos Tom kényelmesen ült egy üres hordón a fa árnyékában, s jóízűen megette Ben almáját. Eközben egyre érkeztek az áldozatok: Tom pajtásai, akik gúnyolódni jöttek oda, s aztán mind drága ajándékkal váltották meg a meszelés jogát. Még mielőtt Ben belefáradt, Billy Fischer már megvette egy papír-sárkányért a meszelés jogát; utána John Miles következett, aki egy szép döglött patkányt adott, a nyakán vadonatúj zsinag, amelyen himbálni lehetett a kiszemvedett állatot. És Tom, aki reggel még oly szegény volt, mint a templom egere, délután már azt sem tudta, hova tegye a kincseit. Mert a már említett drágaságokon kívül, összeharácsolt még tizenkét agyag-golyót, egy sípot, egy rozsdás kulcsot, amellyel különben semmit sem lehetett kinyitni, egy fa-ágyút, egy üveg dugót, két ólomkatonát, egy rézkilincset, két döglött halat, egy kutyanyakralót, de kutya nélkül, egy nyeletlen bicskát, egy félszemű macskát, s egy bezúzott ablaktáblát, meg számos narancshéjat, amellyel a szemébe fösckendezhetett. S ráadásul egy csöppet sem dolgozott, hanem udvaroltatott magának meszelésre vágyó áldozataival, akik serény buzgalmukban, háromszor is átmeszelték a falat. Szerencse, hogy Tomnak elfogyott a mesze, különben az egész falu suhancái tönkre jutottak volna.

Midőn Tom elbocsátotta társait, nagy büszkén bement Póli nénihez, aki, abban a hitben, hogy Tom, mint rendesen, most is régóta megszökött a munkától nagyon elbámult a fiú vakmerőségén, hogy elébe mert állni.

— Kedves néni, — kezdte Tom — elmehetek-e már játszani?

— Egy tapodtat sem! — felelte Póli néni — amíg el nem végezted a munkádat...

— De már elvégeztem . . .

— Tom, ne füllents! . . . Tudod, hogy ez dühbe hoz.

— Nem füllentek, kedves néni.

Póli néni fölkel és kiment, hogy meggyőződjék. Persze nem hitt Tomnak: de mikor meglátta, hogy az egész kerítés be van meszelve, összecapta a kezeit.

— Lehetetlen! — kiáltott föl. — Látod, hogy tudsz dolgozni, ha akarsz, te rossz fiú. Nos, nem bánom: eredj most játszani, de vacsorára itthon légy ám!

És, hogy megjutalmazza Tomot páratlan szorgalmáért, gyönyörű szép almát keresett ki neki a szekrényből s közben leckéztette Tamást, hogy mily élvezet munka után jól pihenni, mily édes a jól végzett, megérdemelt munka gyümölcse. De mialatt Póli néni prédikált, Tom két piskótát lopott.

Kimenvén a házból, megpillantotta Szidet, aki gyanútlanul ballagott a második emeleti lépcső felé. Hamar fölkapott néhány göröngyöt, s még mielőtt Pól néni oda érhetett volna, két-három göröngy fején találta Szidet. Kapu helyett Tom most is a kerítésen mászott át, mert azt tartotta, hogy ez a legbiztosabb útja a menekvésnek.

Innen aztán fütyörészve ballagott ama hely felé, ahol két ellenséges hadsereg minden szombaton össze szokott csapni. Az egyiknek Tom volt a fővezére, a másiké Harper Józsi, Tom legkedvesebb barátja. Személyesen egyik vezér sem verekedett: az ily durva munkát alárendeltjeikkel végeztették el; ők csak valamelyik árnyas fátövében, vagy a dombon ülve igazgatták csapataikat, amelyek vad haraggal dulakodtak és botozták egymást. Ezúttal a Tom serege győzött; meg-

...gyönyörű szép, kékszemű leánykát pillantott meg
a kertben ...

számlálták a halottakat, kieserélték a hadi foglyokat, megköttették a fegyverszünetet a legközelebbi csatáig is aztán kiki hazafelé ballagott.

Mikor Tom a békebíró Thatcher Jeff háza előtt elment, a kertben gyönyörű szép, kékszemű lánykát pillantott meg. A tábornok, akit csak az inént éljenzett meg diadalmas hadserege, legott a szép kis szőke leány rabja lett. Lawrence Amy képe, aki eddig a barátnője volt, úgy elmosódott a szívében, mint ahogy a szivacs letörli a palatáblára írt számokat.

Tom addig ácsorgott a rácsos kerítés mellett, míg a kis leány is észrevette őt. Ekkor a legszörnyűbb halálugrásokkal, bukfencekkel, pajkos, bohókás bűvész-fogásokkal igyekezett mulattatni a szép leányt . . . ez azonban kacagva hátat fordított neki. Tom már szégyenkezve és kétségbeesetten akart elsompolyogni, mikor a szép leány visszafordult és — egy piros szegfűt hajított oda neki. Tom rárohant, mint a tigris a zsákmányára; zsebébe gyűrte a szegfűt és vígan fütyörészve indult haza.

Vacsora alatt oly vidám és jókedvű volt, hogy Póli néni sajnálta megszidni azért, hogy Szidet megdcbálta. De midőn Tom cukrot akart lopni, Póli néni jókorát húzott a kezére.

— Szidet nem ütöd, ha a cukorhoz nyúl — kesergett Tom.

— Szid tisztességtudóbb és nem lop minduntalan.

Póli néni nemsokára kiment a konyhába, s ekkor Szid, titokban akarván megdézsmálni a cukrot, megfogta a cukortartót . . . de ügyetlenül elejtette, úgy, hogy a drága edény darabokra tört.

Tom ujjongott. Már előre is látta, hogy Póli néni dühbe jön, s megkérdi, ki törte el a cukor-

...keseregre gondolt Póli néni igazságtalanságára...

tartót. Akkor ő hallgatni fog, és nem is szól mindaddig, amíg csak Póli néni dühe a tetőpontra nem ér. A néni a csörömpölésre gyorsan beszaladt, s mihelyt meglátta a darabokra tört cukortartót, ég felé emelte kezeit.

— Ki tette ezt? — kiáltott föl hevesen.

Tomnak ideje sem volt felelni. Póli néni, még lévén győződve, hogy csakis ő tehetette, úgy vágta nyakon, hogy szegény Tom hanyatt esett. No, csak ez kellett Tomnak! Elhatározta, hogy tragikus fordulatot ad a nem sikerült jelenetnek. Nyögve tápászkodott föl, mintha eltört volna valamije, és sírándozva mondta:

— Csak rajta; ölj meg hát azért, mert Szid eltörte a cukortartót!

Póli néni elbámult. Hát nem Tom lett volna a bűnös? . . . Furdalta a lelkiismeret, hogy ártatlanul büntette meg szegény Tomot, és csak azért nem kért tőle bocsánatot, mert attól félt, hogy evvel magára szabadítja az ügyis rakoncátlan fiút. Ehelyett összeszidta Szidet, és lopva, szorongó tekintettel vizsgálta Tomot, hogy nem tört-e csontja.

Tom duzzogva ült a sarokban, és időnként szörnyen nyöszörgött, nagyítva képzelt fájdalmát. Majd aludni kéredzkedett, s alig hogy szobájába ért, kiszökött a nyitott ablakon. Elment a folyó partjára, leült egy tutaj szélére, és keseregve gondolt Póli néni igazságtalanságára. Aztán eszébe jutott a szegfű. Ez a virág egyszerre elűzte minden kedvetlenségét, bánatát. Fölkerekedett és egyenesen ahhoz a házhoz igyekezett, ahol a gyönyörű kis ismeretlen lakott.

Esti kilenc óra, vagy féltíz lehetett. Az utca csöndes, néptelen volt s a házban is csak a második emelet egyik ablakában égett világosság. Vaj-

jon ott lakik-e ő? . . . Tom átmászott a kerítésen és megállt a kivilágított ablak alatt. Fölnézett, de nem látott semmit; aztán leheveredett a fűben, és sokáig gondolt a szép ismeretlenre . . .

Egyszerre azonban az ablak kinyílt, egy néger szolgáló kiabált valamit, s a következő percben egész özönvíz zúdult le Tomra.

A fiú fölugrott, a legelső kővel, ami kezébe került, bedobta az ablakot, mely csörömpölve törött darabokra.

Félóra múlva Tom otthon volt, s a faggyúgyertya fogyatékos világosságánál nézegette csurogvíz ruháját. A zajra Szid is fölébredt, de nem mert szólni: csak azt véste emlékezetébe, hogy Tom, aki nagyon rosszkedvűnek látszott, imádkozás nélkül feküdt le.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

III.

A SZÍNES CÉDULÁK.

Vasárnap reggel volt. Tom, a reggeli után mindjárt hozzáfogott a zsoltárok magolásához, melyeket föl kellett mondania, mielőtt a templomba mentek. Mikor már körülbelül tudta a leckét, Póli néni előszedte az ünneplő ruhát és mosdatni, öltöztetni kezdte Tomot. De ez nem könnyű dolog volt; mert Tom, ámbár imádta a fürdést, a mosdótól, meg a szappantól irtózott. Ezen a napon azonban szokatlanul engedelmes volt, amín Póli néni nem győzött eleget csodálkozni. Persze, ő nem tudta, hogy Tom azért mosdik ily szívesen, mert reméli, hogy a templomban találkozni fog a tegnapi szép ismeretlennel!

Aztán Mari, Póli néni leánya, aki pár évvel idősebb volt unokaöccseinél, elvitte a gyerekeket a vasárnapi iskolába, mely kilenctől féltizenegyig tartott; ez után következett az istentisztelet, amelyen Szid és Mari szívesen vettek részt, míg Tom csak kényszerűségből maradt ott.

A templomhoz érve, Tom megszólította egyik pajtását:

- Mondd csak, Jack: van-e sárga cédulád?
- Van.
- Nekem adod?

— Mit adsz érte?

— Három darab édes gyökeret meg egy horgot.

A csere megtörtént. Ez után Tom sorra szedte többi pajtásait is, és tegnap szerzett vagyonának felén jó sok piros, sárga és kék cédulát cserélt be.

Eközben megkezdődött az istentisztelet és az ünneplőbe öltözött iskolásfiúk raja betódult a templomba. Tomnak első dolga volt, hogy oldalba döfte jobboldali szomszédját, s mikor a tanító emiatt pirongatta, ráfogta a gazságot a mögötte ülő ártatlan fiúra. Aztán baloldali társa combjába gombostűt szúrt, a háta mögött ülőt a pad alatt hasba vágta, az előtte ülőnek pedig a haját cibálta. Egyúttal azonban oly áhítatosan sütötte le szemeit a zsoltáros könyvbe, mintha tízig se tudott volna olvasni.

Különben Tom pajtásainak nagy része csak époly garázda és pajkos volt, mint ő. A legtöbbje csak azért nem bukott meg, mert a zsoltárok egyikét versének fölmondásáért egy-egy kék cédulát kaptak a mestertől. Tíz kék cédula egy pirosat ért, és tíz pirosat ki lehetett cserélni egy sárgáért. A tíz sárga szerencsés gazdája pedig kapott értük egy bibliát.

Csakhogy tíz sárga cédula értéke kétezer bibliai vers volt, amelyet könyv nélkül kellett tudni! Ezért nagyon ritka eset volt, hogy akármelyik tanuló összegyűjthette volna a tíz sárga cédulát, melyért egy szerény kötésű biblia járt. Mindazáltal emlegettek egy német diákot, — a németek ugyanis jobban rátermettek a buta magolásra — aki öt-hat díjat nyert ily módon; de ez valószínűleg az ó-korban történhetett. Új-Szent-Péterváron legalább a legvénebb emberek sem emlékeztek az esetre.

A vasárnapi iskola igazgatója leült a szószek elé. Körülbelül 30 éves fiatalember volt és tanítványai nagyon szerették, mert kényük-kedvükre fecseghettek, verekedhettek, mialatt az igazgató úr beszélt. Ezúttal azonban a zsinatot és kiabálást váratlan esemény szakította félbe.

Vendégek érkeztek!

Thatcher ügyvéd egy őszhajú öreg úr, s egy feltűnő ruházatú hölgy kíséretében a szószek alatti emelvényre lépett. A hölgy egy kis lánykát vezetett kezénél fogva, akit senki sem ismert. De Tom csaknem táncolt örömeiben, mikor meglátta: hiszen ez a tegnapi szép ismeretlen volt!

Walters úr, az igazgató, sietett bemutatni a vendégeket. Az a vastag úr testvérbátyja volt Thatcher ügyvédnek és a városban lakott. Meszsziről jött, Konstantinápolyból, amely szintén az Egyesült-Államok városa, de Szent-Pétervárhoz legalább húsz mértföldnyire van. És Thatcher úr ebben a városban kerületi bíró volt: oly nagy méltóság, aminőről e kis fiúk közt egyik sem álmondott. Azt beszélték, hogy a bíró, az idősebb Thatcher, palakővel fődött palotában lakik és húsznál több zsandárnak is parancsol.

Az igazgató mindenáron ki akarta tüntetni iskoláját az előkelő vendégek előtt, s roppantul szerette volna, ha bemutatthatna egy olyan csodagyereket, akinek a tíz sárga céduláért kioszthatná a jutalmat. Suttycumban kérdezősködött az osztály legjobbjainál: de fájdalom! egyiknek sem volt meg a kellő számú sárga cédulája.

Ekkor azonban, mikor az igazgató már minden reményéről lemondott, hirtelen előállott Tom, és merészen lobogtatva céduláit, kérte a bibliát.

A derült égből lecsapó villám nem lepte volna meg úgy a derék Walters urat, mint ez a fordu-

lat. Mindjárt gyanította a csalást, de nem mert vizsgálatot indítani, mert félt a botránytól a kitűnő vendégek jelenlétében; s különben is, a szabályszerűen lebélyegzett cédulák mind együtt voltak, Tomnak tehát joga volt a bibliát követelni.

Az igazgató elnyomta bosszankodását és nyájas arccal felszólította Tamás úrfit, hogy üljön ő is az emelvényre, a többi nagyfejű közé. Aztán ünnepélyesen kihirdette, hogy Sawyer Tamás, a vasárnapi iskola dísze, ritka szorgalmával rászolgált a megjutalmaztatásra, és fölmutatott cédulái alapján megkapja a kötött bibliát!

Walters úr kitett magáért. Csimos beszéd kíséretében adta át a bibliát Tomnak, s egyúttal buzdította a többieket is, hogy kövessék e szorgalmas fiú példáját, aki lankadatlan buzgalommal gyarapítja tudása és bölcsessége kincseit. A sok-sok gyerek közt talán csak a kis Lawrance Amy volt büszke Tom diadalára; ő már rég szerette a pajkos fickót, s most valóban örült barátja kitüntetésének.

De a háládatlan Tom rá se nézett. Egyre csak a szép szőke kis leányra bámult: s mikor Amy ezt észrevette, úgy elkeseredett, hogy sírni szeretett volna.

Tom egyébként nagyon bambán és hülyén viselte magát. Mikor bemutatták a tekintélyes vendégnek, a száját sem merte kinyitni. Tomnak ez a megilletődése láthatólag hízelgett a bírónak; leereszkedően Tom fejére tette a kezét, s megkérdezte a „derék kis embertől“, hogy mi a neve.

— Tom — felelte a megjutalmazott.

— Nem Tom ... ez ... ez nagyon parasztos.

— Akkor Tamás, ha így jobban tetszik.

— Ez már más! Mindjárt gondoltam, hogy így lesz. De talán van önnek más neve is, kedves barátom? . . .

De Tom csak bambán bámult rá, úgy, hogy az igazgatónak kellett a segítségére jönnie.

— Tamás, — kérdezte bátorítóan — hát elfelejtette a családi nevét? Feleljen udvariasan a bíró úrnak, s ha szól, tegye hozzá azt is, hogy „uram“. No tehát? . . .

— Sawyer Tamás, uram — feleli Tom, kissé bátrabban.

— Így már jól van, fiatal barátom — bólintgatott a bíró elégedetten. — Ön nagyon eszes, derék fiúnak látszik, és sokra viheti, ha oly szorgalommal folytatja, mint ahogy megkezdte. De most legyen szíves egyet-mást ismételni abból, amit tanult, mert igazán szeretnők hallani értelmes, okos feleleteit. Lássuk csak . . . például, ön bizonyára tudja, ki volt a tizenkét apostol. Szíveskedjék hát megmondani a két legjelesebbnek a nevét.

Tom vérvörös lett, és nyúzta-tépte a kabátja gombját. De nem felelt, csak bambán eltátotta a száját.

A derék Walters úr izzó parázson állt és izgatottan törülgette verejtékező homlokát.

— Nos, nekem feleljen, Tamás, — mondta végre — talán velem szemben bátrabb lesz, mivelhogy régi ismerősök vagyunk. Mi volt a két első apostol neve? . . .

Tom habozva, akadozva felelt:

— Dávid és Góliát...

Szavait elnyelte a kacagás és Tom a következő pillanatban úgy eltűnt az emelvényről, mintha a föld nyelte volna el. A bíró meghökkenve bámult Walters úrra, ez pedig kínjában csak a vállát vonogatta és mindjárt meghúzatta a templom

... a bíró leereszkedően Tom fejére tette a kezét ...

kis harangját, mely prédikációra hívogatta a híveket.

A kis templom csakhamar megtelt ájtatos hívőkkel, s a vasárnapi iskolások elszéledtek, hogy a szüleik mellé üljenek, akik szerették őket szem előtt tartani a prédikáció alatt. Póli néni szintén ott volt a templomban; Mari, Szid és Tom mellette ültek, még pedig Tom úgy, hogy legtávolabb volt az ablaktól és semmi sem szórakoztathatta.

A tiszteletes felment a szószékre és felolvasta a zsoltárnak azt a versét, amelyről ez napon prédikálni akart. Aztán megszólalt az orgona és a hívők rázendítették a zsoltárt, irtózatosan nyújtván-húzván a szavakat, akárcsak a szentiváni éneket.

Mjd az ének és az orgona elhallgatott. Most ruhasuhogás következett és a hívők mind fölálltak, úgy hallgatták a tiszteletes úr bevezető, áhitatos imáját. Ez a könyörgés mindig irtózatos dühbe hozta Tomot, mert állnia kellett alatta, s néha nagyon is sokáig tartott.

Ez napon, az ima közepe táján, egy légy szállt a Tom előtt levő pad támlájára. A cudar szárnyas arcátlanul tisztogatta magát Tom szemelátára: első lábával átnyalábolta a fejét, és annyira nyúzta marcangolta, mintha le akarta volna tépni; aztán a hátulsó lábaival lekefélt a szárnyait, melyek csak úgy csillogtak a nap ráeső verőfényében. A szemtelen állat oly nyugodtan öltözködött, mintha semmi veszély nem fenyegette volna: pedig Tom csak azt várta, hogy a tiszteletes kimondja az ima utolsó szavát... amint az Amen szó elhangzott, és a hívők lekezdték ülni, Tom egyet kanyarintott a pad támláján meggömbített tenyerével... és a légy fogoly

volt! Szerencsétlenségére Póli néni odanézett, és kényszerítette Thomot, hogy bocsássa el a legyet.

A tiszteletes nem minden ékesen szólás nélkül fogott a prédikációba, de a nagy meleg miatt sok hallgatója csakhamar bóbiskolni kezdett és el is szunnyadt. Máskor Tom is szundikálni szokott, de ezen a napon ébren tartotta az a kincs, melyet ma reggel fogott s egy gyújtós skatulyába zárt.

A kincs hatalmas ollójú szarvasbogár volt, mely azzal jutalmazta börtöne ajtajának kinyitóját, hogy jól megcsípte az egyik ujját. Tom ijedtében nagyot pattintott az ujjával, melybe a bogár kapaszkodott; erre a fogoly a templom közepére repült és a hátára esett, Tom pedig megcsípett ujját szopogatta.

A szarvasbogár keservesen kínlódott, vergődött a hátán, s mindenáron hasra akart fordulni, de hiába! Tom nagyon szerette volna ismét nyakon csípni a szökevényt, de erre nem is gondolhatott. Igaz, hogy a bogár nem bírt elmenekülni, mert a hátán feküdt; de Tom sem férhetett hozzá, mert nagyon távol volt tőle. Különben az ájtatos gyülekezet egyéb tagjai is érdeklődve nézték a szarvasbogár kétségbeesett erőlködését, amely jobban mulattatta őket, mint a tiszteletes úr kenetes prédikációja.

Csakhamar egy unatkozó kutya tévedt a templomba. Bizonyosan nem talált semmi mulatságot a néptelen utcákon, s a tikkasztó hőség őt is nagyon bántotta, mert fülét-farkát leeresztve lomhán cammogott be a hűvös templomba.

Egyszerre csak megpillantotta a szarvasbogarat; kifityegő nyelvével végignyalta a szája szélét, s a farkát csóválni kezdte. Közelebb somfordált prédájához és jobban szemügyre vette; kétszer-háromszor megkerülte, tiszteletteljes távol-

ságból megszimatolta, körülszaglálta, majd közelebb ódalgott hozzá és nekibátorodva rávicsorgatta fogait; aztán egypárszor morogva nekiugrott, mintha menten be akarná kapni, de azért a világ minden kincseért sem mert volna hozzányúlui.

Tom roppantul mulatott a ritka eseten. Le nem vette volna szemét a kutyáról. A derék kuvasz ezalatt megúnta az örült ugrándeozást, szépen lehasalt, két első lába közé vette a szarvasbogarat, s hol jobbra, hol balra forgatta. De úgy látszott, hogy lassanként ez sem szórakoztatja; mintha elálmosodott volna. A feje egyre hanyatlott, s végre az orra érintette az ellenséget, ez pedig legott bele csimpeszkedett. A kutya talpra ugrott és fájdalmasan vonított; aztán megrázta fejét, s a szarvasbogár egy méternyire nagy koppanással esett a földre.

Tom ujjongott.

A kutya még egyre tüszkölt és zavartan nézett körül; a vereség megalázta, de a bosszúvágy annál jobban forrott benne. Újra kerülgetni kezdte a bogarat, most már egész közel hasalt hozzá és morogva vicsorította rá a fogát. De azután ebbe is beleúnt; egy nagy zöldszárnyú dongó-légycsapka röpködött a feje körül, ennek a röptét kísérte figyelemmel, s az alkalmas pillanatban utána is kapott, de elszalajtott. A légy ijedten tovább röpült, a kutya pedig nagyot ásított és, megelégedve a szarvasbogárról, ráheveredett!

Rémült vonítás töltötte be a kis templomot, s elnyelte a tiszteletes úr szavait. A gyülekezet alvó fele ijedten horkant föl álmából, és révedezve nézett körül. A kutya fájdalmasan üvöltve nyargalt a szószékig, s onnét vissza. Egyszerre megállt a templom közepén, s egyre vonítva, kaf-

fogva, hallatlan gyorsasággal kezdett forogni maga körül, hogy a tomporába kapaszkodó szarvasbogarat megfoghassa. S mikor ez nem sikerült, néhány padot átugorva, a gazdája ölébe menekült. Ez pedig nyakoncsípte és kidobta az ablakon, mire a gyötrött kutya fájdalmas üvöltése csakhamar elveszett a távolban.

De ideje is volt. Az ájtatos hívők jó része keményen marta az ajkait, hogy föl ne kacagjon. Senki sem mert a szomszédjára nézni, félvén, hogy elneveti magát. A tiszteletes úr pár percig hallgatott és csak aztán folytatta prédikációját, de kénytelen volt megrövidíteni a beszédjét, mert a kutya-história kárhozatos derűtséget ébresztett hallgatóiban.

Tom az ökleit harapdálta, hogy visszafojtsa ujjongó jókedvét. Szeretett volna táncolni, cigánykereket hányni és jókedvét csak egy dolog zavarta némileg: azt nem bánta, hogy a kuvasz eljátszogatott a bogarával; de az már bántotta, hogy a haszontalan elvitte a szarvasbogarat, amely neki, Tomnak, jogosan szerzett tulajdona volt.

IV.

HUCKLEBERRY FINN ÉS AZ ISKOLA

Másnap hétfő reggel volt és Tom borús kedvvel ébredt fel. Megint egész heti iskolai rabság állt előtte s ez a gondolat boldogtalanná tette. Csakhamar az a gondolat kezdte kísérteni, hogy otthon maradhatna, ha valamely szerencsés véletlen folytán hirtelen megbetegedhetnék.

Gondosan megtapogatta egész testét, hogy nem fedezhetne-e fel valami betegséget. De hiába. Elhitette magával, hogy émielyeg a gyomra, de ez nem volt igaz, s ő is csakhamar átlátta, hogy ezzel semmire sem megy. Ekkor hirtelen felfedezett valamit: az egyik foga mozgott! Már épen jajgatni akart, de aztán eszébe jutott, hogy Pólinéni kurtán szokott elbánni az ilyesmivel; egyszerűen kihúzta a fájós fogat, ez pedig fájt. Jobb lesz tehát, ha a fogfájást csak tartaléknak tartogatja s egyelőre mást keres.

Nemrég hallotta az orvostól, hogyha az elhanyagolt seb üszkösödik, abba bele is lehet halni. Eszébe jutott, hogy bal lábának a hüvelykujján van egy karcolás, amelyről mindeddig nem panaszkodott. Most kihúzta a sebesült lábát a paplan alól. A bőr csakugyan pirosabb volt a

hüvelykujján, mint másutt; ez jó jel volt: jele, hogy a seb gyulladni kezd!

Tom elkezdett nyöszörögni; de Szidnek mély álma volt. Ekkor Tom dühbe jött, s mivel úgy rémlett neki, hogy heves szaggatást érez a bal lábában, hangosan ordítani és jajgatni kezdett.

De Szid csak aludt, mint a gözü. Ekkor Tom jól oldalba lökte, s még hangosabban jajgatott. Szid nagyot ásított, aztán morogva nyújtózkodott, s végre felült, bambán rámeresztette szemét Tomra, aki rémesen sikoltózott.

— Mi bajod van, Tom? — kérdezte álmosan.

— Semmi, semmi! — nyöszörgött Tom. — Csak aludjál tovább. Nekem már úgyis végem van.

— De hát mi bajod van? — kérdezte Szid megijedve. — Talán behívjam a nénit?

— Nem; ne hívj senkit. Úgy sem használna!

— Mondd meg legalább, mi fáj?

— Nézd csak, milyen üszkös a lábam. Robinson orvos mondta tegnap, hogy ebbe bele lehet halni. Óh, jajajajaj!

Tom annyira dörzsölte a lábát, hogy most már csakugyan fájni kezdett neki, tehát igazán szívből jajgatott.

Szid rémülten ugrott ki az ágyból, lerohant a lépcsőn és torkaszakadtából ordított:

— Póli néni jöjj hamar! Tom haldoklik!

— Micsoda? . . . Haldoklik? . . .

— Úgy van, haldoklik! Jer csak hamar!

Póli néni ugyan nem hitte el a rémhírt, de azért gyorsan felszaladt a szobába, s félig aggodva, félig bizonytalanul kérdezte a haldoklótól:

— Nos, Tom: még nem haltál meg?

— Óh, jaj néni! még nem . . . de már üszkösödik a lábam . . .

— Mutasd!

Póli néni megnézte az „üszkös lábat“, s aztán leroskadt az ágy szélére. Olyan fuldokló kacagásra fakadt, hogy a könnyei is kiesordultak. Aztán így szólt:

— No, te rossz esont: ugyancsak rám ijesztettél! De most azt mondom, hogy hagyd abba a jajgatást, mert engem úgy sem tehetsz bolonddá!

— Tomnak minden fájdalma megszűnt és elmúlt a jajgatása is.

— Hidd el, Póli néni, — mondta csüggedten — úgy fájt a lábam, hogy azt hittem, belehalok. S a lábam miatt egészen megfelejtkeztem a fogamról is.

— A fogadról? Hát mi a baja a fogadnak? . . . Nyisd ki a szádat . . . Úgy van: ez az egyik mozog egy kicsit . . . No, de ezen könnyű segíteni. Eredj csak, Mari, hozz egy szál varróselymet, meg parazsat a konyhából.

— Ne-ne-nem! — ne húzd ki, néni — szepegett Tom. — Nem is fáj már . . . ettől bizony elmehe-
tek az iskolába is.

— Ahán! kibújt a szög a zsákból! Hát azért jajgattál, hogy ne kelljen iskolába menned? . . .

Mari behozta a foghúzó szerszámokat. Póli néni megkötözte Tom fogát a selyemszállal, s a fonál másik végét az ágy lábához kötötte. Aztán égő parázssal nekiment egyenesen Tom szemének . . . Tom ordítva rántotta vissza a fejét: s a szegény fog ott lógott a selyemzsinegen.

Tom tehát elmehetett az iskolába. De minden rossznak meg van a jó oldala, s így a foghúzásnak is. Tom például a csorba fogai közt oly furesa módon tudott köpni, hogy valamennyi pajtása megirigyelte.

Útközben találkozott a „falu rosszával“ is. Ez Huckleberry Finn volt, egy szegény fiú, akivel senki nem törődött, s aki, épen ezért, kényére-kedvére élt, mint az ég madarai. Mivel az iskolás-fiúknak megtiltották, hogy vele barátkozzanak, természetes, hogy Tom a legjobb barátja lett neki.

Ez a Huck — így hívták rövidség okáért — különben igen derék, tizenhárom-tizennégy éves fickó volt. Igaz, hogy rongyos és ágról szakadt volt, de kénye-kedve szerint jött-ment, ahová neki tetszett. Rendes kosztja ugyan nem volt, de mivel szívesen elvégzett akármily munkát, amit rábíztak, sohasem forgott abban a veszedelemben, hogy éhenhalni engedik. Nyáron az erdőben aludt, télen valamelyik istállóban, vagy padláson. Akkor fürödhetett vagy horgászhatott, amikor kedve tartotta: s ezért a függetlenségért valamennyi szentpétervári diák irigyelte őt.

— Hahó, Huck! — kiáltott rá Tom.

— Hahó, Tom! — felelte Huck örvendezve.

— Mi az a kezedben, Huck?

— Döglött macska.

— Hol vetted?

— Egy golyóért cseréltem, Jimtől.

— Hát aztán mire való az a döglött macska? — kérdezte Tom fitymálva.

— Mire? ... Hát elkergetheted vele a szemölcsöket.

— Többet ér az esővíz, Huck!

— Szó sincs róla! Tanner Bob is megpróbálta, de nem használt semmit.

— Hát a döglött macskával hogyan kell bánni?

— Ki kell vinni a temetőbe, egy elkárhozott ember sírjához, akit aznap temettek. Éjjélkor eljön érte az ördög, többedmagával, de nem kell

tőlük félni, mivel csak a halottra van gondjuk. Aztán hallani, amint suttognak, mozognak a fák közt: ekkor viszik a halottat. Most utánuk kell hajítani a döglött macskát és azt kiáltani: — „Ördög vidd el a macskát, macska vidd el a szemölcsöket!“ Ez csalhatatlan szer, Hopkins anyótól hallottam; ő pedig tudja, mert boszorkány.

— És mikor próbálsz meg a dolgot, Huck?

— Ma éjjel. Azt hiszem, hogy az ördögök ma éjfélkor viszik el az öreg Williamst.

— De hisz azt már tegnap eltemették!

— De tegnap vasárnap volt. És vasárnap az ördögök sem dolgoznak, tehát az öreg Williamst sem vihették el.

— Nini! erre nem is gondoltam . . . Hallod-e Huck, én is szeretnék veled menni.

— Hát csak gyere, ha nem félsz.

— Már hogy félnék! — felelte Tom felháborodva. — Csak gyere el értem, és nyávogj az ablak alatt.

— De nehogy úgy tégy, mint a multkor! Addig nyávogtattál, míg Harper apó kinyitotta az ablakot, azt mondta, hogy cudar kandur vagyok, s a fejemhez vágott egy üres pintes üveget. Én meg, kölesönbe, egy féltéglát vágtam hozzá, s ha őt magát nem találtam is el, de legalább betörtem két ablakát.

— A multkor azért nem felelhettem a nyávogásodra, mert Póli néni még ébren volt; de ma este elmegyek . . . Nini! mutasd csak ezt a bogarat! . . . Micsoda bogár?

— Nünüke!

— Hol vetted?

— Fogtam.

— És mit csinálsz vele?

— Mi van a kezeden, Huck? ...

— Hát megtartom. Nézd, milyen szép aranyoszöld!

— Az igaz felelte Tom sóvárogva. — De nem érzed hogy bűdös?

— Ha a tied lenne, mindjárt nem volna bűdös! Különben csak hadd legyen bűdös; ez ritka bogár, és nekem jó. Te még nem is láttál ilyet; lám, a nevét sem tudtad!

— Az igaz — mondta Tom és megint csak a bogarat nézte.

— Nem cserélnéd el, Huck? — kérdezte hirtelen.

— Mit adsz érte?

— Ezt a fogat, ni! — mondta Tom és elővette zsebéből a papírba takargatott fogat, amelyet Póli néni húzott ki reggel.

— Nem hamis? — kérdezte Huck és sóvárogva pislogatott a fogra.

Tom kitátotta a száját és megmutatta a fog helyét.

— Akkor cserélünk! — mondta Huck.

Tom a szarvasbogár börtönébe, a gyűjtős skatulyába zárta a becses rovar, s a két jóbarát elégedetten vált el, mindegyik gazdagabbnak hitte magát, mint a találkozás előtt volt.

Tom oly biztosan és nyugodtan lépett be az iskolába, mintha el sem késett volna, kalapját felakasztotta a fogasra és rendes helyére ült. De az egyhangú zümmögés, mely jövetele előtt betöltötte az iskolát, Tom beléptekor félbeszakadt, s a mester, aki szundikált a katedrán, hirtelen felriadt.

Meglátván, hogy Tom későnjötte okozta a csöndet, haragosan rákiáltott:

— Sawyer Tamás!

Tom nagyon jól tudta, mi következik, de azért bátran felelte:

— Tessék.

— Jer ide, fiam. Miért késtél el? — kérdezte a mester bosszúsán.

Tom valami semmitmondó mentségre gondolt, de hirtelen megpillantotta a gyönyörű ismeretlent, aki szintén ott volt az iskolában! És mi több, szélről ült a leányok oldalán, úgy hogy mellette volt az egyetlen üres hely. Tüstént így felelt hát:

— Néhány percre megálltam beszélgetni Huckleberry Finnel.

A mester elbámult. Ez hallatlan vakmerőség volt! Az iskolában halálos csönd lett, s a fiúk suttogva kérdezték egymástól, hogy megbolondult-e Tom?

— Kivel csevegtél, fiam? — kérdezte a mester.
— Félek, hogy rosszul hallottam.

— Huckleberry Finn barátommal — ismételte Tom szilárdan.

Ez a nyílt vallomás kihívó dac volt, amit meg kellett törni.

— Sawyer Tamás, — mondta a mester — vedd le a kabátodat.

És a derék ember, nem röstelve a verejtéket, fáradságot a tikkasztó melegben, addig lazsnakolta Tomot, míg a botja ketté nem törött. Tom azonban nyikkanás nélkül állta a szörnyű verést.

— Most pedig — mondta a mester lihegve, izzadt homlokát törülgetve — vedd a sátorfádat és ülj a leányok oldalára.

Az egész osztály gúnyosan felkacagott, de Tom fel sem vette. Elérte célját: odakerült a szép ismeretlen mellé.

A fiatal leány azonban rá sem nézett Tomra és megvetően odább húzódott tőle. Lassanként ismét megújult az egyhangú zümmögés az iskolában és a mester megint szundikál.

Tom titkosan rápislogott bájos szomszédnőjére, de ez még mindig duzzogva fordított neki hátat. Mikor visszafordult, egy szép őszibarackot talált az irkáján, melyet Tom tett oda. A leány eltolta a csábító ajándékot, Tom azonban ismét visszahelyezte. Azután rajzolni kezdett a palatábláján és tetette magát, mintha rejtegetné a rajzát és nem akarná, hogy a kis leány meglássa.

A bájos ismeretlen eleinte színelte, hogy rá sem hederít Tomra, meg a rajzára, de Tom már észrevette, hogy kíváncsi. Mindamellett tovább rajzolt, s egyre takargatta a palatábláját. Végre a kis kíváncsi nem bírta tovább türtőztetni magát, némi habozás után suttogva kérte Tomot:

— Mutassa, kérem.

Ekkor Tom udvariasan leleplezte rémítő remekét: nagy borzalmas ház volt, melynek három kéményéből dugóhúzó alakjában szállt felfelé a füst.

— Nagyon szép ház! — szólt halkán a kis kíváncsi.

És mialatt Tom még ablakot és ajtót is firkált a házra, a kis leány azt mondta:

— Most rajzoljon egy urat, aki be akar menni a házba.

Tom rajzolt is egy hórihorgas, otromba alakot, mely nem hogy a házba befért volna, hanem inkább átléphette. De szomszédnője nem volt szigorú, sőt szemmel láthatóan tetszett is neki a szörnyeteg, mert azt kérdezte:

— Hát engem nem tudna odarajzolni?

Hogyne tudta volna!

És a derék Tom habozás nélkül odapingált egy búzás zsákok, a tetejébe egy teli holdat, karoknak és lábaknak négy vékony vonalat, s az egyik

kar végébe öt légylábat, melyek roppant nagy legyezőt fogtak.

— De szép is, ha valaki tud rajzolni! — sóhajtott az arckép eredetije.

— Hisz ez nagyon könnyű! — súgta Tom. — majd megtanítom.

— Igazán? — kérdezte a kis leány örömmel. — És mikor?

— Ha akarja, mindjárt ma, iskola után — ajánlkozott Tom készséggel. — Mi az ön neve?

— Thatcher Becky. Hát az öné? Ah, emlékszem már: Sawyer Tamás, úgy-e?

— A barátaim nem így hívnak — felelte Tom és orrát fintorgatva vakargatta a hátát, amely még egyre sajgott. — Ön, úgy-e, Tomnak fog hívni?

— Ha önnek így jobban tetszik, szívesen.

Tom ismét firkálni kezdett a tábláján, és elrejtette az írást. De Thatcher Becky most már nem teketóriázott:

— Látni akarom, hogy mit ír! — mondta egész határozottan.

Tom lassanként levette kezét az írásról, s egyik betűt a másik után mutatta meg. Becky pedig ezt olvasta a táblán:

— „Nagyon szeretem magát!”

Becky meglepetve és némi csalódással káltott föl:

— Én azt hittem, hogy ez is szép rajz!

Majd kis vártatva, mintegy vigasztalásul, hozzátette:

— De azért én is nagyon szeretem magát, mert maga olyan bolondos...

E pillanatban a mester fülön csípte Tomot, s az egész osztály kacagásától kísérvé rendes helyére hurcolta. A mester ugyanis nem aludt.

hanem Tomot leste, s mikor megúnta a fiú bizalmaskodását, röviden végzett vele, s aztán visszament a katedrára. Tomnak azonban, bár a füle ugyancsak sajgott és tüzelt, eszébe sem jutott panaszkodni.

Régi helyére visszatérve, Tom igyekezett versenyt magolni társaival, de gondolatait nem bírta a könyvhöz kötni. Nagyot ásított hát, és lemondott a további küzdelemről. Beletörődött a rettenetes sorsba, és kétségbeesésében azt gondolta, hogy a szabadulás órája sohasem fog ütni.

A hőség valóban tikkasztó volt, s a nyitott ablakon át a legkisebb szellő sem üdítette fel a fülledt levegőt. A többi fiúk egyhangú, morajló magolása pedig úgy zúgott a fülébe, mint az altatódal. Tom hol álmos lett, hol pedig irtózatos dühbe jött és szeretett volna kiugrani az ablakon.

Egyszerre csak véletlenül a zsebébe nyúlt. Az arca legott kiderült: keze a gyújtós skatulyára tévedt. Elővette a skatulyát, és kieresztette az aranyos nünükét, melyet Hucktól cserélt a fogáért. A szegény állat bámulatos gyorsasággal kezdett vágatni a padon, örülve az aranyszabadságnak. De hajh! az öröme korai volt. Alig szaladt egy méternyire a pad hosszában, Tom máris feltartóztatta: elébe tett egy gombostűt, és kényszerítette, hogy visszaforduljon.

A bogár tulajdonosának jobboldali szomszédja Harper Joe volt, Tom legjobb pajtása, aki csakhamar élénk érdeklődéssel nézte ezt a ritka szórakozást. Bár a két fiú minden szombaton két ellenséges hadsereg fővezére volt, azért egész héten együtt járt mindenfelé, és jobb barátokat képzelni sem lehetett. Joe tehát mindjárt kezébe fogta a tollát, hogy segítsen barátjának a sze-

gény foglyot kordában tartani. Most tehát ketten hajszolták, kókányozták a rabot. Tom azonban rövid idő múlva kijelentette, hogy sohasem tudják, ki a „soros“. Ezért hát krétával egyenes vonalat húzott a padon keresztbe, és így szólt:

— Ez a határ. Ha a bogár túlmegy rajta, a te oldaladra, akkor te idomíthatod és én békében hagyom: de ameddig nem lépi át a határt, te sem nyúlhatsz hozzá. Jó lesz?

— Jó! — hagyta helyben Joe. — Rajta! Sarkantyúzd meg.

Néhány perc múlva a bogár átlépte a határt: de mivel ott meg Joe vette munkába, csakhamar ismét visszaesont a Tom oldalára. Ez az ide-oda nyargalás nagyon mulattatta a két játékost, és mialatt az egyik tollával hajszolta, jobbra-balra kényszerítette a szegény állatot, a másik, a pad fölé hajolva, türelmetlenül leste, hogy mikor lépi már át a határt.

Most Joénak kedvezett a szerencse. Az aranyos nünüke ép oly izgatottnak látszott, mint a gazdája: folytonosan változtatta futását; hol jobbra, hol balra fordult, s mikor Tom azt hitte, hogy mindjárt átesap hozzája, az állat hirtelen ismét megfordult, mert Joe útját állta a tollával.

Ezt nem bírta el Tom; izgatottságában átnyúlt tollával a határon és megszegte a maga szerződését. Joe vörös lett mérgében és így szólt:

— Tom, semmi csalás!

— Csak fel akartam eleveníteni egy kicsit.

— Semmi jogod hozzá: most az én felemen van.

— Ejha, hiszen nem húztam át az én oldalamra!

— Mondom, hogy ne bánts! Az én határomban van. S ameddig itt van, nem engedem, hogy hozzányúlj.

— Még csak az kellene! A bogár az enyém, s azt teszem vele, ami nekem tetszik . . . Jajjaj-jaj! . . .

Ennek a felkiáltásnak az volt a magyarázata, hogy a mester ott állt a hátuk mögött és kegyetlenül verte őket. A két bűnös ugyanis annyira elmerült játékába, hogy észre sem vette, mikor a mester lejött a katedráról és óvatosan a hátuk mögé sompolygott. A derék ember az ünnepélyes csöndben még nézte is egy darabig a szegény bogár versenyfutását, s csak akkor lépett közbe, mikor a két futtató már-már összezőrdült a versenyszabályok megsértése miatt.

Nemsokára csöngettek és a tanításnak vége lett. Tom gyorsan odaszaladt Beckyhez és halkán a fülébe súgta:

— Tegye fel a kalapját, és induljon el a többivel hazafelé. Aztán jöjjön vissza a kis fasor felől. Én is megszököm és ugyanarról jövök vissza ide.

A két cinkos csakugyan elvált a többiektől és találkozott is a fasor végén. Aztán, egymás kezét fogva, visszamentek az iskolába, amely már üres volt.

Most megkezdődött a rajzlecke. Leültek a kúszőbre, és Tom, a tanár, palavesszőt adott tanítványa kezébe, melyet gyöngéden vezetett. Így aztán a palatábla csakhamar tele lett: először egy remek palota támadt rajta, melyet csakhamar csodás fák, mesebeli ember-szörnyetegek és múzeumba való fantasztikus állatok vettek körül.

Lassanként azonban a két műkedvelő érdeklődése hanyatlani kezdett a művészetek iránt. Csevegni kezdtek tehát.

Tom mindjárt stílszerű mederbe akarta terelni a társalgást és azt kérdezte:

— Szereti ön a patkányokat?

— Nem, undorodom tőlük.

— Én is, amíg élnek. De én döglött patkányt értettem, melyet, madzagra kötve, a fejünk felett himbálhatunk. Adok önnek egyet.

— Köszönöm, nem kell. Ha még mókus lenne!

— Azt elhiszem! Mókust már magam is szeretnék. Volt ön cirkuszban?

— Csak egypárszor. Apám jobb szeret este ott-hon maradni.

— Én azt sem tudom, hogy hányszor voltam! Ha nagy leszek, én is bohóc leszek.

— Nem lenne jobb, ha bíró lenne? — kérdezte Becky az apjára gondolva.

— Ej, mit! minden bíró olyan közönséges ruhában jár, mint a többi emberek.

— Az igaz. És az arcukat sem festik be.

— Aztán a bohócok sok pénzt is keresnek, — folytatta Tom — naponként legalább egy dollárt. Csak az a kár, hogy ha sétálni mennek a városba, nem öltözhetnek úgy, mint a cirkuszban.

— Az ám! — hagyta helyben a kis leány sajnálkozva.

— Mondja csak, Becky, van-e már vőlegénye?

— Vőlegényem? . . . Mi az?

— A leány jegyet vált egy legénnyel, megígéri, hogy csak az ő felesége lesz, megcsókolják egymást, s attól fogva jegyesek.

— De miért csókolják meg egymást?

— Hogy érvényesebb legyen a jegyváltás. Emlekszik még, mit írtam a táblára? Azt, hogy szeretem önt; ön pedig azt felelte, hogy bolondos vagyok; én tehát megcsókolom önt, s ettől fogva jegyesek vagyunk. Most már ön soha senki másnak nem lehet a felesége, mert az én menyasszonyom.

— És ön soha, soha nem vesz el más leányt, úgy-e Tom?

— Természetes! Ön pedig ezentúl az iskolában csak velem fog beszélgetni, és ha majálisra megyünk, csak velem táncol.

— Ez nagyszerű lesz! — ujjongott a kis leány tapsolva.

— Lawrence Amy nagyon duzzogni fog, — folytatta Tom — de azzal nem törődöm.

A kis Becky hirtelen elkomorodott és nagy szemeket meresztett Tomra. A vőlegény észrevette, hogy bakot lőtt és zavartan hallgatott.

Egyszerre Becky sírva fakadt:

— Oh, Tom! — mondta zokogva. — Ön bizonyára ő vele is jegyet váltott, és nőül veszi, ha majd bohóc lesz.

— Ugyan, Becky! — vigasztalta Tom. — Ne sírjon hát! Hisz nem vehetem nőül, miután ön a jegyesem.

Ez az értelmes, okos beszéd azonban csak annyit ért, mint a falra hányt borsó. Tom átölelte menyasszonya nyakát, és tőle telhetőleg vigasztalta a kis leányt; de Becky jól oldalba lökte Tomot a könyökével és a fal felé fordult. Tom másodszor, sőt harmadszor is megpróbálta a kibékülést, de hiába. Ekkor ő is megharagudott, és nagy léptekkel, mérgesen kiment az iskolából.

Egy darabig az udvaron sétálgatott, s egyre az ajtóra nézett, abban a reményben, hogy Becky majd utána jön. Ámbár önérzete azt súgta, hogy ne alázza meg magát, mégis elhatározta, hogy visszamegy Beckyhez.

A menyasszony még mindig ugyanazon a helyen duzzogott.

Tom lassan közeledett hozzá, s pár pillanatig habozva, megállt, mert nem tudta, mit mondjon. Végre lágy, szelíd hangon, alázatos hízelgéssel, így szólt:

— Becky! te vagy a legszebb leány a világon . . . Mindenkinél jobban szeretlek . . . És, ha bohóc leszek, téged veszek feleségül . . . Bánom is én Lawrence Amyt!

Becky meg sem mozdult. Tom azonban még nem csüggedt.

— Nem vagyunk többé jóbarátok? — folytatta esengve. — Akarod, hogy rajzoljak egy szép lovat?

Ez a kecsegtető ajánlat is úgy hangzott el, mint a pusztában kiáltó szó; úgy látszik, hogy Becky megcsömörlött a műélvezettől.

Ekkor Tom a zsebeiben kezdett kotorászni, és kihúzta legdrágább kincsét, egy rézgolyót, mely tegnap még Robinson orvos utcai csengetyűhúzójának a gombja volt. Egészen odatartotta Becky orra elé a drága holmit, és unszoló hangon mondta:

— Neked adom, Becky, vedd el, kérlek.

De a leány oda sem nézett, csak megvetően kiütötte Tom kezéből a golyót.

Ez már sok volt! Utóvégre az emberi türelemnek is van határa, a Tom türelme pedig sohasem volt valami nagy. Haragosan kirohant hát a szobából . . .

Midőn Becky, akit a néma csönd nyugtalanítani kezdett, fél óra múlva az ajtóhoz szaladt és hangosan hívta vőlegényét, Tomnak már se híre, se hamva nem volt.

V.

ROBIN HOOD, A RABLÓVEZÉR.

A mélyen megsértett Tom kerülő utakon távozott az iskolából, és elhatározta, hogy a délutáni iskolát elesavarogja. Félóra múlva, miután nagy vargabetűket csinált, hogy az iskolába menő fiúkkal ne találkozzék, felért a cardiffi halom csúcsára, és eltűnt Douglasné háza mögött.

Innen bement a sűrű kis erdőbe, amelynek minden fáját, bokrát jól ismerte. Elfáradva a hosszas gyaloglástól, leheveredett a puha mohára, egy nagy tölgyfa árnyékába, melynek gallyai megvédték a nap heve ellen. Mindamelletttikasztó volt a hőség, mert a legkisebb szellő sem ingatta a leveleket. Még a madarak is elefejtettek énekelni, csak időnként lehetett hallani a harkály egyhangú kopogását.

Tom elkeseredve gondolt kudarcára. Szeretett volna elvonulni a világtól, például ennek az erdőnek mélyébe, ahol Robinson Crusoe módjára élhetne, távol a gonosz, szívtelen emberektől. De ezt a gondolatot hamar kiverte fejéből; tudta, hogy ebben az erdőben csak földi szeder megmogyoró terem, már pedig ő ezzel nem érte volna be. Különb is a társai nem hagyták volna kedvére élni ebben az erdőben, ez lévén az iskolakerülő diákok rendes találkozóhelye.

Ah, ha meghalhatna! — persze, legfőllebb csak egy-két napra! — akkor talán Becky megbánná szívtelenségét. De akkor már későn lenne!

Az ideiglenes kimúlás hiányában, ami pedig tetszett volna neki, más, könnyebb módját kereste a bosszúállásnak.

Hát ha egyszerűen megszöknék és rejtélyesen eltűnnék? ... Ha elmenne ismeretlen országokba, a tengeren túl, és sohase térne vissza? ...

Akkor bánkódnék ám csak Becky!

Az a gondolat is nagyon csábította, hogy hozzászegődik valami vásári csepürágó társulathoz ... De erről is lemondott ... A bohócnak mindig nevetnie, tréfálnia kell: s a vidámság nem illik az oly boldogtalannak, mint ő, aki mindent feketén lát.

Nem! ... Katonának áll, és csak hosszú idő múlva tér vissza szülővárosába, dicsőséggel és sebekkel gazdagon ... talán csonkán, bémán: egyik karja vagy lába nélkül!

Hadd lássa Becky, mit veszített benne!

Sőt talán az lenne a legjobb, ha hozzácsatlakozna valami harcias indus-törzshöz és ezzel vadászhatna vad bivalyokra és emberekre. Bizonyosan főnök lenne belőle, s valamikor vad csatakiáltással toppanhatna be Szent-Pétervárra, halálra ijesztve mindenkit. Csakhogy most eszébe jutott, hogy Szent-Péterváron már láttak indusokat és attól félt, hogy ezért majd nem ijednek meg tőle.

Mindent meghányva-vetve tengeri rablónak akart felcsapni. Úgy van! ... Kalózkirály lesz: vakmerőségének híre széltében-hosszában bejárja az egész világot, és az emberek már nevének pusztá hallatára is remegni fognak. Sorra el-

sülyesztí a gályákat, amelyek útjába kerülnek; s ha valamelyiken spanyol hercegné is lesz véletlenül, azt feleségül veszi. Ez ugyan bántani fogja Beckyt; de úgy kell neki! . . . Hát még mi lesz, ha majd hazajön Szent-Pétervárra, fekete bársonyzekében, térdig érő loyagesizmákban, piros öve tele pisztolyokkal, törökkel, széles karimájú kalapján lengő structollak . . . s amerre megy, mindenfelé félénken suttogják:

— Ez Sawyer Tamás, a kalózkirály!

Igen, ez lesz a legjobb! És mindjárt holnap indul: minek halogatná a fényes tervet, mikor minden napért kár?

Hozzá kellett hát látnia a készülődéshez és össze kellett szednie minden vagyonát. Odalépett egy fához, melynek tövében ásni kezdett hosszú fakésével: a hosszú penge nemsokára kemény tárgyhoz ért s ekkor Tom, belenyúlva a likba, ünnepélyesen ezeket a varázsigéket mondta:

— Ami nincs itt, jöjjön meg; ami megjött, maradjon!

Aztán széthányta a földet, kivett a likból egy Noé bárkáját; de mikor belepillantott, az arca bosszús lett. Csalódva látta, hogy csak egy golyó van benne; mérgében ezt is kivette és messzire elhajította.

De volt is oka rá, hogy bosszankodjék. Amerikában mindenki tudja, hogyha az ember bizonyos varázsigét mondva, elás egy golyót, azt két hétig nem bántja, s aztán megint ama varázsigék kíséretében felássza, — ott találja mindama golyókat, amelyek e két hét alatt a városban elvesztek, akármerre gurultak is el.

Ezt próbálta meg Tom is, de a kísérlet nem sikerült. Bizonyosan valami csúf boszorkány törte meg a varázst.

Tom elhatározta, hogy megkeresi ezt a boszorkányt. Lassan, cserkészve járt körül, s nemsokára homokos helyre ért, ahol tölcéséralakú likat látott meg a talajban. Letérdelt a földre, száját a likra tette és hangosan beleordított:

Törpék, manók, jöjjetek,
Hozzátok a kincseket!

A homok megmozdult . . . csakhamar egy hangyász dugta ki az orrát, de rögtön aztán ismét eltűnt a likban.

— Mindjárt tudtam, hogy boszorkányság van a dologban! — mondta Tom bosszúsan.

És nem is kísérletezett tovább, mert a boszorkány ellen küzdenie ép oly ostobaság lett volna, mint a kőből vizet facsarni.

E pillanatban zajos trombitaszó harsant fel az erdő mélyében. Rongyos bádockürt lehetett: de Tom jól tudta, hogy mit jelent! Rögtön levetette a kabátját meg a nadrágját, az egyik nadrágtartójából övet kötött derekára, aztán a fa tövéből, a száraz gallyak alól, egy íjat, egy nyilat, egy fakardot, meg egy tülköt szedett elő. Gyorsan felfegyverkezett s egy szál ingben merészen előre rohant. Aztán megállt egy óriási szilfa tövében, belefűjt a tülökbe; majd halkán odaszólt láthatatlan katonáinak :

— Csendesesen, fiúk! Meg se moccanjatok!

Ezzel óvatosan előrelopódzott, s néhány perc múlva megpillantotta a másik iskolakerülőt, Harper Joét, aki époly szellős öltözetben volt, mint legjobb barátja.

— Állj! ki vagy? — rivallt rá Tom dörgő hangon. — Ki mer az én engedelmem nélkül a sherwoodi erdőben járni?

— Én. Guy de Gisborne! — felelte Harper Joe bátran. — És tudd meg, hogy nekem senki engedelmére nincs szükségem, mert arra megyek, amerre kedvem tartja. De ki vagy te, hogy ... hogy ... hogy ...

És Harper Joe belesült a mondókájába. De Tom kisegítette, súgott neki abból a könyvből, amelynek személyeivel azonosították magukat.

— Ki vagy te, hogy ... hogy ... — hebegte Joe.

— Hogy így merészelsz hozzám szólni? — súgta neki Tom.

— Hogy így merészelsz hozzám szólni? — ismételte Harper Joe.

— Hogy ki vagyok, gazember? — csattant fel Tom hevesen. — Robin Hood vagyok, s a többi kardom mondja el, ha még egyet lépsz előre a fák között.

— Te vagy a híres száműzött? — szavaltá Harper Joe. — Tudom, hogy hős vagy, de Guy de Gisborne sohasem hátrált senki elől. Vigyázz! ...

Ezzel mind a ketten kardot rántottak és megkezdődött a tragikus párbaj. Ahogy a cirkuszban és színpadon látták, a két ellenfél is fölváltva hátrált vagy előretört, s mindegyik megvárta, míg a másik felel a kard csapására és csak aztán sujtott ismét.

A csata egyre hevesebb lett, s a fákardok ugyancsak kopogtak. Végre Tom lelkendezve kiáltott:

— Roskadj össze! Roskadj össze!

— Én nem roskadok össze — viszonzá Harper Joe dacosan. — Te sokkal többet kapsz, mint én.

— Az mindegy! Te is tudod, hogy a könyv ezt írja: „Ekkor Robin Hood egy merész alsóvágás-

— Robin Hood vagyok s a többit kardom mondja el...

sal megölte a szerencsétlen Guy de Gisbornet!“
Össze kell hát roskadnod.

Ez ellen már Joe sem szólhatott. Megkapta tehát a merész alsóvágást, és holtan lerogyott.

— Most pedig — mondta talpraugorva — rajtam a sor, én öllek meg téged.

— Hohó! a könyvben nem így történik — tiltakozott Tom.

— De az nem igazságos, Tom, hogy mindig csak te ölsz meg engem.

— Na, jól van, Joe, — viszonzá Tom — mintán már meghaltál, nem bánom. Tuck barát lehetsz és agyonüthetsz egy doronggal.

Ez tetszett Joénak, és Tom nemsokára halálra sebezve leroskadt. Aztán, a segítségére későn érkező haramiáknak, akiket szintén Joe személyesített, így szólt:

— Temessetek el, hű társaim, ebben az erdőben, melyet oly vitézül megvédelmeztem hazám zsarnokai ellen.

Végső vonaglásában még egyet fordult, s bizonyára meg is halt volna, de ekkor hirtelen felordított... Véletlenül egy csalánbokorra hemperedett, ami hólyagosra csípte a testét.

Felugrott hát, és gyorsan felöltözködött. Aztán mind a ketten elrejtették fegyvereiket és hazatakarodtak a sherwoodi erdőből, keseregve, hogy a hazátlan száműzöttek és haramiák kora lejárt.

VI.

A GYILKOSSÁG.

Póli néni aznap kilenc óra tájban aludni küldte a gyermekeket. Szid csakhamar el is aludt, de Tom ébren maradt és lázasan, türelmetlenül számlálta a perceket: várta Huckleberry jeladását, a macskanyávogást.

De még korán volt, s az éjszaka csöndjében csak a nyitott ablakon át behallatszó lombzizegés törte meg a némaságot.

Tom kezdte rémesnek találni a csöndet, melynek borzalmaait még a sötétség is növelte. Egyszerre a szű, amit Szentpéterváron a halál órájának neveznek, megszólalt a padlóban, az ágy lábánál . . .

Tom összeborzadt. Ez az egyhangú tik-tak, tik-tak . . . mindenki jól tudja . . . azt jelenti, hogy valakinek a napjai meg vannak számlálva, és Tom nem szívesen hallgatta ezt a baljóslatú kopogást.

Aztán a hőség, fáradtság lassanként elnyomta Tomot. Mélyen elaludt. A kakukos óra künn a folyosón, halkán ketyegett s végre tizenegyet ütött. De az alvó Tom nem hallott mást, mint a macskanyávogást, de ez is úgy rémlett neki, mintha álmában hallaná.

Egyszerre azonban nagy zajjal kiesapódott az egyik ablak, és valaki dühösen rikácsolta:

— Elhordod magad, utálatos kandúr!

Aztán a kerítésen darabokra törő üveg eső-römpölése hallatszott, s ez hirtelen fölébresztette Tomot.

Pár perc alatt felöltözött, kimászott az ablakon, ügyesen lekúszott az esőcsatornán, s közben néhányszor óvatosan nyávogott. Aztán a felszer tetejére bocsátkozott, s onnan a földre ugrott. Most már, a ház mögötti szűk sikátoron át, kijuthatott az országútra.

Huckleberry már ott várta a döglött macskával.

A két jóbarát örömmel köszöntötte egymást, s aztán sietve távozott. Félóra múlva már ott jártak a temetőben, melynek magas fűje a térdükig ért.

Az elhanyagolt temető félmérföldnyire volt a városkától, egy domb tetején. Kerítése kidült-bedült, a sírdombok behorpadoztak, a szüette keresztetek javarésze kitört a földből, s legtöbbjükön még fényes nappal sem lehetett volna elolvasni, hogy ki nyugszik alattuk.

Gyöngye szellő ingatta a fák ágait, s amint a lombok susogtak, Tom azt képzelte, hogy a halottak panaszkodnak. A két jóbarát nem igen mert beszélgetni, noha a vakmerőségig bátrak voltak; a hely, a rémes óra, a mély sötétség és a halálos csönd mégis megdöbbentette őket.

Nem sokáig kellett botorkálniuk a magas gazban, mert hamar megtalálták az új sírt, amelynek közelében három szílfá mögé rejtőztek.

Némán várakoztak öt-hat percig, de minden perc egy-egy esztendőnek tetszett nekik. Hirtelen

egy bagoly repült el a fejük felett és borzalmas huhogása rémesen zavarta meg a temető csendjét.

Tom ekkor annyira megrezzent, hogy nem bírta tovább a hallgatást. Halkan, suttogva kérdezte:

— Mit gondolsz, Huck, szívesen látnak-e bennünket a halottak?

— Ezt magam is szeretném tudni — felelte Huck fojtott hangon. — Már majdnem bánom is, hogy ide jöttem.

— Magam is — felelte Tom sóhajtva.

Majd rövid szünet után újra megszólalt:

— Mond csak Huck, mit gondolsz, hallja-e a félszemű Williams a mi beszélgetésünket?

— Bizonyosan hallja! A szelleme legalább hallja. De miért nem hívod Williams úrnak? Még utóbb megharagszik.

— Én nem akartam megharagítani. Hiszen amíg élt, mindenki csak félszeműnek hívta, és még sem haragudott.

— Az más. Most már nem él; és vannak halottak, akiket a hosszas fekvés elkedvetlenít.

Ez a nem épen biztató felelet hideg borzongást okozott mind a kettőjüknek és a beszélgetés ismét félbeszakadt.

Egyszerre Tom göresösen megragadta Huckleberry karját.

— A manóba! — mondta Huck megrázkódva. — Hogy megijesztettél! Mi baj? Mért fogod ily göresösen a karomat?

— Csitt, az istenért! — suttogta Tom rémülten. — Ne olyan hangosan! Nem hallottál semmit! . . . Nos, hallgass csak! . . . Jön valaki! . . .

A két pajtás remegve, szorongva símult össze és hallgatódzott.

— Úgy van . . . Most már én is hallom — sut

togetta Huck. — Bizonyosan Williams úrért jönnek az ördögök! . . . Mit tegyünk?

— Hát nem akarod utánuk dobni a döglött macskádat?

— Indus becsületemre, nem! . . . Már elment tőle a kedvem. Mit törődöm a szemölcseimmel! . . . Csak másvalahol lehetnék!

— Ej, ugyan mit félsz! Hiszen sötét van: úgy sem látnak meg!

— Már hogyne látnának meg! Éjjel jobban látnak, mint nappal.

— De hát legyen eszed, Huck! Hiszen mi nem vagyunk halottak! És, ha nem mozdulunk, nem látnak meg és nem is törődnek velünk.

A temető túlsó végéről közeledő tompa szóváltás moraja hangzott feléjük. A két jó pajtás még jobban egymáshoz lapult, és egészen a földre hasalt, a szilfák és a sűrű, magas bokrok mögé.

— Nézz csak oda, Huck! — suttogta Tom szívdobogva. — Mi lehet az?

— Lidérc-tűz. . . Valami elkárhozott lélek! . . .

— Oh, ha tudtam volna?

De már késő volt a bánat!

Három sötét alak, akiket csak homályosan lehetett látni a csillagok halvány fényénél, nagy lassan közeledett, egyenesen feléjük. Az egyik lámpát is hozott a kezében, s amint járásközben lóbálta, a táncoló fény, hol ezt, hol amazt a részletét világította meg a temetőnek.

— Ezek bizonyára az ördög legényei! — mondta Huck, fogvacogva. — Hárman vannak! . . . Most már végünk! . . . Legjobb lenne térdre borulnunk és imádkoznunk Isten irgalmáért.

Tom szólni sem tudott; a rémület megbénította nyelvét, és az ő fogai is épen úgy vacogtak, mint a pajtásáé.

Egyszerre csak Huck, imádkozás helyett víg néger nótát kezdett füttyörészni, és kényelmesen fölült.

Tomnak a szívverése is elállt: azt hitte, hogy Huck megőrült rémületében.

— Hallgass! — suttogta hörögve. — Hát így imádkozol?

— Ej. törődöm is velük! — hetvenkedett Huck. — Hiszen ezek nem ördögök! Az egyik Potter Jakab ... Megismertem a hangját ... Szökjünk meg a fák között ... Ez úgy sem akad ránk, sem utánunk nem szalad ... Bizonyosan most is részeg, mint rendesen ...

— Mindegy! ... Azért csak maradjunk csöndesen ... Hátha mégis ...

Tom elhallgatott és ismét görcsösen barátja karjába kapaszkodott. Majd elfúló, rekedt hangon suttogta:

— Meg ne mozdulj ,az Istenért! ... Az indus Joe is velük van!

— Átkozott indus! — suttogta most Huck is, megrettenve. — Majdnem jobb szeretném, ha az ördög maga jönne ...

— Csitt!... — suttogta Tom. — Erre tartanak ... Mintha keresnének valamit ... Meg ne moccanj, Huck, az Isten szerelmére!

— De ugyan mit kereshetnek? ...

A suttogás megszűnt, mert a jövevények odaértek a félszemű Williams sírjához és megálltak. Csak pár lépésnyire voltak a két gyerektől, akik reszketve, félholtan simultak egymáshoz.

— Itt vagyunk — szólalt meg a harmadik ember.

S amint fölemelte a lámpát, melynek világa az arcába sütött, a két jóbarát őt is megismerte: a fiatal Robinson orvos volt.

— Mit kereshetnek itt?

Potter, meg az indus Joe valami saroglyafélét cipelt, melyen kötél és két ásó volt. Letették a saroglyát a földre és rögtön hozzáfogtak a sír fölásásához. Az orvos is letette lámpását és leült a földre háttal az egyik fejfának támaszkodva. Oly közel volt Tomhoz, hogy a fiú megfoghatta volna, ha kinyújtja a karját.

— Csak szaporán, Jakab — mondta az orvos. — A hold minden perében kibújhat a felhők mögül.

A két munkás valamit dörmögött és tovább ásott. Majd az egyik ásó nagyot koppanva érte a koporsó födelét. Gyorsan letisztogatták róla a földet, ráharkolták a kötelet, és felhúzták a koporsót.

Ekkor az ásókkal lefeszítették a födelét, s a hullát kiborították a földre... A két gyerek csaknem fölfordított rémületében.

E pillanatban a hold előbukott a felhők meg-
hasadt öléből és rémes világgal sütött a halott Williams viaszszárga arcára. Az indus Joe, meg Potter Jakab fölemelték és odavitték a saroglyára; majd Potter rákötözte a kötéllal és kihúzta hosszú kését, mellyel levágta a fölösleges kötelet. Aztán az orvos elé állt és így szólt:

— Kedves uracskám, elvégeztük, amit kívánt. Most pedig adjon még öt dollárt, különben a fél-szemű itt marad.

— Ez már beszéd! — helyeselte az indus Joe is.

— Beszéd, de hitvány beszéd! — felelte az orvos ingerülten. — Kialkudtátok az öt dollárt, s előre ki is fizettem nektek. Egy fillérrel sem kaptok többet. Én megtettem a magamét...

— Sőt többet is tett — vágott közbe az indus Joe, az orvos elé lépve. — Három évvel ezelőtt ki-kergetett az apja házából, tolvajnak, gazembernek

mondott, s mivel én azt feleltem, hogy ezért még számolunk, ön börtönbe is záratott, életveszélyes fenyegetés miatt. De most a kezemben van: és itt az ideje, hogy rendbe hozzuk a számadásunkat. . .

Fölemelte kezét, hogy pofonvágja az orvost, de ez hirtelen fölugrott és öklével úgy fejbevágta az indust, hogy az menten összerogyott és pár lépésre gurult.

Potter eldobta a kését és dühösen kiáltott föl:

— Ez nem járja! Hogy meri a társamat bántani!

A következő percben az orvos és Potter Jakab összekapaszkodtak és vadul dulakodtak. A két erős ember élet-halálra birkózott: letiporták a füvet, a felásott földet, s nem lehetett tudni, hogy melyik kerül fölül kettőjük közül.

Ezalatt az indus Joe fölocsudott ájulásából, és lassan föltápászkodott. Szemei vérben forogtak, amint a birkózó párra nézett.

Aztán, mint a prédára leső tigris, óvatosan ólálkodott a két dulakodó háta mögött, lesve az alkalmas pillanatot, amelyben dühét és bosszúját kitölthesse megbántóján.

E pillanatban az orvos ellökte Potter Jakabot, hirtelen megragadta a koporsó födelét, rásujtott vele ellenségére, és Potter Jakab összerogyott. . . Az indus Joe azonban megpillantotta Potter Jakab kését a földön: hirtelen fölkapta, vérszomjas dühhel rárohant az orvosra és markolatig a mellébe döfte.

Az orvos megtántorodott, megbotlott Potter testében, féltérdre roskadt és elkezdett köhögni. . . köhögött, egyre köhögött, és sebéből, ajkairól egyre ömlött a vér az alatta fekvő Potter Jakabra. Aztán nagyot sóhajtott, még egyet köhintett és vége volt.

E percben sötét felhők elborították a holdat, és mély sötétség lett. A két gyermek csak az indus Joe hörgő lihegését hallotta, s ettől annyira megrémültek, hogy nesztelenül, hason csúszva lopództak vagy húsz lépésnyire a rémes jelenettől, s onnan a domb lejtőjén lefelé, lélekszakava rohantak a falu felé.

A hold nemsokára ismét kibukkant a felhők mögül. Az indus Joe áldozata fölé hajolt és hallgatózott. Az orvos már nem is pihegett.

— Most az egyszer leszámoltunk, orvos úr — mondta a kegyetlen gyilkos. — Megbosszúltam magamat!

Ezzel kimotozta az áldozat zsebeit; elszedte mindenét, a pénzét, az óráját, aztán a véres kést Potter Jakab kezébe nyomta és leült az üres korporsóra.

Jó öt perc telt el, míg Potter fölocsudott. Hal-kan nyöszörögni kezdett, ujjjaival göresösen szorongatta kése markolatát, majd felemelte kezét, ránézett a véres késre, melyet legott borzadva dobott el. Végre fölült, lelökte magáról a véres holttestet és reszketve, izgatottan tekintgetett körül.

— Mi történt itt, Joe? — kérdezte rekedten.

— Csúnya dolog! — felelte az indus vállát vonva. — De mi az ördögnek is bicskáztad meg?

— Én . . . Hisz a kezemben sem volt!

Az indus Joe ismét vállat vont és azt mondta:

— Hát mit dobtál el az imént? . . . Elöttem úgyis hiába tagadod, mert én mindent láttam.

Potter remegni kezdett és elsápadt.

— Azt hittem, hogy kijózanodtam — dadogta. — De most még ittasabb vagyok, mint mikor elindultunk . . . Szédül a fejem és semmire sem emlékszem . . . Hát csakugyan én tettem volna? . . .

— Hát ugyan ki más? Mikor engem leütött, rá-

rohantál. Az orvos a koporsó födelével a földre terített téged. Ekkor azt hittem, hogy már véged van; de te hirtelen fölugrottál és mellbe szúrtad.

— Mindennek a pálinka az oka! — jajgatott Potter, a kezeit tördelve. — Eszem ágában sem jutott, hogy megöljem. Hiszen egyszer már meg is gyógyított! Az egész világ tudja, hogy soha sem voltam bicskás; mindig csak az öklömmel verekedtem. Oh, Joe, mindig jó cimborád voltam, ne árulj el!

A szerencsétlen ember térdre hullott a gyilkos előtt, és kezeit összekulcsolva könyörgött neki.

Az indus Joe nyugodtan felelt:

— Azért ölted meg, mert engem megtámadott. Az ilyen barátot nem szoktam elárulni. Ne is beszéljünk róla többet, te meg ne pityeregj. Inkább ugorjunk meg, ki merre lát. Nem lenne jó, ha együtt érnének bennünket. Rajta, induljunk hát.

Potter Jakab újra keseregni kezdett, de Joe csakhamar eltuszkolta onnan; s mikor a boldogtalan ember eltávozott, utána nézve mondta:

— Ez most kábultabb, mint előbb volt a pálinkától. A kését is itt felejtette. Majd csak akkor jut eszébe, ha már jó távol lesz innen. Akkor pedig nem mer visszajönni érte.

Aztán ő maga is elment, és most már csak a sápadó hold bámult le a két holttestre, az üres koporsóra és a fölásott sírra.

VII.

A SZÖRNYŰ ESKÜ.

Ezalatt a rémületükben félholt gyermekek örületen nyargaltak a falu felé. Eleinte szólni sem mertek, csak időnként néztek hátra, hogy nem üldözi-e őket senki. Minden fatörzsben, bokorban, amely útjukba esett, embert és ellenséget véltek látni, úgy hogy minduntalan elállt a szívverésük rémületükben.

Lassanként odaértek az első majorokhoz. Itt a kutyák mind fölriadtak és hevesen ugatták a két menekülőt.

— Csak legalább a régi börgyárig eljuthatnánk! — lihegte Tom. — Már alig bírnak a lábaim.

— Engem is! — felelte Huck lelkesedve.

De azért egyre örületen vágtattak, s nemsokára oda is értek a börgyárhoz. Berohantak az elhagyott épület kapuján és szinte ájultan roskadtak le a fal tövében.

Sokáig tartott, míg heves szívdobogásuk kissé lecsillapult; aztán Tom suttogva így szólt:

— Milyen szörnyű esemény, Huck!

— Szívesebben láttam volna az ördögöt.

— Mi lesz ennek a vége?

— Valakit fölakasztanak.

— Azt gondolod?

— Hogyne, ha meghal az orvos!

— De ki mondja el, hogy mi történt?

— Mi nem, az bizonyos! Mert ha mi bevádoljuk az indus Joét, okvetlenül megöl bennünket. Erre mérget vehetsz.

— Magam is épen ezt gondoltam, Huck! — felelte Tom.

— Hadd beszéljen Potter Jakab — folytatta Huck — úgyis az ő rovására megy.

— De Potter Jakab nem látott semmit: ő tehát nem is mondhat semmit! — okoskodott Tom.

— Miért ne látott volna? És miért ne beszélhetne, ha akar?

— Azért, mert ájultan feküdt, mikor az indus Joe leszúrta az orvost. Hogyan tudhatná tehát, hogy mi történt? Sőt az is lehet, hogy az orvos agyonesapta őt a koporsó födelével.

— No, ezt már nem hiszem, — felelte Huck, a fejét csóválva. — Potter Jakab most is részeg volt, mint rendesen; az apám pedig azt szokta mondani, hogy a részeg embert még a partszakadás sem üti agyon.

Tom néhány pillanatig gondolkodott, s aztán így szólt:

— Huck, biztos vagy-e magadról, hogy meg tudod őrizni a titkot?

— De biztos ám! Mert tudom, hogyha kinyitnám a számat, az indus Joe úgy a vízbe fojtana, mint az egynapos kutyakölyket. Ne félj Tom, én lakatot vetek a számra.

— Mindegy, — viszonzá Tom határozottan — meg kell rá esküdnünk, hogy egyikünk sem szól egy szót sem.

— Hát jól van, esküdjünk meg.

És Huck már fölemelte a kezét, hogy elmondja az esküt.

— Csak lassan, Huck, — szólt Tom hirtelen, — most nem ily közönséges, mindennapi esküről van szó. Komoly ügyben írásra és vérre van szükség.

Oly alkalom, hogy vérükkel írják alá szerződésüket, nem minden nap akad: ilyesmi még Tom kedvenc könyveiben is csak egyszer fordult elő.

Tom tehát gyorsan keresett egy széles, fehér gyaluforgácsot, és a zsebeiben duzzadó kincsek közül előszedte a ceruzát, aztán sokkal nagyobb gonddal és figyelemmel, mint midőn iskolai föladatát készítette, ezt a pár sort róttá föl ormótlan betűkkel a forgácsra:

„Sawyer Tamás megesküszik, hogy szája sohasem fog eljánni, és inkább halva rogyjon össze, ha csak egy szót is szól és Huck Finn is esküszik és vérünkkel is aláírjuk az esküt.“

Huckleberry oda volt a csodálkozástól, mikor meglátta Tom szép betűit és lelkesedve dicsérte a fogalmazvány világos és érthető voltát.

— Most pedig, — mondta Tom, — következik a vér és az aláírás.

Gombostűt vett elő, megszúrta a hüvelykujját, s addig nyomta, míg kibuggyant belőle a vér; aztán mikor már több csöpp vére volt, belemártott egy szöveget és aláírkantotta a nevét.

Most Huckleberryn volt a sor; de mivel ő nem tudott írni, Tom vezette a kezét, míg jól-rosszul oda pingált egy *H. F.* betűt a nevezetes vérszerződés alá.

Erre gödröt ástak és eltemették a fontos forgácsot.

— Tom, — kérdezte Huck, — aztán megmarad ez az ízé? . . .

... Tom a ház mögötti szűk sikátoron át lopózott az udvarra ...

— Persze, hogy meg! — felelte Tom. — Hiszen a vérünkkel írtuk alá. És vigyázz, hogy bármi történik is, *hallgass!* . . . különben a halál fia vagy.

Ezek után a két jó barát elbúcsúzott, teljesen megfélekezve a döglött macskáról és a szemölcsökről, melyek a végzetes kirándulást előidézték. Huck Finn aludni ment a koresma felszerébe, Tom pedig a ház mögötti szűk sikátoron át lopózott be az udvarra.

Mire Tom visszamászott a hálószcobájába, már majdnem virradt. Nagyon halkán, óvatosan lopódzott ágyába, s azt hitte, hogy senki sem sejti szökését. Nem tudta, hogy a ravasz Szid, aki színelég úgy hortyogott, mintha mélyen aludnék, már egy óra óta ébren van és lesi őt.

Tom csakhamar mélyen elaludt, s mire fölébredt, Szid már nem volt a szobában. Meghökent: ha Szid elment, miért nem keltették föl őt is, mint rendesen? Talán Póli néni tudja, hogy nem volt itthon az éjszaka?

Gyorsan felöltözött és lement. A család már az asztalnál ült és reggelizett, de senki sem tett szemrehányást Tomnak. Ő pedig leült és igyekezett vígnak látszani. Hiába. Tréfáin nem nevettek. Most már bizonyos, hogy Szid megleste őt és mindent elárult.

Reggeli után Póli néni félre hívta Tomot. De nem szidta meg, csak sírt; azt kérdezte tőle, hogyan gyötörheti ennyire, s azt akarja-e, hogy idő előtt sírba szálljon?

— Miért nem javulsz meg? — kesergett Póli néni sírva. — Rossz magaviseleted előbb-utóbb a sírba viszi szegény öreg nénédet! . . .

Tom jobb szerette volna, ha Póli néni jól megkorbácsolja. Ez a sírás, ezek a szemrehányó sza-

vak jobban fájtak neki, mintha bottal verték volna.

Sírva fakadt, megigérte, hogy megjavul, s erre Póli néni is megbocsátott neki, bár nem igen hitt Tom ígéreteinek tartósságában.

Tom aztán nehéz szívvel, fáradtan ment az iskolába. Ott a mester legelőször is jól elverte, mivel tegnap délután elcsavarogta az iskolát. De Tom föl sem vette ezt a csekélységet: akinek annyi keserűség, súlycs titok nyomja a szívét, mint az övét, az már nem törődik a sors kegyetlen csapásaival.

A két kezére könyökölt és boldogtalanságában azon tünődött, hogy nem jobb lenne-e végét vetni ennek a világnak, amely úgyis csupa szenvedés és keserűség? . . .

Ekkor könyökével valami kemény tárgyat érzett. Szórakozottan kezébe vette az ujságpapírba csavart holmit és kibontotta, hogy mi van benne.

Mélyen, szinte hörögve sóhajtott föl, mikor meglátta. A szíve összefacsarodott: — még csak ez hiányzott! . . .

Az a rézgomb volt, melyet tegnap Beckynek adott: a csapodár leány visszaküldte! . . .

A keserűség kelyhe megtelt, s ez az utolsó csepp már kicsordult belőle . . . Tom bánatos arcát nehéz könnycseppek szántották végig.

VIII.

POTTER JAKAB.

Kevéssel déli tizenkét óra előtt hirtelen iszonyú ujság döbbsentette meg Szent-Pétervár lakóit.

Rémes hír járt házról-házra, s az egész városka fenekestől fölfordult, úgy, hogy a mester is ki- hirdette, hogy délután nem lesz tanítás.

A temetőben ráakadtak a fiatal Robinson holt- testére, s pár lépésnyire az áldozattól egy véres kést találtak.

A szerencsételen orvost mindenki sajnálta; a kést pedig mindenki ismerte: — az iszákos Pot- ter Jakab kése volt. Egy polgár pedig reggeli 5—6 óra között látta Pottert, amint a patak vízé- ben mosakodott, de az ő közeledtekor ijedten ke- reket oldott . . .

A kíváncsiak kitódultak a temetőbe. Tom, el- felejtván roppant bánatát és keserűségét, szintén hozzájuk csatlakozott.

Tulajdonképen nem volt szándéka a temetőbe menni, de valami rémes, legyőzhetetlen varázs egyre arra vonta a szörnyű gyilkosság színhe- lyére. És amint előre furakodott a sűrű ember- tömegben, egyszerre csak valaki megcsípte a kar- ját . . .

Tom megrezzenve fordult meg, és megpillantotta Huckleberry Finnt, aki sokat mondó pillantást váltott vele.

Színlelték, hogy nem ismerik egymást és fürkészve kémlelték a körülállókat, hogy nem vették-e észre egyetértő pillantásukat.

De a szomszédok figyelme mind ott volt a rémes látványon, és észre sem vették a két gyereket. Izgatottan beszélgettek.

— Igazán kár ezért a derék orvosért! — mondta az egyik.

— Mindnyájunkat meggyógyított volna, ha meg nem hal.

— Hanem azt a gaz Pottert fölakasztják, ha megcsíphetik.

— De minek ásták ki ezt a félszemű halotat? . . .

— Az orvos bizonyára föl akarta boncolni, hogy tanulhasson rajta.

— No legalább elmegy a halottrablók kedve az ilyesmitől.

Igy beszélgettek az emberek egymásközt, szidván a gaz Potter Jakabot.

Egyszerre csak Tom összerezsent, és majdnem leroskad a földre. A körülállók közt megpillantotta az indus Joe nyugodt arcát! . . . Ugyanabban a pillanatban a tömeg mozogni kezdett, és többen hangosan fölkiáltottak:

— Ő az! . . . Ő az! . . . Eljött és följelenti magát! . . .

— Ki az? . . . Kicsoda. . . — kérdezték a többiek.

— Potter Jakab.

— Csitt . . . Csöndesen . . . Most megáll . . .

— Be kell keríteni, hogy meg ne szökhessék . . .

— Vigyázzunk . . . Nehogy elszalasszuk . . .

— Elébe! . . . Elébe! . . . — kiabáltak többen.

De néhányan már a fákra másztak, s onnan lesték Potter Jakabot. Ezek lekiáltottak, hogy nem kell félni, mert a „gyilkos“ nem szándékozik megugrani, hanem egyenesen ide tart.

— Pokoli gazember! — kiáltott föl valaki.

E pillanatban Potter Jakab mögött megjelent a vizsgálóbíró, aki sietve jött hivatalából, hogy fölvegye a jegyzőkönyvet és megindítsa a nyomozást. Vele jött két pandur is: intett nekik, s ezek rögtön Potter Jakab után eredtek és letartóztatták.

Nagyszerű jelenet volt! A tömeg tapsolt.

Aztán a vizsgálóbíró karon fogta Potter Jakabot és odavitte az áldozathoz. A szegény Potter arca sárga volt, mint a viasz, s mikor az orvos holtteste elé ért, görcsös remegés rázta meg egész testét. Kezeibe rejtette arcát és heves zokogásra fakadt.

— Nem én tettem, barátaim! — nyöszörgött kínosan. — Becsületszavamra mondom, hogy nem én tettem. Schasem akartam megölni!

— De ki vádolja önt? — kérdezte a bíró szigorúan.

A részeges Potter fölemelte buta fejét és végignézett a körülállókon. Egyszerre csak meglátta Joét, és ekkor kétségbeesve fölkiáltott:

— Ah, indus Joe, megígérted, hogy . . .

A vizsgálóbíró fölvette a véres kést a földről, és odatartotta Potter Jakab elé.

— Öné ez a kés? — kérdezte szigorúan.

Potter Jakab térdei megrogytak; ha föl nem tartják, és le nem ültetik a földre, bizonyosan összeroskad.

— Valami azt súgta, hogy jöjjek el érte — nyögte kínosan.

Aztán, a kétségbeeséstől megtörve, intett Joénak:

— Beszéld el nekik, hogyan történt. Úgy is hiába küzdenék a végzet ellen.

Ekkor Tom és Huck, meglepetve, révedező szemekkel hallgatták, hogy az igazi gyilkos részletesen elmondja a tegnapi éjszakai gyilkosság történetét.

Szörnyűség volt látni és hallani, mily hidegvérrel hazudott.

A két gyermek azt várta, hogy minden pillanatban lesújt a villám a derült égből, és agyoncsapja ezt a gaz gyilkost, aki a bűnt az ártatlan Potter Jakabra keni. Úgy fölháborodtak, hogy szinte hajlandók lettek volna megtörni tegnap éjszakai vérrel pecsételt esküjüket . . .

De, midőn a villám csak nem akart lesujtani, s az indus Joe elvégezte mondókáját, már eszükbe sem jutott, hogy bevádolják. Azt gondolták, hogy ez a gazember már úgyis eladta testét-lelkét az ördögnek: az ördög cimborájával pedig veszedelmes lett volna kilötni.

Eközben megjöttek az esküdtek is, és az indus Joe époly nyugodtan és hidegvérrel ismételte a vallomást előttük is, sőt meg is esküdött rá.

És a vakmerő gyilkos még segített is a szerencsétlen áldozat hulláját föltenni arra a saroglyára, amelyen a városba vitték.

Ekkor azonban különös dolog történt. A körülállók borzadva vették észre, hogy az orvos sebé újra vérezni kezd!

Huck és Tom azt hitték, hogy ez a csallhatatlan bizonyíték nyomra vezeti a bíróságot; mert világos volt, hogy a seb azért vérzik, mert Joe, az igazi gyilkos, rátette kezét áldozatára . . .

De egy vén asszony fölkiáltott.

— Nem csoda, hogy vérzik a sebe! Hisz a gyilkosa, Potter Jakab, itt áll mellette!

Evvel meg volt fejtve a kérdés. Az orvost bevitték a városba, a szerencsétlen Potter Jakabot pedig behurcolták a börtönbe és lakat alá tették.

Tom nyugalma oda volt. Éjszakánként rémes álmok gyötörték, izgett-mozgott, kiabált és hánykolódott álmában. Szid egyszer szemrehányást is tett neki.

— Tom, te folyton rugdalódzol és kiabálsz az ágyban, úgy hogy már aludni sem bírok téled.

Tom elsápadt és nem bírt felelni.

— Ez rossz jel — mondta Póli néni. — Bizonyosan valami nyomja a lelkiismeretedet.

— Dehogy, dehogy, édes néni — dadogott Tom zavartan.

D a keze annyira reszketett, hogy kávéjának felét kilötytyentette az abroszra.

— Aztán annyi ostobaságot motyogsz — folytatta Szid. — Tegnap is minduntalan azt kiabáltad: „Ez vér! ez vér!“ Aztán meg ezt mondtad: „Ne zaklassatok! mindent elmondok!“ Hát mi az, amit el akarsz mondani?

Póli néni szerencséire nem vette komolyan a dolgot és vállat vont.

— Ej, tudom már, — mondta. — Ez a rémítő gyilkosság nem hagyja nyugodni. Ne is gondoldj rá, Tom.

Tom nem is akart rágondolni, de a pajtásai folyton vizsgálatokat indítottak, nyomoztak a döglött macskák és kutyák ügyében. Mert a gyilkosság óta ez a játék jött divatba. És Szid azt is észrevette, hogy Tom soha nem vett részt ezekben a játékokban. Bár följánlották neki a *halottkém* szerepét, ezt is visszautasította, sőt

még tanuként és egyszerű nézőként sem akart szerepelni a tárgyalásokon.

Ehelyett minden nap, vagy legalább minden másodnap oda szökött a börtön rácsos ablakához, és mindig vitt valami jó falatot, vagy dohányt a *gyilkosnak*. Evvel könnyített a lelkiismeretén.

Az indus Joe ezalatt szabadon járt-kelt a kis városban, bár mindenkinek az volt a legforróbb vágya, hogy báresak fölakasztanak. Eleinte őt is vád alá akarták helyezni bűnrészesség miatt, de annyira félték tőle, hogy senki sem merte szóba hozni a vádemelést.

Elközben a gyilkosságot egy sokkal fontosabb esemény szorította háttérbe Tom lelkében. Thatcher Becky nem járt többé iskolába; azt mondták, hogy beteg.

— Ha meghalna? . . .

Ez a gondolat kétségbeejtette, végkép leverte Tomot. Elvesztette az étvágyát, a jó kedvét, nem pajkoskodott többé, hanem komoran meghúzódtott valami sarokban, és a szavát is alig lehetett hallani.

Póli néni megijedt . . . Hátha a gyerek csakugyan beteg? . . .

Elhatározta hogy meggyógyítja Tomot. Először is a hidegvízhez fordult, mert akkoriban ez a kúra volt divatos. Reggelenként a fáskamra elé hurcolták Tomot, végigöntötték szegényt néhány esőbőr jéghideg vízzel, aztán addig dörzsölgették a testét durva törülközőkkel, míg vérpiros lett; ekkor bevitték a szobába, ágyba fektették, jól betakarták és szabályszerűen megizzasztották.

De a hideg víz nem használt Tomnak; sőt a fiú napról-napra szomorúbb, csüggedtebb és bágyadtabb lett.

Ekkor Póli néni valami „*Erősítő csodaszert*“ hozatott, melynek bámulatos hatásával tele voltak az ujságok. Azt, persze, nem tudta, hogy az ujságok pénzért hazudnak és jó fizetésért a patkányméregre is ráfognak, hogy a halottat föl-támasztja.

Meghozatta hát a csodaszert, és először is megkóstolta: valóságos olvasztott tűz volt! Póli néni áldotta az ujságokat, az emberiség jótevőit és mindjárt beadott Tomnak egy kávéskanállal.

Az eredmény bámulatos volt. A közömbös, lomha, életűt Tom egyszerre megelevenedett: táncolt, ugrált, fütyült, sírt, kacagott egyszerre, hogy a könnyei is kicsordultak, s végre a földhöz verte magát és úgy hempergett a padlón.

— Látod! — szólt Póli néni örvendő — végre mégis megtaláltam a neked való orvosságot.

Tomot annyira égette az „*Erősítő csodaszert*“, hogy minél kevesebbet óhajtott bevenni. Elhatározta tehát, hogy színből nagyon fogja szeretni s annyiszor kért belőle, hogy Póli néni végre már megúnta a beadogatást, s Tomra bízta az egész üveget, hogy vegyen be belőle, amikor s ahányszor neki tetszik.

Tom csakis ezt akarta. Ettől fogva minden nap a látogató-szoba egyik hasadékaiba öntögette a drága orvosságot, s mivel Póli néni látta, hogy a folyadék rendszeren és állandóan fogy, eszébe sem jutott, hogy Tomra gyanakodják.

Egy napon, amint Tom épen ismét beadta a padlóhasadéknak a kellő adagot, Póli néni sárga macskája közeledett hozzá. Hízelgő duruzsolással dörgölődött Tomhoz, és sóvárgó vággyal pislogott az orvosságra.

Tom így szólt hozzá:

— Rómeó, ne kérj belőle, ha nem szereted!

De Rómeó csak tovább duruzsolt, mintha mondaná, hogy de igen is, nagyon szereti.

— Hát csakugyan nagyon szereted? — kérdezte Tom.

Rómeó hízelkedve odadörzsölte pofácskáját a Tom kezéhez.

Ennyi könnyörgésnek már Tom sem állhatott ellent.

— Na jól van, — mondta — neked adom a részemet, mert nem vagyok nagybélű, de csak magadat okold, ha nem ízlik az orvosság.

Mivel Rómeó beleegyezett, Tom símogatva megfogta a macskát, két térde közé szorította a fejét, kinyitotta a száját és beleöntött egy kanálnyit az *Erősítő csodaszerből*.

Rómeó roppant nagy ugrással bújt ki Tom térdei közül, akkorát nyávogott, hogy bevált volna akármelyik indus-törzs csatakiáltásának, s a bútorokon keresztül-kasul ugrálva, örülten futkározott a szobában; majd fölállt a hátulsó lábaira, és olyan magántáncot járt, hogy a legelső tánemester is megdicsérte volna érte; végezetül pedig még egyet nyávogott, s ezt a nyávogást Tom örömujongásnak vélte.

Miután a macska ily módon kifejezte háláját és köszönetét jótevőjének, megint elkezdte a kalamajkát járni a szobában: és Póli néni épen akkor lépett be, mikor kedvence még egyszer megpördült maga körül s aztán nagy szökéssel kiugrott az ablakon, magával rántva két virágcserepet is.

Póli néni álmélikodva nézte ezt a furcsa jelet, és hol a nyitott ablakra bámult, hol Tomra, aki a földön fetrengett és nevetében az oldalát fogta.

— Mi baja van Rómeónak? — kérdezte Póli néni szigorúan.

Tom talpra állt és lihegve felelt:

— Nem tudom, néni, annyit nevettem, hogy már nem bírom tovább.

— De mi történt avval a macskával?

— Talán egeret látott — felelte Tom, ismét föl kacagva. — Azt mondják, hogy a macskák mindig táncolnak, ha egeret látnak. Legalább én így hallottam.

De Póli néni már megpillantotta az üveget és a kanalat. Gyanakvóan nézett Tomra, majd fölvette a kanalat a földről, néhányszor jót kopintott vele a Tom fejére, és alaposan megráncigálta a fiú füleit is.

— Hogy bánhattál ily kegyetlenül avval a szegény állattal, amely panaszkodni sem tud?

— Csupa könnyörületességből, néni.

— Micsda rossz tréfa ez, Tom?

— Ez nem tréfa. Megszántam szegény Rómeót, mert nincsen senkije sem, aki beadhatná neki az efféle kotyvalékot. És azt hittem, hogy ha nekem jó, hát jó lesz néki is.

Póli néni meghökkenve nézett Tomra. A dolog új világításban látszott előtte, és nem tudott mit felelni.

— Engem megversz, — folytatta Tom — mert beadtam a macskának a csodaszerből; de téged senki sem vert meg, hogy összeégetted vele a gyomromat.

Póli néni elérzékenyült és a szemei megteltek könnyekkel. Ha kegyetlenség volt megkínózni a macskát, talán az is kegyetlenség volt, hogy mindenféle kotyvalékkal teletömte az öccsét. Kézét Tom fejére tette és szelíden, bánatosan mondta:

... Becky megvetően mérte végig Tomot ...

— A legjobb szándékkal tettem és használt is neked.

Tom lopva a padlóhasadékra pillantott, amely annyi csodaszert elnyelt, s aztán ő is komolyan felelte:

— Ezt tudom, édes néni. De látod, én is a legjobb szándékkal tettem, és Rómeónak is használt. Életében most táncolt először.

— Eredj, rossz fiú, már látom, hogy nem szorulsz többé orvosságra. Szaladj az iskolába és jól viseld magad.

Tom el is ment az iskolába, de szokása szerint még mindig nem keveredett játszópajtásai közé. Egy idő óta sohasem játszott velük, hanem folyton ott settenkedett a kapu körül, lesve-várva, hogy nem jön-e Thatcher Becky is.

De a leány nem jött, és Tom elkeseredve, csüggedten ment be az iskolába, amely még üres volt, mert mind odakint játszottak az udvaron.

Alig könyökölt azonban az ablakra, midőn Becky megérkezett.

Meggyógyult! Itt volt!

Tomnak sem kellett több! Kirohant az udvarra, ugrált, táncolt, nevetgélt, verte a pajtásait, kiabált . . . de Becky rá sem nézett: mintha csak észre sem vette volna!

Végre Tom utolsó kísérletre szánta el magát. Fellökte vagy öt társát, akik Becky közelében beszélgettek, s aztán merész halálugrással ott tette a leány előtt. De Becky megvetően mérte végig a hüledező erőművészt, és gúnyosan vonagatta a vállait.

Ez már sok volt! Tomnak minden vére a fejébe tódult. Odaállt az imádott leány mögé, kezébe

vette az olvasókönyvét és mindenféle bolondságot olvasott föl hadarva, — ami, persze, nem is volt a könyvben. De ez se használt. Becky ugyan hátrafordult, de megvetően mérte végig Tomot, mellette ülő pajtása pedig gúnyosan mosolygott.

Ezt már nem bírta el Tom. Szégyenkezve tovább állt és elhatározta, hogy elesavarogja az iskolát.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IX.

A KALÓZOK.

Tom elkeseredve ballagott az erdő felé. Az egész világ megveti és eltaszítja. Hát jól van. Ő sem fog törődni a világgal és faképnél hagy mindenkit. Ha kényszerítik rá, nem ő lesz a hibás, ha ...

Egyszerre csak szemben állt Harper Joével, aki szintén nagyon el volt keseredve. Az anyja jól elverte, — s még hozzá ok nélkül. Azt fogta rá, hogy megivott egy köcsög tejet, pedig a színet sem látta.

Most Tom is kitárta szenvedéseit kebelbarátja előtt. Mindjárt kijelentette azt is, hogy meggyűlölte a világot és nem fogja tovább tűrni a rossz bánásmódot. Egyelőre még nem tudja, hová megy: de az bizonyos, hogy elbujdosik, és soha többé vissza nem tér.

Ez volt Harper Joe szándéka is.

A két vértanu először jól kisírta magát, s aztán megesküdött, hogy csak akkor válik el egymástól, ha a halál végét szakítja szenvedéseiknek.

Joe remete akart lenni: elvonulni egy sziklaüregbe és gyökereken rágódni mindaddig, míg a halál megváltja szenvedéseitől.

De Tom eszébe juttatta Joénak, hogy a remetének örökké egyedül, társak nélkül kell élnie, míg viszont a bűnös életnek több kedvező oldala van. Legyenek hát tengeri rablók.

Ez a terv tetszett is Joénak, de azt vetette ellene, hogy hajó nélkül nem lehetnek kalózok.

— Az majd később jön, — nyugtatta meg őt Tom. — Egyelőre találtam rejtekhelyet, és ez a fő.

— Hol? — kérdezte Joe.

— A Jackson-szigeten.

— Ez nagyszerű! — kiáltott föl Joe ujjongva. — Ott annyi halat és teknősbékatojáást találunk, hogy sohasem kell koplalnunk.

Ez a Jackson-sziget erdős kis sziget volt, egy mérföldnyire Szent-Pétervár alatt, és csaknem a túlsó parton feküdt, ahol vele szemben egy rengeteg őserdő állt, amelyben nem járt még senki sem. A Mississippi-folyó azon a helyen nem volt szélesebb egy angol mérföldnél, s mivel a kis szigeten senki sem lakott, kalózaink keresve sem találtak volna jobb bűntanyát.

— Valami jutott az eszembe, — szólott most Joe — csak ketten vagyunk és ez nem elég.

— Oh, ne félj! — biztatta Tom. — Huck bizonyára eljön velünk.

— De akkor siessünk vele beszélni, — felelte Joe — mert ha ma este el nem megyünk, lehet, hogy holnap már semmi kedvem sem lesz hozzá.

Elindultak Huckleberryt keresni és csakhamar meg is találták. A derék fiú habozás nélkül ráállt a kalózkodásra, mert neki minden foglalkozás tetszett, mely a csavargáshoz hasonlított.

Tom elmondta haditervét, melyet két bajtársa is helyeselt. Elhatározták, hogy éjjelkor a városon kívül találkoznak. Volt ott egy kis tutaj,

amelyet majd ellopnak; azon fognak megszökni. Mindegyik hozza el a horgát, és hozzon annyi eleséget, amennyit csak elbír.

Éjfél tájban Tom egy egész sonkával és más egyéb elemózsiával érkezett a kitűzött helyre. Mindjárt elrejtőzött egy sűrű bokorba és hallgatódzott . . .

Sehol semmi nesz.

Most Tom halkán füttyentett. A halom aljáról egy másik fütty felelt . . . majd távolabbról egy harmadik.

Aztán még kétszer ismételték ezt a jelet, s végre egy hang fölkiáltott:

— Ki jár itt?

— Sawyer Tamás, a kalózkirály! Nevezzétek meg magatokat.

— Hucklberry Finn, a véreskezű!

— Harper Joe, a fekete rabló!

Ezeket a rémes neveket Tom válogatta ki kedvenc könyvéből, a maga és cinkostársai számára.

— Jól van! Mi a jelszó?

Két tompa hang egyidejűleg felelte:

— Vér és mennykő!

Tamás úrfi lehajította a főtt sonkát a domb lejtőjén, és maga is utána rohant.

Ott lenn megtalálta két cimboráját. A fekete rabló egy oldal szalonnát és egy zsák kétszersültet hozott. A véreskezű egy palancsintasütőt, jó csemé dohányt és kukoricaesutakat hozott, ezekből igen jó pipákat lehetett faragni.

A kalózkirály pislogó tüzet pillantott meg a parton. A homlokára ütött és felkiáltott:

— Ezer árbóc és vitorla! A tűzkövet meg a taplót elfelejtettük! Már most onnan kell tüzet lopnunk.

Óvatosan közeledtek a hamvadó tűzhöz, bár egész bátran mehetek volna, mert a tutajosok a városkában voltak, s ezt a kalózok is tudták. De akkor nem lett volna érdekes a kaland.

— Csöndesen! — suttogta Tom. — És ha valamelyik megmoccan, markolatig döfjétek bele a tört.

Igy lopództak a tűzhöz, elesentek néhány parazsat, melyet a palacsintasütőbe tettek, aztán ráugráltak a tutajra és elindultak.

Joe elül evezett, Huck hátul, a kalózkirály pedig a tutaj közepén állva osztogatta parancsait.

A fiúk jól tudtak bánni a tutajjal, mely nem-sokára a folyam sodrába ért, és vígan úszott le, a sziget felé.

— Oh, ha Becky most láthatna! — gondolta Tom, és szíve tele volt örömmel, büszkeséggel, hogy végre ott hagyta azt a gonosz világot, amely csak üldözte és sohasem becsülte meg őt.

Két társa már nem ily örömmel távozott; vissza-visszanéztek a városkára, s annyit tekintgettek rá, hogy a szigetet is majdnem elszalasztották. Kis híja volt, hogy az ár el nem sodorta őket, de még idején megfordították a tutajt, mely hajnali félkettőkor egy homokzátonyon feneklett meg egy pár méternyire a parttól.

A kalózok derékig jártak a vízben, s így hordták ki holmijukat a partra. Kivitték a tutaj ócska vitorláját is, melyet két fa között kifeszítettek; ez volt a sátor: itt rakták le kincseiket. Ők maguk a szabad ég alatt akartak hálni.

Aztán tüzet gyújtottak az egyik tisztáson, a palacsintasütőben szalonnát, sonkát pörköltek és kenyők-kedvökre falatoztak a lobogó pásztortűz mellett.

Tehát kalózok voltak!

Midőn jól laktak, boldog megelegedéssel heveredtek le a fűbe.

— Mit szólnának a többiek, ha látnának! — kiáltott fel Harper Joe hetvenkedve.

— Mit szólnának? — felelte Tom. — Meghalnának irigységükben! Igaz-e, Huck?

— Fogadhatok rá! — viszonzá Huck. — Hanem aunyi szent, hogy ez a kalózelet tetszik nekem. Van mit ennünk, és senki sem üti az orrát a dolgainkba.

— Ezért jó a pusztasziget! — mindta Tom. — Akkor kelünk fel és fekszünk le, amikor kedvünk tartja. Itt nincs iskola, ellenben fürödhetünk és madarászhatunk, amikor csak nekünk tetszik. Ez csak az élet, úgy-e, Joe.

— Már nekem is jobban tetszik, hogy kalóz lettem, mint remete — viszonzá Harper Joe elégedetten.

— Meghiszem azt! Lásd, a remete kemény sziklákon alszik, amitől feltörik a teste, korbáccsal veri magát és gyökereken kívül egyebet nem eszik.

— De hát miért? — kérdezte Huck. — Talán elment az esze?

— Azt nem tudom. De minden remete így tesz.

Huck most előszedett egy kukoricacsutkát, ügyesen kivájta, nádszálat dugott bele, megtömte dohánynyal és rágyújtott, aztán így szólt:

— És mi dolguk van a kalózoknak?

— Csak mulatnak — magyarázta Tom. — Kifosztják a hajókat, balangjukba hordják a sok pénzt, kincset, aranyat és ezüstöt; az ellentállókat pedig megölik és a vízbe fojtják.

— De a nőket csak nem ölik meg? — tudakolta Harper Joe.

— Soha! — mondta Tom. — A kalózok nagylelkűek a hölgyekkel szemben, s egyetlen hajuk szálát se görbítik meg.

— És a nők szeretik is a kalózokat, — tódította Joe — mert gyönyörű szép, sujtásos ruhában járnak: csupa arany és ezüst a ruhájuk!

— Huck szégyenkezve nézett végig rongyos ruháján, és azt mondta:

— No akkor én csakugyan nem hasonlítok a kalózokhoz.

De barátai megnyugtatták, hogy eleinte nem szükséges a szép ruha, később pedig szereznek majd díszes ruhákat is.

Aztán a társalgás szakadozottabb lett: a kalózok elálmosodtak. Huck kezéből kiesett a pipa és a „véreskezü“ leghamarabb elaludt. A „kalózkirály“ és a „fekete rabló“ már nehezebben bírt elaludni. Valahányszor az álom közledett feléjük, egy alkalmatlan tolakodó mindig elriasztotta. Ez a tolakodó pedig a lelkiismeret volt, mely máris szemrehányásokat tett nekik.

Végre elnyomta őket a fáradtság, s ekkor elaludtak.

Mikor Tom másnap reggel fölébredt, nagyon elcsodálkozott, hogy nincs a szobájában. Fölugrott és a szeméit dörzsölte. Majd körülnézett, és ekkor egyszerre minden eszébe jutott.

A tegnapi esti tábortűz már hamvadóban volt, és csak a főlszálló vékony füstoszlop mutatta, hogy még van parazsa. Joe és Huck még aludtak, de a madarak már elkezdték reggeli hangversenyüket és csattogó dalaikkal köszöntötték a hasadó hajnalt.

Tom megrázta társait és a három kalóz csakhamar vígan lubickolt a Mississipp-i tiszta, átlátszó vizében. Keresték a tutajt, hogy majd arról füröd-

nek, de nem volt sehol; a szél, vagy a folyam sodra elhajtotta az éjjel. A kalózok azonban nem igen bánták a veszteséget, sőt örültek neki, mert legalább semmi sem kötötte őket a túlsó parthoz.

Fürdés után jó éhesen mentek vissza a táborba. A tűz csakhamar ismét föllobogott, Joe hozzáfogott a reggeli készítéséhez, és szalonnát aprított a palacsintasütőbe, Huck és Tom pedig egy közeli öbölbe mentek, és kivetették horgaikat. Negyedóra múlva, mikor a szalonna már sercegve sült a serpenyőben, féltucat jókora halal tértek vissza, melyet azon frissiben megsütöttek. Aztán vígan hozzáláttak az evéshez, és boldogan mondogatták egymásnak, hogy sohasem ettek ilyen jóízű halat.

Reggeli után leheveredtek egy árnyékos tölgyfa tövébe és Huck rágyújtott; azután pedig fölfedező útra indultak a puszta szigeten.

Árkon-bokron törtek keresztül, és bebarangolták az egész szigetet, melyet csaknem mindenütt sűrű fák és bokrok födtek. A kis sziget körülbelül három angol mérföld hosszú és egy angol mérföld széles lehetett, s a túlsó parttól — nem attól, ahonnan jöttek — körülbelül csak kétszáz lábnyi folyamág választotta el; Szent-Pétervár felé a folyam jóval szélesebb volt.

A kalózok útközben minduntalan megfürödtek, nem csoda hát, hogy dél régen elmúlt, mire hazaértek a táborhelyükre. Annyira elfáradtak, hogy egy csöpp kedvük sem volt halászni, ezért hát nekiestek a sonkának és a kétszersültnek.

Ebéd után végignyújtóztak a fűvön és beszélgetni kezdtek; de a társalgás csakhamar megakadt. A mély csend és elhagyatottság érzése nyugtalanítani kezdte a kalózokat. Kissé kedvetlenek, szótlanok lettek: a honvágy kezdte gyö-

.... reggeli után Huck rágyújtott

törni őket. Még a véreskezű Huck Finn is Szent-Pétervár vendégszerető pajtáiról és félszereiről kezdett ábrándozni.

Egy idő óta valami tompa moraj rázta meg a levegőt, mely távolról közeledett. Eleinte rá sem hederítettek, mert azt hitték, hogy valami távoli égzengés, de midőn a dörrenés rendes időközökben, szabályosan ismétlődött, kissé meghökkentek és aggódva füleltek.

— Mi lehet ez? — kérdezte Joe.

— Csitt! — mondta Tom. — Ne beszélj... Hallgassuk csak!...

Pár perc múlva újra hallották a tompa dörrenést, mely a folyó mentén morajlott végig.

— Nézzük meg! — kiáltott fel Joe.

Odaszaladtak a sziget partjára, mely a városka felé esett, és a bokrok közt meglapulva óvatosan kitekintettek.

A kis gőzkomp, mely a folyam két partja közt szokott közlekedni, vagy egy mérföldnyire járt a folyam közepén és lassan ereszkedett alá. Tömeges nép volt a fődélzetén és számtalan csónak kísérte, de a fiúk ily messziről nem ismerhettek meg senkit.

Csakhamar vörös láng villant föl a hajón, s mikor föllobbant a fehéres füst is, a gyerekek tompa dörrenést hallottak.

— Tudom már, mit keresnek! — kiáltott föl Tom.

— Én is! — mondta Huck. — Valami vízbe-fúltat keresnek, és azért ágyúznak, hogy fölvetődjék a víz színére. Mikor Turner Bill tavaly a vízbe fúlt, szintén így találták meg.

— Szeretném tudni, hogy most kit keresnek? — mondta Joe.

Tom hirtelen a homlokára ütött és újjongva kiáltotta:

— Micsoda szerencse!... Hiszen mi vagyunk a vízbefúltak, akiket keresnek!

A kalózok egyszerre földvidultak és hősöknek érezték magukat. Milyen diadal! Ime, keresték, sajnálták őket: s mindenkinek eszébe jutott az a sok kegyetlenség és irgalmatlanság, amellyel halálba kergették a szegény fiúkat.

Na, már ezért csakugyan érdemes volt kalóznak fölcsapni!

A gőzös egész délután cirkált és lövöldözött a folyam tükreén és csak estefelé tért vissza Szent-Pétersvárra. A kalózok még egyszer megfürödtek, aztán kivetették horgaikat, egész csomó halat fogtak és nagy étvággyal megvacsoráltak.

Lefekvés előtt ismét beszélgettek. Eleinte vígan járt köztük a szó, mert a délutáni esemény felizgatta őket, de lassanként elhallgattak; és, bár egyre a hamvadó tüzet nézték, gondolataik mégis messze jártak onnan és mindnyájan haza gondoltak.

Végre Joe tapogatózni kezdett; megkockáztatott egy olyanforma kérdést, hogy nem fognak-e hazamenni valamikor... persze, nem most mindjárt, hanem idővel...

De Tom, a kalózkirály, ördögi kacagással felelt erre a gyalázatos ajánlatra. Huck pedig, aki mindenben osztozni látszott főnöke érzelmeiben, szintén gúnyosan föl kacagott; Joe honvágyát tehát, legalább egyelőre, alaposan elfojtották...

Aztán Huck csakhamar elaludt és mélyen horkogott. Nemsokára Joe is követte példáját és most csak Tom volt ébren.

A kalózkirály sokáig gondolataiba merülve mozdulatlanul ült egy fatörzsön. Aztán hirtelen

elhatározással fölkelte és a tűz fényénél keresgált a fűben . . .

Végre megtalálta, amit keresett: két fehér, vadfügefakérget szedett föl, aztán elővette ceruzáját, s nagy ügyel-bajjal néhány sort írt mind-egyikre. Az egyiket a kabátja zsebébe dugta, a másikat pedig beletette Joe kalapjába, ahova aztán beledobta minden kincsét és drágaságát is: egyebek közt egy darab krétát, három horgot, egy gumilabdát, meg egy tucat golyót, köztük két üveg-golyót is.

Aztán lopva elosont, eltűnt a fák mögött, s mi-
kor már oly messze volt, hogy a léptei nem éb-
reszthették föl az alvókat, futva szaladt a sziget
felső fokához.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

X.

TOM BÚCSÚZTATÓJA ÉS A TITOK.

Öt perccel később Tom már az öböl sekély vizében gázolt és a legközelebbi part felé, tehát Szent-Pétervárral szemben igyekezett.

Mivel a folyam medre ezen a részen zátonyos volt, Tom már a fele útig elért, mielőtt úsznia kellett volna. Ekkor azonban egyszerre eltűnt lábai alól a föld és Tom derekasan lubickolni kezdett.

Vagy száz méternyivel odább ismét földet érzett a lábai alatt; gyorsan kigázolt tehát a partra, ahol elkezdett szaladni.

Kevéssel tíz óra előtt épen szemben volt Szent-Pétervárral és megpillantotta a gőzkompot, amely még ki volt kötve. Óvatosan lemászott a vízbe a sziklás parton, s pár perc múlva már leúszott a gőzös farához kötött csónakig, amelybe nesztelenül belemászott.

Pontban tíz órakor megkondult a gőzös repedt hangja, s a kapitány ismerős hangja lekiáltott a gépésznek: — „Előre!”

Tom örült, hogy megcsíphette a gőzkompot, mert tudta, hogy ez az utolsó esti útja. Kényelmesen hanyatt feküdt a csónakban mely vígan tán-

colt a nagy hullámokon, miket a gőzkomp kerekerei szántottak a folyón.

Negyed óra múlva a kerekek lassabban kezdtek forogni, majd egészen meg is álltak, s a gőzkomp legénysége készülődött a kikötéshez. Tom ekkor óvatosan kimászott a csónakból és nesztelenül leúszott a vízen pár száz méternyire, ahol senkivel sem találkozhatott a parton.

Ott aztán kimászott és gyorsan szaladt Póli néni háza felé.

Az utcák néptelenek voltak és Tom csakhamar odaért a ház háta mögé. Átmászott a deszkakerítésen és a látogató-szoba ablakához lopódzott, ahonnan gyertyafény világított ki az éjszakába.

A szobában Póli néni, Szid, Mari és Harper Joe anyja ültek és szomorú arcukon meglátszott, hogy a vízbefúltakról beszélgetnek.

Ez a látogató-szoba egyszersmind a Póli néni hálószobája is volt. Az ágy mindjárt az ajtó mellett volt, s a társaság a szoba közepén ült az asztal körül, meg a diványon, háttal az ajtónak.

Az ajtó nem volt becsukva; Tom óvatosan meglökte és hason csúszva nesztelenül besurrant az ágy alá.

— Mi baja ennek a gyertyának, hogy úgy lobog? — kérdezte Póli néni. — Persze, nyitva van az ajtó! Menj csak, Szid, és csukd be.

Tom épen csak hogy az ágy alá surranhatott, mert kevés híja, hogy Szid ott nem érte fele útján.

— Amint már mondtam, — folytatta Póli néni a félbenszakadt beszélgetést — ez a Tom nem volt gonosz fiú. Meggondolatlan, szeles, pajkos fiú volt, de nem rossz szívű és nagyon szeretett engem . . .

Itt Póli néni sírva fakadt.

— Épen úgy, mint az én Joém — mondta Harperné, szintén zokogva. — Csintalan és vásott gyerek volt, de jószívű és igazlelkű. Úgy fáj, hogy utoljára is megvertem szegényt, amiért megitta azt a tejfölt; pedig már ki akartam önteni, mert megsavanyodott! Oh, rossz voltam hozzá, s megérdemeltem, hogy Isten elvegye tőlem.

— Remélem, hogy Tom a mennyországba ment. — mondta most Szid: de ha jobban viselte volna magát . . .

— Szid! — kiáltott rá Póli néni haragosan. — Egy szót se többé! . . . Ne merj egy rossz szót se mondani Tom ellen, különben velem gyűlik meg a bajod! . . . Oh, Harperné! sohasem vigasztalódom meg: sohasem felejttem azt a szegény fiút, akármilyen csintalan volt is!

— Oh, én sem! én sem! — kesergett Harperné. — A multkor Joe egy rakétát durrantott el, épen az orrom alatt. Akkor jól fölképeltem érte, de ha most tenné, a nyakába borulnék örömben.

— Elhiszem, édes Harperné, elhiszem! Ne is mondja! . . . A mult héten Tom Erősítő csodaszert öntött Rómeóba; azt hittem, hogy megvész az a szegény macska és . . . a jó Isten bocsásson meg nekem . . .

Ez a visszaemlékezés annyira meghatotta, hogy nem bírta befejezni a szavát: a fuldokló zokogás elfojtotta beszédjét.

Tom is ontott néhány könnyet az ágy alatt, de ő a maga sorsán keseredett el. Póli néni magasztalásaiból azt kezdte hinni, hogy ő a legjobb, legtekélyesebb fiú a világon, s eddig mindenki félretemerte, bántotta őt, holott a legnagyobb dícséretre volt érdemes!

Szeretett volna hirtelen előbújni az ágy alól, hogy váratlanul meglepje a sírángozókat. De le-

győzte a kísértést és meglapulva tovább hallgatódzott.

A beszélgetésből megtudta, hogy azt gyanítják, hogy ő és társai fürdés közben a vízbe fúltak. Ez nap szerda volt, s azt határozták, hogy ha vasárnapig semmi hír sem érkezik az elveszettekről, megtartják halotti búcsúztatójukat a templomban.

Mikor Tom ezt meghallotta, hideg borzongás futott végig egész testén. De aztán csakhamar kiderült az arca: fölséges eszméje támadt és visszadugta zsebébe a fakérget is, melyet Póli néni ágyába akart tenni.

Végre Harperné elment és Szid is, Mari is lefeküdtek.

Póli néni, mikor egyedül maradt szobájában, letérdelt és forró imát mondott, melyben a vízbe fúlt neve többszörösen előfordult.

Midőn lefeküdt, Tom még jó sokáig nem mert mozdulni, mert most már minden áron akarta, hogy ne tudják meg ittjártát.

Végre, mikor hallotta Póli néni halk hortyogását, kimászott az ágy alól, sokáig habozva nézte alvó nénjét, majd gyöngéden homlokon csókolta és kiszökött az ablakon.

Futva igyekezett a kis gőzkomphoz, s miután meggyőződött, hogy köröskörül egy lélek sincs ébren, bátran fölment a födélzetre, s a kötélén lemászott a csónakba. Gyorsan eloldotta a kötelet és óvatosan lefelé evezett a folyamon.

Egy mérföldnyire a város alatt nekivágott a folyónak keresztben, s fél óra múlva már ott volt ugyanabban az öbölben, ahonnan az este elindult. Eleinte azt gondolta, hogy megtartja a lopot csónakot, de aztán eszébe jutott, hogy a csó-

... eloldotta a kötelet és óvatosan lefelé evezett ...

nakot kereshetik, s ha itt találják a szigeten, még utóbb árulójuk lehet.

Berúgta tehát a csónakot a folyam sodrába, s ő maga ismét a vízbe ugrott és úgy gázolt ki a partra.

Már hajnalodott, mikor csuromvíz megérkezett a táborhelyre. Két pajtása már ébren volt és beszélgetett. Tom már épen közibök akart toppanni, mikor Harper Joe így szólt:

— Nem, Huck: Tom nem szökött meg és nem hagyott cserben bennünket. Jól tudja, hogy ez nem válna becsületére egy kalóznak. És Tom nem gyáva. Bizonyosan tudom, hogy valami furfangon töri a fejét és nemsokára itt lesz.

— De csakugyan aggaszt és megvárakoztat bennünket — felelte Huck. — Aztán meg az, amit neked írt és a kalapodba tett, szintén ellene szól . . .

— Nem egészen, Huck — felelte Joe. — Hallgass ide: újra fölolvassom, hogy mit írt . . . „Ha a kalózkirály reggelig nem tér vissza“ . . .

— A kalózkirály visszatért! — kiáltott föl Tom, gyönyörködve a drámai hatásban, mit szavai okoztak.

— De olyan éhes vagyok, mint a farkas! — tette hozzá fáradtan.

A reggelit csakhamar elkészítették: bőven volt hal és szalonna, úgy hogy háromannyian is jól lakhattak belőle.

Evés közben Tom mesés túlzással beszélt el pajtásainak, hogy micsoda kalandokon és veszedelmeken ment keresztül. A két kalóz feszült figyelemmel hallgatta, s époly büszke volt a kalandra, mintha csak mindegyiknek része lett volna benne.

Aztán a kalózkirály árnyékos helyet keresett, mert olyan fáradt és álmos volt, hogy alig állt a lábán; lefeküdt hát és délig aludt. A két közkalóz pedig ezalatt az öbölhöz sietett, megfürdött és horgászott, hogy legyen ebédre valójuk.

Ebéd után elmentek teknősbéka-tojáást keresni. Ahol érezték, hogy a homok laza, bedugtak egy botot és kezeikkel ásták föl a porhanyó földet. Néhol ötven-hatvan, majdnem diónagyságú tojásra bukkantak s aznap pompás rántottájuk volt.

Másnap majdnem egész nap az öböl sekély vízében lubickoltak; kergetőztek, locsolták egymást, homokkal dobálództak, birkóztak és a vége majdnem mindig az lett, hogy mind a hárman alábuktak a vízben, ahonnan prüszkölve, cikákolva buktak föl ismét.

Végre még cirkuszt is játszottak, de mivel mindegyikük csak bohóc akart lenni, a műsor nem nagyon volt változatos és hamar beleúntak. Megint visszamentek hát a vízbe, de ez a mulatság sem sokáig szórakoztatta őket.

Különösen Joe és Huck voltak lehangoltak; kedvetlenül heverték a fűben és egyre Szent-Pétervár felé tekintgettek. Tom nyugtalankodni kezdett, mert lázadást szimatolt; de aztán megnyugtatta magát: volt egy varázsos titka, amellyel minden lázadásnak elejét vehette.

Egyelőre azonban még nem akarta elárulni azt a titkot, s azért más családokkal akarta föl-villanyozni társai jó kedvét.

— Föl, föl, legények! — kiáltotta. — Kutassunk a szigeten. Bizonyos, hogy már előttünk is jártak itt kalózok, akik valahová eláshatták a kincsüket. Mit szólnátok, ha megtalálnók?

Ez a biztatás nem sok eredménnyel járt. Joe

vállat vont és Huck sem igen lelkesedett a tervért.

— De mi bajotok hát? — kérdezte a kalózkirály elképedve.

— Én már torkig vagyok a kalózkodással — mondta Joe komoran. — Az ember agyon únja magát ezen a szigeten.

— Elment az eszed? — tiltakozott Tom. — Hiszen itt tíz perc alatt több halat fogunk, mint odaát egy óra alatt! Aztán hol találsz ennél jobb fürdőhelyet?

— A hely jó, — durcáskodott Joe, — de most már nem esik jól a fürdés, mert senki sem tiltja.

Tom gúnyolódni kezdett:

— Ah, a szegény kis baba! Arra vágyik, hogy az anyja megvirgácsolja!

— Hát aztán? — felelt Joe dacosan. — Azért még épen úgy nem vagyok kis baba, mint te magad.

— No jó, hát csak eredj! — hagyta rá Tom. — El leszünk nélküled is: igaz-e Huck? Mi ugyan nem mozdulunk, mi?

— Ne . . . ne . . . nem — felelte Huck habozva.

— Hát csak menj haza! — folytatta Tom. — Nem a mi hibánk lesz, ha ujjal mutogatnak rád és kinevetnek.

—Hát csak hadd nevéssenek!

— Majd azt mondják: — „Nini, hát ez a híres fekete rabló? . . . Hahaha! . . . Talán inkább fekete Péter . . . anyámasszony katonája“.

De azért Tom mégis aggódva nézte a lázadó fekete rablót, aki gyorsan öltözködött, és valóban szökni készült. Még jobban aggasztotta Huck némasága, aki szomorú pillantásokkal kísérté

pajtása készülődését és nyilvánvalóan szeretett volna vele menni . . .

Tom szíve összeszorult, Huckhoz fordult és azt kérdezte tőle:

— Úgy-e, Huck: el leszünk nála nélkül is . . . Felelj hát! . . .

De Huck komoran felelt:

— Én is szeretnék vele menni.

— Micsoda? . . . Te is? — kiáltott föl Tom hargosan. — No jó, hát csak menj te is! . . . Ki tartóztat?

— Látod, — mondta Huck rábeszélő hangon — én nem szívesen megyek el, de kérlek, jöjj velünk te is. Ez a sziget nagyon unalmas és te sem bírod ki rajta sokáig az életet . . . Gondold meg a dolgot és jöjj velünk te is . . . A túlsó parton megvárunk.

— No, engem ugyan várhattok!

Joe már felöltözködött és dacosan, búcsúzás nélkül indult a sziget felső foka felé. Huck lassan, kedvetlenül ment utána és minduntalan visszafordult, de azért nem állt meg.

A kalózkirály szíve elszorult. A lázadók még el sem távoztak a szigetről, ő már is kezdte érezni a szörnyű elhagyatottságot. Itt volt az ideje, hogy hasznát vegye a varázsos titoknak, különben csakugyan itt hagyják . . .

Midőn társai eltűntek a bokrok mögött, hirtelen utánuk szaladt és rájuk kiáltott:

— Álljatok meg! . . . Valamit akarok mondani!

Azok megálltak és duzzogva várták meg Tomot. A kalózkirály gyorsan, izgatottan, drámai hévvel beszélt, s midőn elvégezte mondókáját, a két köz-kalóz tapsolni kezdett.

— Miért nem mondtad hamarabb? — kiáltott föl Joe. — Akkor eszembe sem jutott volna a hazamenetel.

— Ez ám csak a valami! — ujjongott Huck is, és cigánykerekeket hányt a gyöpön örömeiben.

A kalózok visszatértek a táborhelyre és vidám beszélgetés közben meghányták-vetették Tom fölséges tervét. Aztán, mikor jól laktak a pompás ebéddel, Tom kijelentette, hogy meg akar tanulni pipázni. Erre Joe is kedvet kapott egy pipa dohányra.

Huck tehát pipákat faragott a kukorica-csutakból és megtömte igazi kapadohányyal.

A két újcse leheveredett a fűbe, férfiasan neki könyökölt és óvatosan szippantgatni kezdte a füstöt. A dohány füstje ugyan esípte, marta a nyelvüket, de ezt a világ minden kincseért sem vallották volna be. Sőt Tom így hetvenkedett: ‘

— Hiszen ez nagyon könnyű! ha ezt tudom, már régen megtanultam volna.

— Nincs ebben semmi boszorkányság! — tódította Joe a hencegést. — Nekem még csak a fejem sem szédül tőle.

— Nekem sem! — dicsekedett Tom. — Azt hiszem, holnapig is szívhatnám ezt a pipát. Thatcher Jeff aligha bírná utánam csinálni!

— Thatcher Jeff! — kiáltott föl Joe megvetően. — Szeretném látni, hogy a szájába meri-e venni a pipát! Mindjárt az első szippantásra fölfordulna a gyomra.

— Hátha még a többi fiúk láthatnának — biztatta őket Huck.

— Jobb, hogy nem látnak — viszonzá Tom. — Ne is szóljunk nekik semmit. Egyszer aztán, séta közben, majd így szólok hozzád: — „Joe, hol a pipád? szörnyen szeretnék rágyújtani“. — Te pe-

dig majd így felelsz: — „Nesze az én régi, kedves pipám; van még egy másik is a barátain száma-ra: de te ezt is megtömheted. De azt mondhatom, hogy a dohányom nem igen jó.“ — Ekkor én így szólok: — „Ej, mindegy! csak jó erős legyen!“ — Aztán rágyújtunk, mintha egész életünkben egyebet sem tettünk volna.

— Lesz is álmélkodás!

— Meghiszem azt!

— Hátha még azt is megtudják, hogy kalózok vagyunk!

— Megpukkadnak irígységükben, hogy nem jöhetnek velünk.

A tanonc-pipások csakhamar elhallgattak, de annál többet és gyorsabban köpködtek. Szinte esurgott szájukból a nyál, pedig ki kellett köpiük, mert keserű és émelyítő volt, s ha lecsúszik a torkukon, akkor jaj! . . .

De bárhogy erőlködtek, a nyálfölösleg egy része mégis lecsúszott a torkukon és lent, a gyomorban megkezdődött a forrongás.

A két pipázó egyre halványabb lett. Végre Joe kiejtette kezéből a pipát és remegő hangon mondta:

— Elvesztettem a késemet . . . megyek megkeresni.

És tántorgó léptekkel indult a sűrűbe.

— Én is segítek — mondta Tom, végigsimítva verejtékező homlokát.

— Nem, Tom, ne fáradj: majd csak megtalálom magam is.

Evvel Joe jobbra, Tom pedig balra tűnt el a sűrűben, ahonnan nemsokára furesza nesz hallatszott . . .

Huck visszaemlékezett, hogy ő rá is milyen hatással volt az első pipa dohánynak és nyugodtan

fekve maradt. De, mikor egy óra is elmult és társai még mindig nem jöttek vissza, unatkozni kezdett és elment megkeresni őket...

Nemsokára rájuk talált az erdőben; jó messze voltak egymástól és mélyen aludtak. Még nagyon sápadtak voltak, de már látszott rajtuk, hogy — megkönnyebbültek.

Aznap este szokatlanul bágyadtak voltak, s mikor vacsora után Huck meg akarta tömni a pipájukat, megkérték, hogy ne fáradjon, mert — így mondták — nagyon sokat ettek és fáj a fejük.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XI.

A DRÁMAI FORDULAT.

Joe éjjeltájban fölébredt és fölriasztotta társait is. Vihar volt keletkezőben. A mély sötétségben át-átcikázott egy-egy vakító villám, melyre távoli, tompa dörgés felelt. A fákat és bokrokat hideg szél csapta meg, s az egész erdőn halk moraj futott végig, mintha a lombok sóhajtozának.

— Szaladjunk a sátor alá! — kiáltott fül Tom.

Meg-megbotolva a törzsekben, gyökerekben, belegabalyodva a szederindákba, bukdácsolva menekültek a sáturnak nevezett ponyva alá, de mire odaértek, a zápor már bőrig áztatta őket.

Most kitört a vihar. A három gyermek ázva-fázva, rémülten didergett a ponyva alatt s egy csöpp kedve sem volt beszélgetni. Egyszerre csak nappali világosság támadt a felhők közt, amelyre irtózatossá válnak a csattanás következett. Joe rémülten fölsikoltott: a villám alig pár ölnyire csapott le tőlük a folyóba.

Ugyanekkor egy hatalmas szélroham eltépte a ponyva kötelét és magával ragadta a sátrat. A három gyerek ijedten menekült egy óriási tölgy alá, mely a folyam partján terjesztette szét hatalmas ágait.

A villámlás és égzengés most egymást érte és az orkán zúgása úgy hangzott a három kalóz fülébe, mint a végítélet trombitája. A szigeten re- csegve-ropogva dőltek ki a fák; kit derékban tört ketté, kit gyökerestül tépett ki a vihar, s bele- hajította a folyóba, mely fenékgig fölkorbácsolva zajlott, tajtékzott.

Két óráig tarthatott már ez a világ vége, s akkor az orkán szűnni kezdett. A kalózok óvato- san visszamentek táborhelyükre és csaknem meg- kövülten álltak meg: — azt a fát, amely alatt ren- desen aludni szoktak, tövig ketté hasította a villám.

Milyen jó, hogy még idejében elmenekültek onnan!

Az egész szigeten bokáig ért a víz, s a kalózok fogvacogva dideregtek nedves ruhájukban. Sze- rencsére Huck észrevette, hogy az a fa, melyet a villám lesujtott, még mindig füstölög.

Gyorsan fölszították ezt a tüzet s nemsokára hatalmas máglyát raktak, mely ugyancsak föl- melegítette őket. Aztán előszedték a főtt sonkát, megszáritották, jó étvággyal ettek és mindent el- feledve, vidáman beszélgettek az elmúlt vesze- demről.

Szerettek volna aludni is, de a föld csupa víz volt köröskörül; megvárták tehát, míg a nap föl- kel, akkor elmentek a homokos partra, mely ad- digra fölszikkadt, s ott heveredtek le, mert már alig álltak a lábukon, oly álmosak voltak.

Aztán Joe reggelit készített, de étvággyuk nem igen volt. Különösen Huck és Joe voltak kedvet- lenek, úgy, hogy Tom újabb lázadástól tartott és mindent elkövetett fölvidításukra.

Először is eszükbe juttatta a titkot, aminek valóban meg is lett a kedvező eredménye, mert a

... a három gyermek ijedten menekült egy óriási
tölgy alá ...

két mogorva kalóz arca földerült. Aztán elhatározták, hogy ideiglenesen rézbőrű indiánokká válnak, s úgy töltik el a napot.

Hamarosan meztelenre vetkőztek, sárral bemázolták egész testüket, mint az indián főnökök: mert természetes, hogy mind a hárman főnökök lettek. Ekkor alkalmas tanyákat kerestek az erdőkben, s három ellenséges néptörzsre szakadva, irtózatossá csatakiáltásokkal csaptak össze és *ezrével* mészárolták le egymást.

De vacsora előtt volt még egy nagyon fontos és kényes dolog. Hogy egy tűz körül ülhessenek, egy tálból ehessenek, ki kellett szívniuk a békepipát. Két kalóz nagyon megbánta, hogy rézbőrű indián lett: de azért csak alávetették magukat a szabályoknak, és komoly képpel szippantottak a békepipából, valahányszor rájuk került a sor. És, amint kézről-kézre adták a pipát, arra a nevezetes fölfedezésre jutottak, hogy a dohány már nem árt nekik, s nem kell pipázás után az „elvesztett kést” keresniük.

Ennek annyira megörültek, hogy vacsora után ismét folytatták a kísérletet, s végleg meggyőződtek, hogy ezentúl bátran pipázhatnak, amennyi csak jól esik nekik.

Szent-Péterváron ezalatt nagy volt a bánat és szomorúság; Harperné és Póli néni siránkozások között készítette a gyászruháját, és keserűségükben csaknem az egész falu osztozott.

Thatcher Becky szombaton déltájban úgy bolyongott az iskola udvarán, mint a hazajáró lélek, és siratta Tomot.

— Csak legalább ne adtam volna neki vissza azt a rézgolyót! — kesergett magában. — Most semmim sincs, amit emlékébe adott!

A fiúk játék helyett arról csevegtek, hogy mit tett Tom, mikor utoljára látták, s mik voltak Harper Joe utolsó szavai. Mindegyik azt mondta, hogy ő beszélt legutoljára a megboldogulttal, s az egyik kérkedő dicsekvéssel kiáltott föl:

— Tom az napon jól pofon vágott!

Csakhogyan ebben a kitüntetésben „az napon“ többen is részesültek, s ennek a dicsekvésnek semmi hatása sem volt.

Végre fölvirradt a gyászos vasárnap.

A templom repedt harangja szomorúan kongott, mintha csak a vízbefúltakat siratná. A hívek összegyűlekeztek a templom ajtajában s ott beszélgettek a szomorú eseményről; de bent a templomban még csak suttogva sem mertek szólni.

Majd megjött Póli néni és Harperné. Erre az egész gyülekezet mély részvétellel fölállt és le sem ült addig, míg csak a két gyászoló anya el nem helyezkedett az első padban, a szószékkal szemben.

A tiszteletes mély csöndben ment föl a szószékre és elbúcsúztatta a megboldogultakat. Annyi szépet és jót tudott a három vízbefúltról, hogy a jelenlevők nagy része szemrehányást tett önmagának, hogy eddig rosszul bántak az elhunytakkal és félreismerették őket.

A szónoklat már a végéhez közeledett, midőn halk nesz hallatszott a templom elő részében. Senki sem figyelt rá, csak a lelkész nézett arra, de a szó hirtelen a torkán akadt, s a szája tátva maradt álmélkodásában.

Erre sokan odatekintettek, s mindjárt aztán az egész gyülekezet fölállt és nagy zavarral, megdöbbenéssel nézett a három vízbefúltra, akik egymásután lépkedtek a szószék felé.

Legelől ment Tom, bátran és büszkén, mint a dadalmas hadvezér; utána Joe, aki tőle telhető-

leg iparkodott utánozni a kalózkirályt, s legvégül Huck, aki szinte szégyenkezve baktatott társai mögött, bár a ruhája egy csöppel sem volt rongyosabb, mint két társáé.

Az általános hüledezésnek Póli néni és Harperné örömsikoltása vetett véget. A két gyászoló asszony örömujjongással ölelte, csókolta az elveszettnek hitt gyermekeket: csak szegény Huck állt féltre, látván, hogy az általános örömben senki sem törődik vele.

Sőt már kereket is akart oldani, de Tom elvágta az útját, és nénjéhez fordulva, így szólt:

— Az nem igazságos, édes néném, hogy szegény Hucknak senki sem örül!

— De hisz mindenki örül, hogy viszontlátja a szegény árvát, — felelte Póli néni s legjobban én örülök!

Evvel nyakába borult Hucknak, aki nem tudta, hogy viselje magát ebben a furesa helyzetben, aminőhöz hasonlóban nem igen volt része.

Ekkor a lelkész dörgő hangon, hogy az ablakok is megrezzentek bele, fölkiáltott:

— Dicsérjük az Urat, aki ezt az örömet szerző nekünk!

És rázendítette az áhitatos ének kenetes szavait:

— Szent vagy Uram, szent vagy,
Mindennél szentebb vagy . . .

Mindenki torka szakadtából, szíve-lelke mélyéből énekelt, s a dal zúgva-búgva szállt az ég felé, megrázzván a templom tetőzetének ócska gerendáit . . .

Sawyer Tamás pedig, a kalózkirály, büszkén ült a bolonddá tartott gyülekezet között, s magában azt képzelte, hogy most sokkal nagyobb még Thatcher bírónál is.

XII.

TOM ÁLMA.

Tom nagy titka tehát az volt, hogy részt vesz a maga halotti búcsúztatóján. S egyedül ez a dicső terv tartotta vissza a kalózokat a szökéstől.

Szombat este egy fatörzsön keltek át a folyón, három-négy mérföldnyire Szent-Pétervártól a Mississippi partjain. Aztán reggelig aludtak egy kis erdőben, kora hajnalban belopództak a templomba, s tovább aludtak az egyik sarokban, a garmadába rakott ócska padok mögött. Végre, a kellő pillanatban, miután már végighallgatták dicséretüket, előbújtak és megjátszották a drámai jelenést.

Póli néni úgy kényeztette Tomot, hogy a derék fiú elhatározta, hogy ezentúl minél többször a vízbe fog fúlni, — persze csak úgy színleg, mint most is történt.

De Szid, akinek nem tetszett, hogy Tom ennyire befurakodott Póli néni szeretetébe, így szólt:

— Lehet, hogy a Tom tréfája nagyon jó tréfa, mert hiszen fölforgatta az egész várost; de már az mégis szívtelenség, hogy a nénit keseregni hagyta majdnem egy hétig. Miután haza tudtál

jönni a búcsúztatódra, értesíthették volna bennünket arról is, hogy nem haltál meg.

— Úgy van, Tom, — folytatta Póli néni, — megnyugtathattál volna; talán meg is teszed, ha eszedbe jut.

— Óh, néni: ez mindent elrontott volna! — kiáltott föl Tom hirtelen.

De mindjárt megbánta szavait, mert látta, hogy Póli néni arca elkomorodik.

— Persze, — mondta Póli néni, — a te hóborító terved fontosabb volt, mint az én sírásom. Tudom, hogy Szid nem feledkezett volna meg erről.

— De ugyan, édes néni, — mentegetődzött Tom, — hiszen jól tudod, hogy szeretlek.

— Jobban tudnám, ha úgy is viselnéd magadat.

— Bocsáss meg, édes néném, — felelte Tom, — hogy nem értesítettelek; de ahelyett álmodtam rólad.

— No, ez nem sok. A kutyák és macskák is szoktak álmodni. De mondd hát, mit álmodtál?

— Várj csak . . . mikor is volt? . . . szerdán este. Tehát azt álmodtam, hogy ott ültél a nagy karosszékben, az asztal előtt, Szid a fásládán ült és ásítózott Mari mellett, aki sírt.

— No, ebben semmi különös nincs. Hisz minden este így szoktunk üldögelni.

De azt is álmodtam, — folytatta Tom — hogy a Harper Joe anyja is itt volt.

— Csakugyan itt volt! — kiáltott Póli néni. — Mást is álmodtál még?

— Sok mindenfélét, de már nem emlékszem mindenre.

— Gondolkozzál csak!

— Úgy tetszett, mintha az ajtó nyitva lett volna . . .

— Ez igaz! — szólt Póli néni izgatottan. — Folytasd . . .

Tom úgy tett, mintha nagyon gondolkoznék, aztán így szólt:

— A gyertya nagyon lobogott, és te azt mondtad Szidnek, hogy csukja be az ajtót . . .

— Irgalmas ég! — kiáltott föl Póli néni, összeesapva a kezeit — szóról-szóra úgy történt. Folytasd hát, Tom, folytasd!

— És Szid becsukta az ajtót . . . Te meg Harpernével tovább beszélgettél . . .

— Jóságos ég! Olyan szent, mint hogy itt ülök! Csak mondja még valaki, hogy nem kell az álmokban hinni! Tüstént szaladok Harpernéhez, s elbeszélem neki az egészet. De előbb csak folytasd, Tom.

— Most már úgy emlékszem rája, mintha csak előttem látnám! Aztán azt mondtad, hogy alapjában nem vagyok rossz, csak egy kicsit pajkos és könnyelmű . . . ha jól emlékszem.

— Szóról-szóra — kiáltott föl Póli néni álmélkodva. — Hát aztán?

— Aztán sírni kezdte . . . Igaz-e?

— Igaz. Tovább, Tom! tovább!

— Aztán Harperné is sírva fakadt, és azt mondta, hogy Joe sem volt rosszabb, mint én, és szemrehányásokat tett magának, hogy megverte a tejfölért, amelyet már úgy is ki akart önteni, mert megsavanyodott . . .

— Tom, ez nem álom: isteni kinyilatkoztatás. Folytasd kérlek.

— Ekkor Szid így szólt . . .

— Én? — vágott közbe Szid hirtelen. — A számat sem nyitottam ki!

— De bizony mondtál valamit! — szólt Mari.

— Szid, hallgass! — kiáltott rá Póli néni — és hadd beszélni Tomot. Folytasd csak, Tom, hát mit mondott Szid?

— Azt, hogy ha jobban viseltem volna magamat . . .

— Szóról-szóra! . . . Eláll az eszem!

— Te pedig jól összeszidtdad. Aztán Harperné elmondta, hogy Joe egy rakétát puffantott el az orra alatt, te meg elbeszélted Rómeó és az erősítő ital történetét. Végre megemlégtettétek a vasárnapi búcsúztatót s erre elhatároztam, hogy hazajövök.

— No, ez igazán csodálatos, Tom. Ha itt lettél volna, még akkor sem tudhatnád jobban, hogy mi történt ebben a szobában. Hát egyebet nem álmodtál?

— De igen. Jól láttam és hallottam, hogy értem imádkozol. Mikor lefeküdtél, annyira megsajnálalak, hogy egy fakéregre ezt írtam: „Nem haltunk meg és csak azért szöktünk meg, mert kalózkod akarunk lenni“. Ezt a kérget váncosod alá akartam dugni. Aztán megcsókoltalak, mikor aludtál. Te ugyan nem érezted, de én mégis megcsókoltalak, mert nagyon sajnálalak.

— Igazán, Tom? igazán? — kérdezte Póli néni örvendve. — Na, azért mindent megbocsájtok neked!

És boldogan, majdnem sírva megcsókolta kis öccsét.

— Nagyon szép volt, az igaz, — dörmögte Szid — csak az a kár, hogy álom.

— Nem kérdeztem a véleményedet — mondta Póli néni szigorúan. — Az ember álmában is csak úgy cselekszik, mint mikor ébren van. Most pedig menjetek szépen iskolába.

És Póli néni, alig hogy a gyerekek elmentek, sietett Harpernéhoz, hogy elmondja neki a titokteljes álom történetét.

Tom valóságos hős lett a szentpétervári ifjúság szemében. Mindig egész sereg gyerek volt a nyomában, s a kalózkirály valóságos örömben úszott. Kifeszítette a mellét, s úgy ment a gyerekek élén, mint az elefánt, mely állatseregletet vezet.

Az iskola udvarán Tom és Joe hozzáfogtak kalandjaik elbeszéléséhez. A tömeg szájtátva, hülledezve hallgatta őket, mert Tom jobban tudott hazudni, mint az újságírók, akiket, tudvalevőleg azért fizetnek, hogy minél arcátlanabbul hazudjanak.

De a bámulat akkor hágott tetőfokra, mikor a két kalóz a legnagyobb nyugalommal előszedte pipáját, megtömte, rágyújtott és bodor füstfelhőket eregetett a szájtátók orra alá.

Tom a nagyság verőfényében sütkérezett. Most már, hogy híressé lett, törődni sem akart Thatcher Beckyvel, s alig várta, hogy a gögös leányt valahogy megalázhassa.

És, midőn Thatcher Becky pár perc múlva odajött, Tom színlelte, hogy nem is látja. Tovább állt s egy másik csoporthoz csatlakozott. Becky ekkor elkezdte kergetni barát nőit, nagyokat kacagott, és mindig a Tom közvetlen közelében csípte meg őket.

Ez kellett csak a kalózkirálynak! Most már egyenesen hátat fordított a szegény leánynak, aki elszomorodva, egyedül bolyongott az iskolaudvar másik felén és lopva egyre Tomot nézte.

Most a hűtlen Tom Lawrence Amyhoz szegődött, beszélgetett, nevetgált vele, s úgy látszott, hogy rajta kívül senkivel se törődik.

Ez aztán végkép megtörte Thatcher Becky szívét. Odament a kérdéses csoporthoz, és színlelt jó kedvvel szólt egy kis leányhoz, aki Tom tözsomszedságában ácsorgott.

— Ah jó, hogy itt vagy Jenny! Nem voltál a vasárnapi iskolában?

— Dehogy nem! csakhogya padok túlsó felén ültem. Még intettem is neked.

— Furesa, hogy nem láttalak. A batyubárlól akartam veled beszélni. Még kerestelek is az óra végén.

— Hát batyubál lesz? Éljen! Reménylem, engem is meghívsz?

— Mindenesetre! Már mondtam is anyámnak, hogy meghívlak.

— No, ezt köszönöm. És mikor lesz?

— A vizsga után.

— Akkor hát az egész iskola eljöhet?

— El; legalább mindazok, akik jó barátaim.

Ez a felelet közvetve Tomnak szólt, de a kalózkirály rá sem hederített. Épen Lawrence Amy-nak beszélt arról a nagy viharról, mely majdnem elsülyesztette a kalózok szigetét.

— Engem is meghívsz? — kérdezte egy másik leányka Thatcher Beckytől.

— Téged is.

— Hát engem? . . . És engem? — kiabáltak többen.

Egyik a másik után kérte a meghívást és közben vidáman tapsoltak. Csak Tom és Amy nem érdeklődtek a batyubál iránt. Sőt Tom karon fogta és szótlannul másfelé vezette Amyt.

Becky majdhogya heves zokogásra nem fakadt. De elfojtotta kis szíve bánatát és színlelt jó kedvvel beszélgetett a batyubárlól. De aztán észre-

vétlenül ellopódzott, s az egyik sarokban jól ki-sírt magát.

Mikor az iskolában csengettek az előadás megkezdésére, Becky már nem sírt; keserűségét harag váltotta föl, dacosan megrázta fürtös fejcskáját, és így dörmögött magában:

— Most már tudom, hogy mit fogok tenni.

Iskola után Tom ismét Amyval beszélgetett, remélve, hogy még jobban bosszanthatja Thatcher Beckyt: de ekkor már megváltoztak a szerepek.

Becky megtalálta a bosszúállás módját. Temple Alfréddal egy képeskönyvet nézegettek a padon, s annyira egymáshoz símulva ültek, hogy Tom elkékiült féltékenységében.

Ez a Temple Alfréd ugyanaz volt, akit Tom mindjárt történetünk elején olyan kegyetlenül megrakott és kegyelemkérésre kényszerített. Kétszeresen bántotta tehát, hogy az imént oly szívtelenül bánt Beckyvel, és elmulasztotta a leány közeledését a kibékülésre. Majdnem sírt mérgében.

Amy ezalatt folyton fecsegett neki, de Tom rá sem hederített. Folyton ott sétálgatott, ahol Becky a képeket nézegette, és vérig sértette, hogy a leány észre sem veszi a kalózkirály jelenlétét. Pedig Becky nagyon jól látta őt és magában örült, hogy Tom bosszankodik.

Végre Tom nem bírta tovább tűrni a megaláztatást. Azt füllentette Amynak, hogy dolgai vannak és fogcsikorgatva távozott. Elhatározta, hogy legközelebb ismét eldöngeti Temple Alfrédet, s bosszút áll rajta ezért a mai megaláztatásért. Egyelőre elcsavarogta az iskolát.

Eközben Becky is észrevette, hogy Tom eltávozott. Rögtön megúnta a képeskönyvet, és rossz kedve kitört.

— Hagyjon békét a képeskönyvével — kiáltott föl haragosan.

Fölugrott és könnyekre fakadt.

A boldogtalan Alfréd nem tudta mire vélni ezt a váratlan haragot. Addig-addig tűnődött rajta, míg kisiütötte, hogy Becky csak Tomnak a bosszantására használta fel őt.

Ez a gondolat végtelenül lealázta. Tomot különben is gyűlölte, amióta oly nagyon kikapott tőle, és mindenféle bosszúterveken törte a fejét. Megvárta, míg az iskolának vége lett, s mikor mindnyájan elmentek az iskolából, visszasompolygott és Tom nyelvtanának ép azt a lapját, ahol tanultak, végigöntötte tintával.

De gazságának véletlenül szemtanuja akadt. Becky éppen akkor sompolygott arra, s az ablakon át megpillantotta a goncsztevőt. Nem szólt semmit, de elhatározta, hogy mindent megmond Tomnak. Evvel kibékítheti őt, gondolta magában. Mielőtt azonban hazaért, már megváltoztatta a szándékát. Eszébe jutott, hogy Tom milyen méltatlanul bánt vele és haragja újra föllobbant.

— Nem érdemli meg, hogy figyelmeztessem, — mondta bosszusan.

Ezalatt Tom jól kicsavarogta magát és csak déltájban vetődött haza ebédelni. Póli néni azonban nem nagy örömmel fogadta.

— Tom, szeretnélek elevenen megnyúzni, — mondta bosszúsan.

— Ugyan miért, édes nénikém?

— Még kérdezni is mered? . . . Ott voltam Halpernénél; azt gondoltam, hogy oda lesz bámulatában, ha elmondom neki a te álmodat: és ahelyett kinevetett! Joe már elmondta neki, hogy te szerdán este hazaszöktél a szigetről és kihallgattad beszélgetésünket. Ah, hát így álmodtál? . . .

... végig öntötte tintával Tom nyelvtanát ...

Szégyen, gyalázat! . . . S ráadásul még ki is nevetted öreg nénédet!

Tom szégyelte magát. Fájt, hogy tréfájával így rászedte és nevetségessé tette a nénjét.

— Édes nénikém, — mondta a fejét lelógatva, — igazán bánom, amit tettem. Bocsáss meg! De hidd el, nem azért jöttem haza, hogy kinevessenek . . .

— Hát mi egyébért, te haszontalan?

— Meg akartam mondani, hogy ne szomorkodjál, mert nem fúltunk a vízbe.

— Ne hazudjál, Tom!

— Ez nem hazugság, édes nénikém! Hidd el, hogy igaz. Csak akkor változtattam meg szándékomat, mikor a vasárnapi búcsúztatóról kezdtek beszélni. Ekkor visszatettem zsebembe a kérget és elhatároztam, hogy mit se szólok.

— Miféle kérget?

— Hát azt, amelyen megírtam, hogy kalózok leszünk. Most már csakugyan sajnálom, hogy nem ébredtél föl, mikor megcsókoltalak. Akkor bizonyára elhinnéd, hogy igazat mondok.

Póli néni arca kiderült. Megindultan nézett Tomra.

— Hát csakugyan megcsókoltál, Tom? — kérdezte. — Nem füllentés ez is, mint a többi?

— Nem, édes néni; és ugyancsak féltem, hogy fölébredsz.

— És miért csókoltál meg?

— Mert fájt a szívem, mikor sírni hallottalak.

Póli néni merően ránézett Tomra, és látta, hogy igazat beszél. Gyöngéden megcsókolta és így szólt:

— Jól van, Tom, én hát hiszek neked. Csókolj meg még egyszer és menj az iskolába.

De mikor Tom ebéd után az iskolába ment, ismét kételkedni kezdett.

— Hátha mégis csak föllentett? — töprengett magában. — Nem ez lenne az első eset . . .

És addig-addig tűnődött, évődött, míg végre elszánta magát. Kivette a szekrényből a kalózkirály rongyos kabátját és kikutatta a zsebeit.

Az arca földerült: csakugyan ott volt a fehér fakéreg!

Könnyezve olvasta el a rövid tudósítást és örömmel kiáltott föl:

— Most már megbocsátanék neki, ha egy millió bűnt követett volna is el!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XIII.

A KIBÉKÜLÉS.

Tom könnyű szívvel ment az iskolába, s útközben Beckyvel találkozott. Rögtön odaszaladt hozzá és így szólt:

— Kedves Becky, ma reggel rosszul viseltem magamat, de már megbántam. Legyünk ismét jóbarátok: akarja?

Becky megállt és megvetően végigmérté a kalózkirályt.

— Kérem, Sawyer Tamás úr, — mondta büszkén, gúnyosan — hagyjon engem békében. Soha az életben nem fogok önhöz szólni.

Tom annyira meg volt lepetve, hogy hűledezésében még szokott gúnyos feleletét is elfelejtette kidagogni:

— Oh jajjajjaj! Ez már nagy baj; holnap megrendelem a koporsómat!

Ez a rettenetes mondás nem jutott eszébe Tomnak. De mikor az iskola udvarán ismét találkozott Beckyvel, gúnyos gorombaságot mondott neki, amire Becky még epésebben válaszolt. Szóra szó következett, s néhány perc múlva Tamás és Becky oly hevesen összevesztek, hogy ettől fogva a kibékülés teljesen lehetetlennek látszott.

Most már Beckynek eszébe sem jutott, hogy elárulja Temple Alfréd gaztettét; sőt alig várta az iskola kezdetét, hogy a mester észrevegye Tom könyvében a tintafoltot, és jól elnadrágolja érte a kalózkirályt.

Dobbins, a mester, különös ember volt. Minden áron orvos szeretett volna lenni, s e célból az iskolában folyton tanult egy nagyon vastag könyvből, melyet azonban mindig gondosan bezárt a fiókjába. A gyermekeket majd megölte a kíváncsiság, hogy láthassák, miféle rejtélyes könyv az, melyből még az ő mesterük is tanul, — de erre sohasem volt alkalom.

Ezen a napon azonban a mester szórakozottságból bent feledte asztalában a kulcsot. Becky, miután kipörölte magát Tommal, az iskolába sietett lehülni, s meglátta a kulcsot a fiókban.

A terem üres volt . . . A kísértés igen nagy . . . s a leányka nem bírt neki ellentállni . . . Fölszaladt a katedrára, gyorsan kihúzta a fiókot, elővette a könyvet és álmélkodva bámult rá . . .

Címlapján egy számozott emberi csontváz ékeskedett, s a címe ez volt: — „Egyetemes orvostudomány, — írta: Dr. Senky“ . . .

Mialatt Becky hüledezve lapozgatott a furesa könyvben, egyszerre csak sötét árnyék vetődött a könyv lapjaira . . .

Becky ijedten és oly hirtelen csapta be a könyvet, hogy a címlapja egész a közepéig behasadt. A leány rémülten dobta be a szerencsétlen könyvet a fiókba, s a lábával dobbantva, haragosan kiáltott föl:

— Nem szégyenli magát, Sawyer Tamás úr? Mások után leskelődik!

— Eszem ágába sem jut! — viszonzá Tom mérgezen. — Ha tudtam volna, hogy ön itt van, száz

mérföldnyire elkerültem volna az iskolát.

— De igenis, azért leskelődött rám, hogy elárulhasson! Szégyelje magát! . . . De csak áruljon el! Ugyis gyűlölöm önt.

Evvel sírva távozott, a faképnél hagyva Tomot.

A kalózkirály egy darabig utána nézett, s aztán vállat vonva, megvetően dörögte:

— Mily ostobák ezek a leányok! és milyen kényesek! Hogy félnek attól a pár rongy ütlegtől! Pedig az ember jóformán még meg sem kapta, máris elfeledi . . . Annyi bizonyos, hogy Thatcher Becky kisasszonynak meggyűlik a baja a mesterrel, de hát nem az én hibám.

Tom ismét kiment az udvarra játszani, de csakhamar csöngettek és elkezdődött a tanítás.

Amint Tom kinyitotta a nyelvtanát, a mesternek mindjárt szemébe tűnt a nagy tintafolt, s mivel Tom különben is elcsavarogta a délelőtti előadást, semmiféle mentegetődzése nem használt.

Megkapta tehát a magáét, és nyugodtan visszaült a helyére. Csak szokásból tagadta a ráfogott hibát s maga is kezdte hinni, hogy véletlenül, tudtán kívül döntötte rá a tintát könyvére, míg valamelyik szomszédjával dulakodott.

Eközben az idő mult, és a gyermekek szokás szerint zümmögve magoltak. A mester bóbiskolni kezdett . . . majd hirtelen kihúzta a fiókját, hogy hozzáfogjon a tanuláshoz.

Egyszerre csak Dobbins úr hirtelen fölkapta a fejét s oly nagyot ütött öklével a katedrára, hogy az egész osztály ijedten rezzent össze.

Halálos csönd lett. Majd a mester, fölmutatva az eltépett könyvet, dühösen ordította:

— Ki tette ezt?

... elővette a könyvet és álmélkodva bámult rá ...

Senki sem felelt. A mély esőndben a legyek zsongását is hallani lehetett; a megrémült gyermekek lélekzeni sem mertek.

Dobbins úr haragja lobbot vetett. Fürkészsze nézte tanítványai arcát, hogy nem olvashatná-e le valamelyikről a bűnt. Aztán sorban vallatni kezdte őket.

— Rogers Benjamin, ön tette?

— Nem, mester úr.

— Harper Joe, ön?

— Nem, mester úr.

Tom roppant izgatott volt.

— Meddig tart ez a vallatás? — kérdezte magában szorogva.

A mester, megúnván a fiúk konokságát, a leányok felé fordult abban a reményben, hogy ezek könnyebben megijednek s hamarabb elárulják a tettes nevét.

— Lawrence Amy, ön tépte el a könyvet?

Amy hevesen tiltakozott.

— Harper Zsuzsánna ön volt?

— Nem, nem és nem!

E leány szomszédja Thatcher Becky volt. Tom remegni kezdett: a helyzet most már válságos lett:

— Thatcher Rebeka, — szólta a mester szigorúan: — ön tépte el a könyvet? . . . Nézzen a szemem közé és feleljen őszintén!

— Becky még jobban elsápadt. Már-már ajkára tolult a vallomás, de Tom megelőzte.

— Én téptem el! — kiáltotta hirtelen.

A fiúk elképedve néztek össze. — Mi lelte Tomot? — A hagyományok ugyanis azt követelték, hogy a bűnös sohase vallja be tettét egész addig, míg csak végképp sarokba nem szorítják.

A mester azonban nem sokat törődött a hagyományokkal. Kiráncigálta Tomot a padból, s addig verte, míg csak a bot ketté nem tört a hátán.

Tom azonban büszkén, jajszó nélkül állta a verést és nemes közönnyel vette tudomásul azt is, hogy az iskola után még két órára becsukják, sejtette ugyanis, hogy a büntetés után valaki várni fogja és megköszöni hősies önfeláldozását.

Becky csakugyan meg is várta és zokogva közönte meg Tom nagylelkűségét. Aztán elmondta Temple Alfréd gaztettét is, mire Tomban fölforrt a méreg és bosszúról kezdett álmódózni.

De este nagyon vidáman feküdt le; és elalvás közben hallani vélte Becky édes hangját, amint a fülébe súgta:

— Ó, Tom, hogy is lehattél oly nagylelkű hozzám!?

Országos Széchényi Könyvtár

XIV.

A VÉGTÁRGYALÁS.

Elérkezett a nagy szünidő, de a batyubált elhalasztották, mert Szent-Péterváron kiütött a himlő, és Beckyt elvitték Konstantinápolyba, egyik nagybátyjához.

Tom élete tehát nagyon egyhangú, sőt komor volt, mert a kis városkában semmi nevezetes dolog nem történt és Becky sem volt ott.

Végre azonban úgy látszott, hogy Szent-Pétervár is megelevenedik. Potter Jakab bűnügye fölvilványozta a kis várost, és széltében-hosszában csak erről beszéltek.

Pedig Tom jobb szeretne volna, ha mindenről inkább beszélnek, csak erről nem. Egy napon kicsalta Huckot az erdőbe. Meg akarta könnyíteni a lelkét, s azt is szeretne volna tudni, hogy Huck nem fecsegett-e.

— Nem szóltál senkinek, Huck! — kérdezte aggodalmasan.

— Persze, hogy nem!

— Egy szót sem?

— Egy árva szót sem.

— És nem is fogsz fecsegni soha?

— De nem ám! Semmi kedvem nincs rá, hogy az a kutya indus a vízbe fojtson!

— Hátha még egyszer megesküdnénk? — kérdezte Tom. — Ez még biztosabb lenne.

Es másodszor is megesküdtek a nélkülözhetetlen szertartások közt.

— Most pedig légy óvatos, Huck, — mondta Tom. — Az embernek nagyon vigyáznia kell a nyelvére, mikor ezeket a fecsegőket hallja.

— Már az igaz! Potter Jakab erre, Potter Jakab arra: mindig és örökké csak Potter Jakab! Folyton róla beszélnek; és, ámbár mit sem tudnak, mégis egyre azt mondják, hogy megérdemli az akasztófát.

— Bizony csak épen úgy sajnálom, mint te magad, — felelte Huck. — Dologkerülő volt, de nem bántott soha senkit. Amije volt, mind elitta, és épen csak annyit dolgozott, hogy legyen mit innia. De hány ember van, aki még többet iszik és kevesebbet dolgozik, s azért mégsem kötik föl! Ez a Potter jószívű ember volt. Egyszer nekem is adott egy fél halat, pedig magának sem igen volt mit ennie.

— Én velem is tett már jót, — sóhajtott Tom. — Egyszer papiros-sárkányt csinált, és sokszor adott gilisztát horgászni. Szeretném kirántani a csávéból.

— De nem lehet, Tom. Azt beszélik, hogy igazi gyilkos pofája van, és csodálkoznak, hogy már rég akasztófára nem került.

— Mások meg azt mondják, hogy ha véletlenül fölmentenék, hát ők még akkor is fölakasztanák.

— Mérget vehetsz rá, hogy meg is tartanák a szavukat.

A két fiú aggodalmasan indult vissza a városkába. Alkonyat táján ott bolyongtak a börtön körül, s mint már többször is megtették, most is dohányt, gyújtót meg néhány jó gyümölcsöt

dugtak be a szegény fogolynak a rácsos ablakon.

Potter Jakab csaknem zokogva köszönte meg nekik ezt a szívességet.

— Derék, jószívű fiúk vagytok, — mondta. — Sokszor elgondolkozom, hogy hány gyereknek faragtam ásót, kapát, kardot, nyilat; hánynak mutattam meg a madárfészkeket, hánynak segítettem horgászni, és más egyebet csinálni: de most egyik sem törődik velem. Csak Huck és Tom nem felejtkeznek meg a szegény Potter Jakabról, bár szörnyű bünt követett el . . . Ah, az ital, a pálinka! . . . De ne is beszéljünk róla! Csak azt tanácsolom nektek fiaim, hogy sohase igyátok le magatokat, akkor sohasem is kerültök ide . . . Álljatok egy kissé odább, hogy jobban láthassalak benneteket . . . Álljatok egymás háttára, hogy megfoghassam a kezeteket . . . kedves kis barátaim! . . . Ugy . . . Dugjátok be a rácsra . . . az enyém vastag, nem fér ki rajta . . . Áldott kis kezek! jót tettek a szegény Jakabbal, s bizonyosan még jobban is megsegítenék, ha tehetnék . . .

Tom nagyon szomorúan ballagott haza, és bikával álmodott. Másnap és harmadnap ott settenkedett a törvényszék körül, ahol már megkezdték a végtárgyalásokat; de nem mert bemenni. Találkozott Huckal is, aki szintén ott őgylgett, de csak kívülről.

Az akasztófa hurokja egyre szorosabban fűződött Potter Jakab nyaka körül. Mindenki meg volt győződve, hogy Potter Jakabot már mi sem mentheti meg. Az indus Joe letette az esküt vallomására, s a szegény Potter ügyvédje hiába erőlködött, hogy védecét megmenthesse. Mindenki dicsérte a fiatal ügyvédet, és sajnálták, hogy

... dohányt és gyújtót dugtak be a szegény fogolynak ...

kezdő ember létére mindjárt ilyen vesztett ügygyel kell kudarcot vallania.

Ez szeget ütött Tom fejébe. Egész délután csavargott, tervezgetett, és még vacsorára sem ment haza. Senkisé sem tudta, hogy hol járt, mit művelt, mert késő este jött meg, és szokása szerint ismét az ablakon mászott be.

Másnap kora reggel talpon volt az egész város, mert ez volt a nagy nap. A nép tömegesen tódult a tárgyalóterembe, mely csakhamar zsúfolásig megtelt.

Nemsokára bejöttek az esküdtek és letelepedtek. Aztán bevezették Potter Jakabot. Halvány és csüggedt volt. A kezére bilincseket raktak, pedig szegénynek, szörnyű kétségbeesésében, eszébe sem jutott a szökés. Mindenki csak őt nézte, ő pedig föl sem merte emelni a szemeit.

Pár perc múlva beléptek a szavazó-bírák is, és a sheriff jelentette, hogy a tárgyalás megkezdődött. Még néhány tanut kellett kihallgatni, mielőtt a vádló és védőbeszédre kerülhetett volna a sor. A közönség türelmetlensége és izgatottsága tetőpontra hágott.

Az első terhelő tanu az az ember volt, aki látta Potter Jakabot a folyóban mosakodni. Előadta, hogy a vádlott, mihelyt megpillantotta őt, azonnal futásnak eredt, mintha attól félt volna, hogy észreveszik.

A közönségen baljóslatú moraj futott végig: ez nagyon terhelő vallomás volt!

Az esküdtszék elnöke udvariasan odafordult Potter Jakab védőjéhez és azt kérdezte:

— Kíván ügyvéd úr néhány kérdést intézni a tanuhoz?

A fiatal ügyvéd szórakozottan rázta a fejét, és így felelt:

— Nem; a tanu elmehet.

Potter Jakab kérdőleg, szinte könyörögve nézett ügyvédjére, de ez hanyagul intett a kezével, mintha mondaná:

— Minek . . . Úgy is hiába!

Most két másik tanu lépett elő, és hit alatt vallotta, hogy a temetőben, a holttest mellett talált kés, Potter Jakab kése volt.

A védőügyvéd azonban ezekhez sem intézett kérdést, és ismét szórakozottan mondta:

— A tanuk elmehetnek.

A közönség elégedetlenkedni kezdett. Ez a fiatal ügyvéd nagyon is könnyen veszi a dolgát és nem iparkodik megmenteni a védencét. Más ügyvédek fortélyos keresztkérdéseikkel zavarba szokták ejteni a tanukat, s ez mindig érdekes és izgató; ez az ügyvéd ellenben kényelmesebbnek találja feláldozni védence életét . . .

Most más tanuk jöttek, s a legapróbb részletekig elbeszélték, hogyan találták meg az orvos holttestét a temetőben, hogyan jelentkezett Potter Jakab a gyikosság színhelyén, és hogyan árulta el magát önkénytelenül . . .

De a védőügyvéd ezektől sem kérdezett semmit; úgy tetszett, hogy belefáradt a küzdelembe, vagy pedig nem is tartja érdemesnek küzdeni a veszett ügyért.

Az ügyész azt hitte, hogy az ügyet már úgy is megnyerte, és nem akarta az esküdteket hosszú vádló beszéddel fárasztani. Csak ennyit mondott tehát:

— Esküdt uraim! Több mint húsz, szavahihető, érdemes polgár hit alatti tanuvallomásából kétségtelenül kiderült, hogy a szerencsétlen Robinson orvost, kis városunk kedvelt polgárát és jól-

tevőjét, Potter Jakab gyilkolta meg. A bűncselekményt vitatni nem lehet: az ítélet kimondását az önök igazságérzetére bízom.

Potter Jakab kínosan fölajdult és majdnem elájult.

A teremben halálos csönd lett. Mindenki izgatottan nézett a védőügyvédre, mert most rajta volt a sor. De nem sokat vártak tőle.

A fiatal ügyvéd fölállt és nyugodtan, lassan így kezdte:

— Esküdt uraim! A bűnpör kezdetén az volt a szándékom, hogy védencemet közvetett logikával fogom megmenteni. Ezt mondtam ugyanis magamban: — „Ha védencemre rábizonyul, hogy elkövette az iszonyú bűnt, amellyel vádolják, be fogom bizonyítani, hogy amit tett, ittás állapotban tette, s eszerint nem lehet érte felelős“. De a védelemnek ez a módja nem sok eredménnyel kecsegtetett, s azért megváltoztattam szándékomat . . .

A közönségen a meglepetés moraja zúgott végig.

— Mit akar ez az ügyvéd?

A védő most a sheriffhez fordult és azt mondta:

— Sheriff, vezesse be Sawyer Tamás tanut.

A közönség még jobban elálmélkodott, és kezdett izgatott lenni. Mindenki Tomra nézett, csak a szegény Potter nem; ő már semmit sem remélt, és csüggedten ült a helyén, mintha már nyaka köré szorították volna a kötelet.

Tom nagyon sápadt volt, de azért szilárdan mondta el az esküt az elnök szavai után, — hogy legjobb meggyőződése és lekiismerete szerint csakis a tiszta igazságot fogja vallani.

A teremben halálos csönd volt. A védőügyvéd

emelt, csengő hangon intézte az első kérdést a tanúhoz.

— Sawyer Tamás, hol volt ön június 17-én, az éjjeli órákban?

Tom lopva az indus Joéra tekintett és szava a torkán akadt.

A közönség visszafojtott lélegzettel hallgatott: de Tom csak nem felelt. Az ügyvédnek ismételnie kellett a kérdést:

Sawyer Tamás: hol volt ön június 17-én, az éjjeli órákban? Feleljen bátran, és ne féljen semmitől. Ön a törvény oltalma alatt áll.

Erre Tom kissé megemberelte magát és halkán suttogta:

— A temetőben voltam.

— Kissé hangosabban, ha szabad kérnem. Hol volt tehát?

A temetőben.

A félszemű Williams sírja közelében tartózkodott?

— Igenis, uram.

— Hol?

— A fák mögött, melyek a sír mellett vannak. Az indus Joe alig észrevehetően megrezzent és lopva a nyitott ablak felé tekintgetett.

— Volt-e még valaki önnel, — kérdezte az ügyvéd, — aki szükség esetén esküvel is megerősíthetné az ön vallomását?

— Igen, uram. Velem volt még ...

— Egyelőre fölösleges a társát is megneveznie, — vágott közbe az ügyvéd hirtelen. — Ha szükségünk lesz rá, majd őt is behívjuk. Most pedig Sawyer Tamás, beszéljen bátran. Mondja el, hogy mi történt és hogyan történt. Ismétlem, nincs oka félni: ön a törvény oltalma alatt van.

Tom halkan, akadozva kezdett beszélni a dögölt macskáról és a szemölcsökről, de csakhamar neki bátorodott és folyékonyan mondta el a rémes éjszaka történetét. A mély, halálos csöndben csak az ő szavát lehetett hallani: a közönség a szó szoros értelmében Tom ajkán függött...

Végre elérkezett elbeszélése legdrámaibb pontjához:

— Ekkor az orvos nagyot ütött Potter Jakabra a nehéz koporsófödéllel... Potter összerogyott... Az indus Joe fölkapta a kést és...

Tom szavait rémült sikoltások szakították félbe. Az indus Joe félrelökte szomszédjait s kiugrott a nyitott ablakon.

A kalózkirályból most lett csak igazi hős. Az öregek magasztalták, a fiatalok irigyelték. Sokan még azt is megjósolták, hogy előbb-utóbb a köztársaság elnöke lesz, ha ugyan az indus Joe bosszúból meg nem gyilkolja, még mielőtt nagykorú lesz.

Tomnak tehát aranyos napjai voltak: de annál rémitőbbek voltak az éjszakái. Az indus Joe késsel kezében üldözte őt álmában, úgy hogy Tom a világ minden kincséért sem mert naplemente után kimenni a házból.

A szegény Huck ugyanezeket a gyötrelmeket szenvedte végig. Igaz, hogy az indus Joe nem tudta az ő nevét, s mély hallgatást ígért Potter védője is, akinek Tom titokban fődte föl az egész dolgot. De mit ért ez a biztosíték Huckleberrynek! Ha már Tom is elárulta, amit oly szent esküvel fogadott: ugyan kinek a titoktartásában lehetne bízni?...

A bíróság magas díjat tűzött ki az indus Joe elfogatására. Saint-Louisból csakhamar meg is ér-

kezett egy titkos rendőr, és szorgalmasan szimatolt, és fürkészett mindenfelé. Végre megtalálta a — nyomot. Csakhogy a nyomot nem lehetett fölakasztani, s a titkos rendőr csakhamar megúnta a dolgot. Hazament tehát Saint-Louisba, s ott hagyta Tomot, meg Huckot az aggodalmak közepette. Mivel azonban az indus Joe úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el, és sehol sem akadtak nyomára, a két fiú is csakhamar nyugodtabb lett és kezdte elfelejteni a félelmeit.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XV.

A KÍSÉRTETIES HÁZ KINCSE.

Minden serdülő amerikai életében van egy pillanat, amelyben okvetlenül kincset kell ásni. Ez a pillanat egy napon Tomnál is bekövetkezett. Elhatározta, hogy kincset fog ásni, és segitőtársnak Huckleberryt szemelte ki.

Huck nem kérette magát. Szívesen részt vett minden oly vállalkozásban, amelyhez nem kell tőke, s mivel az időt nem tekintette pénznek, nagyon is hajlandó volt a szórakozásra.

— Magam is szeretnék kincseket ásni, — mondta. — De hol fogjuk keresni?

— Akárhol.

— Akárhol? . . . Hát mindenütt vannak kincsek? — bámult Huck.

— Ej, dehogy! Leggyakrabban valami fa alatt, azon a helyen, ahova a fa csúcsa éjjélkor veti az árnyékát . . . vagy valami kísérteties házban, ahová senki sem mer bemenni . . .

— És te tudod, hogy hol van ilyen hely?

Tudok egy-kettőt. Először is az a kis kísérteties ház, a régi bőrgyár mellett . . . aztán meg akárhány olyan fát tudok, amelynek olyan feketék és szárazak az ágai, mint a karó.

— És minden ilyen fa alatt van kincs?

— Ez ám az ostoba kérdés! Már hogy lenne mindenik alatt?

— De akkor hogyan választod ki az igazit?

— Furesa: hát mindenik alatt ásunk.

— Ej, az sok időbe kerül.

— Hát aztán? Ha egy arannyal és gyöngyökkel telt ládára találsz, tudom nem bánod meg a fáradságot!

— Oh, én beérném az aranyakkal is, — mondta Huck szerényen. — A gyöngyökkel úgyse tudnék mit csinálni. De hol kezdjük?

— Kezdjük az erdőszélen, annál a nagy fánál a dombon; annak csak egy száraz ága van, tehát nem tévedhetünk.

Ennekutána a két kincskereső egy ásót meg egy csákányt lopott Póli nénitől, s aztán neki indult a magányos fa alá. Ez azonban jó három angol mérföldnyire volt, úgy, hogy mire odaértek, fáradtan leültek a fa alá.

— Mit csinálsz a részeddel, ha megtaláltuk a kincset? — kérdezte Tom.

— Minden nap ürücombot eszem és szódás limonádét iszom rá, — felelte Huck — aztán cirkuszbá járok: szóval mulatni fogok.

— És semmit sem raksz félre?

— Minek?

— Hogy mindig legyen miből mulatnod.

— Van eszembe! Apám úgy is előbb-utóbb megtudná, hogy pénzem van, s ha nem sietnék vele, még haza jönne és elvenné tőlem. Hát te mit csinálsz a pénzeddel?

— Veszek egy dobot, egy igazi kardot, meg egy nagy kuttyát, azután megnősülök.

— Micsoda? Megnősülsz! Hát elment az

eszed? . . . Látod, az apám, meg az anyám reggeltől estig verekedtek!

— Nem mindenki verekszik, aki megnősül, — felelte Tom.

— Tom, minden asszony verekszik. Látod, a te Póli nénéd jó asszony: és mégis hányszor megverteged!

— Ez nem jó hasonlat; Póli néni azért ver meg, mert öregebb, mint én.

— Látod, ha megnősülsz, én még elhagyatottabb leszek, — szólt Huck.

— Szó sincs róla! — felelte Tom nagylelkűen: — akkor nálunk fogsz lakni . . . De most lássunk a munkához.

Elkezdtek ásni. Másfél órai nehéz munka után Huck megállt és ezt kérdezte :

— Mindig ilyen mélyen ássák el a kincset?

— Nem mindig. De azt hiszem, rossz helyet választottunk. Próbáljunk másutt szerencsét.

Új helyet választottak és ismét nekifogtak az ásásnak. Megint eltelt félóra, eredménytelenül. Huck megtörülte verejtékező homlokát, s a fejét csóválva mondta:

— Azt hiszem, hogy megint rossz helyen ásunk.

— Bizonyosan a boszorkányok szegültek ellenünk! — bosszankodott Tom.

— Nem lehet az, Tom, — felelte Huck. — A boszorkányoknak fényes nappal nincs hatalmuk az emberen.

— Igazad van, Huck! Hogy erre nem is gondoltam! Most már tudom, hogy hol a hiba. Éjfélkor kellett volna megjelölnünk a helyet, ahová a fa az árnyékát veti.

— Éjfélkor! — káltott föl Huck.

... azt hiszem, rossz helyet választottunk ...

— Persze, hogy éjfélkor! Ma este ide kell jönnünk, hogy megjelöljük a helyet, és tovább ásunk.

Este csakugyan ismét ott voltak a kijelölt helyen és várták a hold feljöttét. A mély csöndet csak a lombok kísérteties suttogása törte meg, s a két fiúnak egy csöpp kedve sem volt a beszélgetésre. Eszükbe jutott a veszedelmes éjjéli látogatásuk a temetőben, s mikor egy bagoly rémesen huhogott felettük, mind a ketten összehorzadtak.

Végre, mikor azt hitték, hogy éjfél van, megjelölték a fa ágának árnyékát, és buzgón ásni kezdtek. De hiába!

Tom végre csüggedten mondta:

— Hiába fáradtunk, Huck! Ez a hely nem az igazi.

— De hiszen kötéllel mértük meg! — kiáltott föl Huck.

— Ez igaz; de ki tudja pontosan, hogy éjfél volt-e abban a pillanatban, mikor megjelöltük a helyet?

— Huck kedvetlenül dobta el az ásót.

— Ez világos, — mondta. — Erről a kincsről tehát lemondhatunk. Menjünk hát haza. Úgyis olyan félelmetes itt az éjszaka.

— Azért meg nem kell csüggedni, Huck. Azért még mindig megmarad a kísérteties ház.

— De én nem szeretem a kísérteties házakat, Tom. Különösen ezt nem, mert az emberek még nappal sem igen mernek elmenni mellette.

— Nem csoda! Azt mondják, hogy meggyilkoltak benne valakit. De kísértetet nem láttak benne soha . . . Holnap hát megkísérthetjük a dolgot.

— Nem bánom, — felelte Huck, — hát megkockáztatom; de nem szívesen.

Gyorsan leszaladtak a dombról, a kísérteties ház felé, mely a völgy közepén volt, kerítését már régen kidöntötte a vihar, a falai roskadoztak, a teteje félig bedőlt, ablakaiban nem volt üveg...

A kimeskeresők megálltak és távolról nézték a csöndes, elhagyatott épületet. Aztán suttogva balra fordultak, s holnapra halasztva a ház meglátogatását, az erdőn keresztül mentek haza.

Másnap déltájban ismét ott voltak a száraz fánál a dombon, ahová az ásót meg a csákányt rejtették. Tom már alig várta, hogy a házban legyen, de Huck egyszerre csak ezt kérdezte:

— Mondd csak, Tom: milyen nap van ma?

Tom egy pillanatig gondolkozott, majd rémülten kiáltott föl:

— Péntek! ... s erre nem is gondoltam! Ma nem foghatunk hozzá a kincs fölásásához, mert nem lenne szerencsénk.

— Hát mit csinálunk?

— Játszunk rablósdit!

És csakugyan avval is töltötték a délutánt.

De másnap délben ismét pontosan ott voltak mind a ketten. Miután kissé pihentek a fa alatt, vállukra vették az ásót meg a csákányt, s megindultak a kísérteties ház felé.

Közel érve hozzá, habozva megálltak. A néma csönd kissé megfélemlítette őket. De aztán elszánták magukat, elmentek a küszöbzig és bekukkantottak.

— Sehol semmi és senki!

Óvatosan beléptek hát és körülnéztek. A szobában egy düledező kandalló volt, meg a sarokban korhadt falépcső, mely a padlásra vitt. A fiúk odatámasztották szerszámaikat az egyik sarokba, és fölmentek a lépcsőn; de odafönt pornál és pókhálónál egyebet nem találtak. Már éppen le akar-

tak menni, hogy majd odafönt megkezdik a kincskeresést, midőn Tom hirtelen megkapta Huck karját.

— Mi az no! — kiáltott föl Huck. — Úgy megijesztettél

— Csitt! . . . fülelj csak! . . . Hallod-e már?...

— Hallom . . . Beszélgetnek az ajtó előtt . . . Meneküljünk hamar!

— Ne moccanj! Már késő . . . itt bennt vannak. Most már fogd be a szádat Huck! Nézzük meg, hogy kicsodák.

Két férfi lépett be; az egyiket mindjárt megismerték.

— Ez az öreg süketnéma spanyol négy-öt nap óta ólálkodik a városban; a másikat még sohasem láttam.

Ez a másik olyan csirkefogó-féle ember volt, akivel éjszaka, magányos helyen nem kellemes a találkozás. A spanyolnak bő köpönyege, széles karimájú kalapja, hófehér haja és szakállja volt: szóval nagyon is tisztességes külseje volt.

— Nem, nem! — szólt másik halkán, amint beléptek. Megfontoltam a dolgot: nagyon is veszedelmes!

— Veszedelmes! — ismételte a süketnéma, Tom és Huck nagy álmélkodására. — Gyáva gazember vagy!

E hang hallatára Tom és Huck majd elájultak: — az indus Joe hangja volt!

Pár percnyi hallgatás után az indus Joe, — mert ő volt az állítólagos süketnéma spanyol, — így szólt:

— Mi volna benne veszedelmes? Téged senki sem ismer a városban; és ki az ördög keresne itt bennünket?

... elmentek a küszöbig és bekukkantottak ...

— Tegnap bezzeg nem így beszéltél, mikor azok az ördöngös fickók a dombon játszottak! . . . Akkor aggódtál úgy-e, hogy minket lesnek? . . .

A kincskeresők megrezzentek. Mily jó, hogy Hucknak eszébe jutott a pénteki nap, s elhalasztották a kísérletet! Csak az a kár, hogy nem egy egész esztendőre halasztották el! — gondolta magában Huck.

Most az indus Joe ismét megszólalt:

— Akármit fecsegsz, én ezt a dolgot elhatároztam, s neked segítened kell, különben vélem gyűlik meg a bajod. Aztán ha végeztünk, kereket olunk Texasba.

— Jól van no! De ez legyen az utolsó! — dörmögte a másik kedvetlenül. — Mivel megígérted, nem hagylak cserben.

— Akkor most alszom egyet, mondta az indus Joe. — Te rajtad van a virrasztás sora.

Ezzel végignyújtózott a földön, s pár pillanat múlva hangosan hortyogott. Pajtása szintén ási-tozni kezdett, s negyedóra sem telt bele, mikor már ő is épúgy hortyogott, mint az indus Joe.

Tom megkönnyebbülve súgta Hucknak:

— Itt az idő . . . szökjünk . . .

— Nem merek! — viszonzá Huck. — Hátha fölébrednek? . . .

Tom hiába igyekezett rábeszélni Huckot. Végre azt gondolván, hogy ha ő elmegy, Huck is bizonyára követi, óvatosan fölállt. De a rozzant padló oly irtózatosan recsesent alatta, hogy Tom majdnem holtan roskadt össze ijedtében. Persze, hogy rögtön lehasalt ismét.

Szerencsére a két hortyogó mit sem hallott és tovább aludt.

Végre az indus Joe fölébredt és kacagva nézte

cimboráját, aki még egyre dudált. Durván meg-
rúgta és rárivalált:

— No, a te virrasztásodban ugyancsak megbíz-
hatik az ember!

— Hé! Mi? . . . Hát aludtam?

— Mint a bunda! Már ideje, hogy elváljunk.
Hanem mit csináljunk evvel a kis pénzmaggal?

— Hagyjuk itt. Hatszáz dollárt nehéz magunk-
kal cipelni. Majd eljövünk érte, mielőtt Texasba
megyünk.

— Akkor legjobb lesz, ha itt ássuk el, — mondta
Joe. Ettől a háztól úgyis félnek, mint a tüztől. Az
ostobák! Azt hiszik, hogy hazajáró lelkek kísérte-
nek benne!

— Ez már okos beszéd, Joe! — mondta a másik.

Evvel előszedett egy tüszőt, kiolvasott belőle
húsz dollárt magának, ugyanannyit adott Joé-
nak is.

Aztán az indus elvette tőle a tüszőt s letér-
delve, a késével ásni kezdett az egyik sarokban.

Tom és Huck egyszerre elfelejtették minden
félelmüket.

Hatszáz dollár! És a rablók most elássák! Ők
pedig, ha a gazemberek elmentek, fölássák a
pénzt!

Egyszerre az indus Joe kése tompán koppant.

— Hohó! — kiáltott föl az indus.

— Mi az? — kérdezte a másik.

— Valami korhadt deszka . . . de nem . . . ez
láda . . . Ugyan mi lehet benne?

— Likaszd be a tetejét!

Az indus Joe úgy is tett, és bedugta kezét a
likon. Aztán ujjongva fölugrott:

— Koma! hiszen ez arany!

S egész marék aranypénzt mutatott ámuló
cimborájának.

Huck és Tom alig bírtak hova lenni odafönt örömlükben és izgatottságukban.

— Ez egész aranybánya! — kiáltott föl az indus Joe, — ha tele van a láda.

— Mindjárt megtudjuk, — felelte a társa. — Amott a sarokban láttam egy rozsdás csákányt, avval kifeszíthetjük.

Odaszaladt, ahová a két gyerek az eszközeit támasztotta és elhozta a csákányt.

Az indus Joe kezébe vette a szerszámot és fejcsóválva vizsgálgatta. Dörmögött valamit, aztán hozzálátott a munkához.

Csakhamar kiásta a ládát; nem volt nagy, de csaknem színg volt arannyal.

— Ebben tízezer dollár is van! — kiáltott föl Joe. — Azt hallottam, hogy a híres Muriel bandája járt erre; bizonyosan az övék lehetett.

— Bánom is én, akárkié volt, — felelte a másik. — Az a fő, hogy most már megszökhethünk, mindjárt ma este is.

Az indus Joe a fejét rázta.

— Te még nem ismeresz engem, — mondta. — Én bosszút akarok állni, s ameddig bosszút nem álltam, egy tapodtat sem megyek. Neked pedig segítened kell.

— Jól van, ha épen kívánod, — felelte a másik vállat vonva. — Amit ígértem, meg is teszem: de ez lesz az utolsó. Addig is tegyük vissza ezt a kincset a helyére.

— Az jó lesz, — mondta az indus Joe, — csak mélyebbre ásom a gödröt.

A két gyerek ujjongott odafönt.

— Megálljunk csak! — szólt Joe tünődve.

— Nos, mi az? — kérdezte a másik.

— Ki az ördög tehette ide ezeket a szerszámokat? — töprengett Joe. — Tegnap még nem vol-

tak itt, az bizonyos . . . Ez gyanús! . . . Aki idehozta, bizonyára vissza is jön érte, s akkor megtalálhatná a kincs nyomát. De nem vagyunk bolondok, hogy itt hagyjuk nekik! . . . Elvisszük magunkkal.

— Az első szám alá?

— Nem; a második szám alá . . . a kereszt alá. Ott nem kell félnünk a kíváncsiaktól.

— Akkor hát gyerünk. Már úgysis alkonyodik.

Az indus Joe fürkészsze nézett ki az ablakon.

— Nincs egy lélek se. Mehetünk.

De ismét megállt és töprenkedve mondta:

— Ki hozhatta ide ezeket az eszközöket? . . . Hátha odafönt rejtőzik a gazdájuk? . . .

Habozva indult a lépcsők felé.

Odafönt a két kincskereső majd szörnyet halt ijedtében. Föl akartak ugrani, hogy hátrább meneküljenek a padláson, de mozdulni sem bírtak . . .

Az indus Joe már jött fölfelé a lépcsőkön, melyek recsegték-ropogtak nehéz léptei alatt. Már éppen fölért, midőn egyszerre leszakadt alatta a lépcső, s vele együtt nagy robajjal zuhant le a földre. A vad haramia káromkodva kelt föl, cimborája pedig vállat vonva mondta:

— Látod, hogy nem lehet odafönt senki; hisz alattad is leszakadt a lépcső!

Joe megnyugodva hóna alá csapta a lábát, és kiosont a cimborájával a házból.

A két gyerek megkönnyebbülve ugrott föl. Egy kis hasadékon lesték a rablókat, s látták, hogy eltávoztak.

— A láda nehéz, — mondta Huck, — nem mehetnek hát gyorsan. Szaladjunk utánuk és lessük meg, hogy hová viszik.

— Nem vagyok bolond! — felelte Tom, az in-

dus Joét utánozva. — Csak innen szökhessünk meg ép bőrrel!

Leugráltak és kirohantak a kísérteties házból. Hazafelé menet keserű szemrehányásokat tettek maguknak, hogy miért is hagyták ott az ást, meg a csákányt! Az indus Joe, ha nem látja meg ezeket a szerszámokat, bizonyára ott ásta volna el a kincset: — s aztán téphette volna a haját, ha ők elvitték volna az egészet!

De még nem volt veszve minden remény.

Elhatározták, hogy szemmel tartják az álspanyolt, és meglesik, hová rejti a kincset... Csak azt tudnák, mi az a „második szám!“...

Ezen tűnődve Tom egyszerre csak rémesen fölordított:

— A bosszú! — kiáltotta, — mi rajtunk akar bosszút állni, Huck!

— Ugyan ne beszélj ilyen bolondokat! — felelte Huck, aki elsápadt ijedtében.

De Tom nem tudott megnyugadni. — Kire is fájhatott volna az indus Joe foga, ha csak nem őreá, aki a végtárgyaláson bevádolta és ellene vallott?...

XVI.

A MÁSODIK SZÁM ÉS A MAJÁLIS.

Tomnak keserves álmai voltak. Ötször álmodta, hogy már kezében tartja a kincset, és ötször ébredt föl arra, hogy csak a pusztta levegőt markolja. Végre már annyira bosszankodott e sok izgató hiábavaló álmokra, hogy igazán álomnak hitte azt is, ami tegnap történt vele.

Hogy végét vesse bizonytalanságának, elhatározta, hogy fölkeresi Huckleberryt, de elő sem hozza neki a kincset és a kísérteties házat. Ha aztán Huck se szól róla, akkor biztos, hogy ő is csak álmodta az egészet.

Huck éppen a csónak széléről lógatta a lábát a vízbe és nagyon rossz kedve volt.

— Halló, Huck! — kiáltott rá Tom.

— No, mi az? — kérdezte Huck mogorván.

És látva, hogy Tom nem felel, komoran folytatta:

— Ha nem felejtettük volna ott azt az átkozott csákányt, most már a miénk lenne az a tömérdék kincs.

— Hát még se volt álom?

— Álom! — kiáltott föl Huck bosszúsan. — Ha a lépcső le nem szakad az átkozott Joe alatt, majd megláttad volna, hogy nem álom!

— No, ha nem álom, — mondta Tom, — akkor azon kell lennünk, hogy megtaláljuk azt a kincses ládát.

— Sohasem találjuk meg, Tom. Ilyen szerencséje csak egyszer akad az embernek életében.

— Mindegy! Leskelődni kell az indus Joe után; hátha megtaláljuk az ördögös második számot.

— Megvan! — kiáltott föl Huck hirtelen. — A fogadóknak számokat írnak a szobák ajtajára.

— Kitaláltad, Huck! — örvendezett Tom. — És, miután a mi városkánkban csak két kocsmávan, hamar végére járhatunk a dolognak. Várj meg itt; mindjárt visszajövök.

Tom elszaladt, de rövid félóra múlva ismét visszatért.

Kifürkészte, hogy a „Washington-fogadó“ második számú szobájában több hét óta egy ügyvéd lakik: ezt tehát Joe nem gondolhatta. A másik kocsmában, melynek „Mértékletességi csapszék“ volt a neve, már rejtélyesebb volt a második szám. A kocsmáros kis fia, akit Tom kivallatott, azt mondta, hogy a második számú szobában nem lakik senki, de azért a szoba mindig be van zárva; egyszer ő belopódzott, de nem volt benne egyéb, mint néhány üres hordó. Azt is beszélték, hogy kísértetek járnak benne, de ő nem hiszi ezt, ámbár tegnap este világosságot is látott a kérdéses szobában.

— Úgy látszik, hogy ez az a hely! — mondta Huck érdeklődve. — De most mit teszünk?

— Elmegyünk bujósdit játszani a kocsmáros fiához, s evvel az ürüggyel kifürkésszük a szobát.

A két fiú csak este találkozott ismét. Ekkor fölkeresték a csapláros fiát és elkezdtek bujósdit játszani. A vakmerő Tom lassanként egyre jobban közeledett a rejtélyes második számú szobá-

hoz . . . aztán egyszerre eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Társai tíz perc óta hiába keresték, midőn végre fölbukkant a fasorban, és lélekszakadva futott feléjük.

— Fussunk! — mondta lelkesedezve Hucknak, — fussunk!

Hucknak nem kellett ezt kétszer mondani!

A két fiú nyakába szedte a lábait és meg sem állt a vágóhídig, mely a város túlsó végében volt. Mihelyt odaértek, kitört a zivatar és csak úgy szakadt a zápor. Bemenedültek a nyitott üres fél-szerbe.

— Miért szaladtunk el? — kérdezte Huck lihegve.

— Mindjárt meghallod! — felelte Tom, még mindig sápadtan. — Mikor a második számú szoba elé értem, úgy rémlett, hogy köhögést hallok belülről . . . Megnyomtam a kilincset . . . az ajtó nyitva volt . . . Beléptem, de oly sötét volt, hogy eleinte mit sem láttam . . . Tapogatózva mentem pár lépésnyire, aztán megálltam . . . De ideje is volt: még csak egy lépés, — és rátaposok az indus Joe kezére.

— Hujjujjuj! — kiáltott föl Huck megborzadva. — És meglátott?

— Nem. Felöltözve aludt a földön . . . Azt hiszem, hogy sokat ivott.

— Ha az indus részeg, talán most ellophatnók tőle azt a kincses ládát? — tanácsolta Huck, neki-bátorodva.

— Eredj hát, és próbáld meg, — mondta Tom vállat vonva.

Huck összeborzadt és nem felelt.

— Ha négy-öt palack volna előtte, — folytatta Tom, — akkor magam is azt mondanám, hogy

próbáljuk meg. De így nem merem. Meg kell lennünk, mikor éjjel nem lesz ott az indus, és akkor lopjuk el. Éjjel-nappal vigyáznunk kell rá.

— Helyes, hagyta helyben Tom. — Ha valami történik, jer csak az ablakom alá és nyávogj...

A két szövetséges tehát elvált; de mindjárt másnap olyan dolog történt, amely miatt Tom egyszeriben elfeledte a kísérteties házat, a kincset, sőt magát az indus Joet is.

Thatcher Becky hazajött Konstantinápolyból, és még aznap szétküldte a meghívókat barátaihoz és barátnőihez, hogy vasárnap majálist tart a Mississippi folyó déli partján, az erdőben.

A gyerekek közt határtalan volt az öröm, s másnap reggel tíz és tizenegy óra közt víg, zajos társaság gyűlt össze indulásra készen Thatcher bírónál.

A kis gőzös már készen várta a kirándulókat, akik néhány cseléd és idősebb családtag vezetésével mellett indultak majálisra.

Szid beteg volt, tehát nem mehetett el a majálisra, és Mari is odahaza maradt, hogy szórakoztassa a beteget.

Thatcherné e szavakkal bocsájtotta el Beckyt:

— Mivel későn jöttök meg és el lesztek fáradva, megkértem Harperné, aki a kiszálló mellett lakik, hogy adjon nektek éjeli szállást. De jól viseld magadat és ne légy rossz.

Három angol mérföldnyire a városon túl kötött a kis gőzös, és az erdő csakhamar mgnépesedett a zajgó, vidám gyerek-csapattól. Mindenfelét játszottak össze-vissza, s uzsonna táján ugyancsak kifáradva és farkasétvágygyal tértek vissza a közös tanyára.

Mikor jóllaktak, lepihentek kissé a fák árnyékában; majd valaki fölkiáltott:

— Ki szeretné megnézni a Mac-Dougal barlangját?

— Én is! . . . Én is . . . Én is . . . — kiabáltak valamennyien.

Thatcher bíró számított erre, és jó csomó gyertyát is küldött a kirándulókkal. A gyertyákat szétosztották a gyerekek közt, s aztán az egész társaság berajzott a sötét harlangba, melynek nehéz, tölgyfakapuja tárva-nyitva volt.

Roppant nagy csepegő-kő-barlang volt, amelynek belső termeit még sohasem kutatták át.

A kis társaság meggyújtotta gyertyáit, s vagy háromnegyed angol mérföldnyire bement a barlangba. Ott aztán megkezdődött a bujósdi-játék. Oly fölségesen mulattak, hogy észre sem vették, hogy az idő már lejárt. Végre nagysokára összeverődött az egész társaság, és a kapitány hosszúsan indult hazafelé, mert sajnálta az elvesztegetett időt.

Huck már régen ott ólálkodott a csapszék körül, mikor a hajó elhaladt a part mellett. A földéleten minden csöndes volt, mert a kis kirándulót elnyomta az álom és fáradtság. De Huck nem törődött velük: ő most az indus Joéra leselkedett.

Lasanként beborult az ég, és koromsötét lett. Az óra tizenegyet ütött, és az egész falu aludt. Huck azonban nem mozdult őrhelyéről, ámbár csüggedni kezdett . . . Erdemes-e hiába átvirrasztani az éjszakát?

Egyszerre halk neszt hallott meg, de nem tudta, merről... Gyorsan a sarok mögé bújt és nemsokára két férfi haladt el mellette . . .

Megismerte az indus Joét! És látta azt is, hogy csomagot szorongat a hóna alatt.

Első gondolata az volt, hogy szalad Tomért. De aztán megállt: mire Tomot fölverheti, addig

ez a két ember már árkon-bokron túl lesz, s bot-
tal üthetik a nyomukat . . . Nem! jobb lesz, ha
utánuk lopózik és meglesi, hová rejtik a kincset.

A két férfi eleinte a folyam mentén haladt,
aztán keresztben átvágott a városon, vargabetűt
csinált egy major körül, amelynek a gazdáját a
walesi néven ismerték, s egyenesen a Cardiff-ha-
lom felé tartott.

Huck mindenütt a nyomukban volt; de midőn
a két bandita egy sűrű fasorba befordult, hirtel-
len elvesztette őket szem elől; kissé gyorsabban
sietett utánuk, aztán körülnézett: de nem látott
semmit. Már épen tovább akart szaladni, midőn
pár lábnyira halk köhögést hallott. Majdnem
földre roskadt ijedtében: a rablók alig voltak
tőle egy lépésnyire!

— Vigye el az ördög! — mondta az indus Joe.
— Az özvegynek vendége lehet. Világosságot lá-
tok az ablakában.

— Látom, látom! — felelte a másik is. — Nos,
ha vendége van, legjobb, ha abba hagyjuk az
egész dolgot és megszökünk.

— Abba hagyni? . . . Szó sincs róla! . . . Én
bosszút akarok állni.

— Aztán mit nyersz vele, ha megölsöd?

— De nem ölöm ám meg! Csak kiszúrom a sze-
meit, levágom a füleit, az orrát . . . Ez az igazi
bosszú! Úgy éljen ország-világ csúfjára, mint
nyomorék.

Hucknak minden csöpp vére jéggé fagyott.
Most már nem habozott: mindenáron meg akarta
menteni az özvegyet. Nesztelenül kezdett hátra-
felé húzódní . . . Egy száraz ág nagyot reccsent
a lába alatt . . . Azt hitte, hogy vége van . . . De
szerencsére nem hallották meg. Óvatosan ért a

fasor végére; ott aztán lélekszakadva futni kezdett és meg sem állt a walesi házáig.

Az öreg majoros szörnyű dörömbölésre ébredt föl, s bosszúsan nyitotta ki az ablakot.

— Ki az ördög jár itt ily későn? — kiáltott ki mérgesen. — Ki az és mit akar?

— Én vagyok Huckleberry Finn! Nyisson ajtót, az Isten szerelmére!

— Az istenért — könyörgött Huck, mihelyt a szobában voltak: — senkinek se mondják, hogy én árultam el őket. Mert bizonyos, hogy a vízbe fojtának! Ha megigérik, hogy hallgatnak rólam, minden^t elmondok . . .

— Szent Györgyre! — kiáltott föl a walesi. — Ez a fiú oly fehér, mint a fal . . . Beszélj, Huck, bátran: mi titoktartók leszünk . . .

Öt perc múlva a walesi, meg két fia és a kocsisuk, kezükben a pisztoly, óvatosan haladtak a halom lejtőjén fölfelé, abban a fasorban, mely az özvegy házához vezetett.

Hosszú szünet következett; aztán lövés dördült el, mit hangos kiáltás követett... De Huck nem akart többet tudni: nekiiramodott a lejtőn és örült vágatással menekült a falu felé.

XVII.

HUCK MEGBETEGSZIK.

Másnap még alig virradt, mikor Huck már ismét kopogtatott a walesi ajtaján. Egy ablak kinyílt.

— Te vagy az, Huck? Gyere be hát. Téged mindig szívesen látlak, — mondta a walesi. — Miért szöktél meg tegnap este? Azt hittem, hogy itt fogsz hálni nálunk.

— Féltem, — fellelte Huck — s az első lövésre megugrottam. Most pedig azért jöttem ily korán, hogy senki se lásson. De szeretnék tudni egyet-mást, hogy mi történt...

— Hogy mi történt? ... Hát rájuk akadtunk a gazemberekre; csakhogy, mikor tizenöt lépésnyire lehattunk tőlük, nagyot tüsszentettem... Erre megugrottak: mi utánuk; mindjárt rájuk is lőttünk, de aligha találtuk el őket a sötétben. Ők visszalöttek, s így üldöztük őket egy darabig. Aztán Owen, a fiam elment a rendőrségre és följelentette az esetet.

— Kár, hogy nem haltak meg! — sóhajtott föl Huck.

— No majd megcsípjük őket, ne aggódj! Csak legalább meg tudnád mondani, hogy milyenek voltak!

Az egyik, az a süketnéma spanyol, aki nemrégóta kóborol a városunkban; a másik pedig egy hórihorgas csavargó: majdnem olyan rongyos, mint én . . .

— Ez elég lesz, Huck: látásból máris ismerjük őket, s így már remélem, hogy kézre is kerülnek. De azt mondd meg, Huck: mit csináltál te oly későn a városban? És hogy jutott eszedbe, hogy meglesd azt a két gazembert?

Huck óvatos feleleten gondolkozott s pár pillanat múlva így szólt:

— Lássá, sokszor eszembe jut a balsorsom és nem bírok aludni. Így volt tegnap este is. Álmatlanul kóboroltam a városban, mikor egyszerre megláttam ezt a két embert . . . Szerettem volna tudni, hogy hová mennek és mit akarnak. Az özvegy kertjénél ültek a földre és beszélgettek. Ott hallottam a spanyoltól, mily gonosz járatban vannak.

— A spanyoltól? — kérdezte a walesi álmélkodva. — De hiszen a spanyol süketnéma!

Huck átlátta, hogy bakot lőtt és megzavarodott. Az öreg majoros pedig a fejét rázva így szólt:

— Kedves öcsém, ne hazudozzál: úgy sem értesz hozzá. Látom, hogy többet tudsz erről a spanyolról, mint amennyit elmondtál. Például már tegnap is tudtad, hogy nem süketnéma! Légy hát bizalommal hozzám: én nem árulak el, sőt meg foglak védeni.

Huck szemébe nézett a becsületes, öreg majorosnak; azután odahajolt hozzá és halkán súgta:

— Az nem spanyol, hanem Joe, az indus.

Az öreg álmélkodva ugrott föl.

— Na, ezt csakugyan nem hittem volna! De attól az ördögös gazembertől minden kitelik!

Aztán elbeszélte, hogy tegnap éjjel, még lefekvés előtt, lámpával is megvizsgálták az özvegy házatájékát, de nem találtak egyebet egy zsáknál . . .

— Egy zsákot! — kiáltott föl Huck hirtelen.
— Mi volt benne?

Az öreg majorost nagyon meglepte ez az izgatott fölkiáltás; fürkészve nézett a fiúra, s aztán így felelt:

— Tolvaj-eszközök. De mi lelt téged?

Huck zavarodottságában nem talált okosabb választ ennél:

— Azt hittem, hogy . . . a vasárnapi iskolába való könyvek.

A walesi úgy föl kacagott, hogy a könnyei is kicsordultak.

— Úgy látszik, — mondta aztán — hogy az ijedség nagyon megzavarta a fejedet. Aztán meg nem is aludtál. Menj és fekjüdj le az ágyba, itt a másik szobában.

Huck sietett megfogadni a jó tanácsot. Egészen véve örült a dolgok ily fordulatának. Mintán a láda nem volt a zsákban, bizonyos, hogy ott maradt a második számú szobában; tehát Tom, meg ő holnap baj nélkül ellophatják a kincset.

Eközben a templom harangja megkondult a faluban, istentiszteletre hívta az ájtatos hívőket. Ott is híre futott már a gyilkossági kísérletnek és a gyülekezet egyébről sem beszélt.

A bíró neje is ott volt a templomban. s kijövetkor azt kérdezte Harpernétől:

— Az a pajkos Becky még most sem aludta ki magát? Miért nem hozta el őt is a templomba?

— Hisz nem volt nálam! Fél óráig vártam rá a gőzös hazajötte után, s akkor azt hittem, hogy ön érte ment és hazavitte.

Thatcherné elsápadt és leroskadt a padra; a szava elállt. E pillanatbn jött oda Póli néni, s így köszöntötte őket:

— Jó napot, jó napot! Az a garázda Tom bizonyosan önöknél aludt az éjjel, s most nem mer hazajönni! Jól tudja, hogy megbüntetném, amiért másoknál alkalmatlankodott.

Thatcherné nem szólt semmit, csak ijedten bámult Póli nénire meg Harpernéra.

Most Póli néni is megijedt; rémes sejtelem cikázott át az agyán.

— Bizonyosan a barlangban maradtak! — mondta valaki.

Thatcherné elájult, Póli néni pedig göresös zokogásra fakadt.

A szörnyű hír futó tűzként terjedt a városban. Öt perc múlva félreverték a harangokat, s az egész város talpon volt. Lovakat nyergeltek, befogtak a kocsikba, tüzet raktak a kis gőzös katalana alatt, mások pedig gyalog vagy csónakon indultak a barlang felé, az elveszettek keresésére.

A walesi is csak reggel felé vergődött haza a barlangból; Huckot még ott találta az ágyban, de a szegény fiút heves láz gyötörte. Mivel minden orvos a barlangban volt, a beteget Douglasné ápolta.

Három nap és három éjjel keresték az elveszett gyermekeket, de hiába! Egy helyen, nagyon mélyen a barlangban, Tom és Becky nevét látták korommal fölírva a sziklafalakon, s nem messze oda egy kis szalagot találtak. Thatcherné megismerte, hogy a szalag Beckyé volt és ájultan rogyott össze.

A város kétségbe volt esve. Hiába terjedt el az a hír, hogy a „Mértékletességi Csapszék“ tulajdonosa csaló, aki titokban szeszes italokat mért

ki a második számú szobában, a közönség mit sem törődött a különben érdekes hírrel.

De Huck, mikor a láza egy kicsit alább hagyott, egyéb közönyös dolgok közt azt is megkérdezte az özvegytől, hogy nem találtak-e valamit a „Mértékletességi Csapszékben?”

— De találtak — felelte Douglasné csodálkozva. — Hanem ki beszélt neked erről?

— Mit találtak? — kérdezte Huck izgatottan.

— Rumos hordókat; és be is zárták a házat. De feküdj le, gyermekem, még gyöngé vagy és nem szabad sokat beszélned.

— Csak még egy kérdést — rimázkodott Huck. — Tom találta meg a rumot?

Az özvegy sírni kezdett.

— Csitt! csitt! Mondtam már, hogy nem szabad sokat beszélned!

Huck bágyadtan roskadt vissza ágyába.

— Elaludt! — sóhajtott halkan Douglasné. -- Hogy félrebeszél! Milyen gondolat, hogy Sawyer Tamás találta meg a rumot! Ah, bárcsak őt találnák meg! . . . Szegény fiú! Bizonyára éhen veszett a barlangban Thatcher Beckyvel!

XVIII.

AZ ELVESZETT GYERMEKEK.

Tom és Becky, nem sokkal azután, hogy a kirándulók bementek a barlangba, elváltak társaiktól és elindultak a barlang kikutatására. Egy helyen a gyertya füstjével fölkormolták nevüket a falra és tovább mentek fölfedező útjukon. Hol jobbra, hol balra fordultak a tekervényes folyosón, s nemsokára egy tündérszép terembe értek, amelynek közepén egy nagy tó volt; de innen sietve menekülniök kellett, mert a boltozaton ezer meg ezer denevér gubbaszkodott és megzavarva a gyertyák világosságától, víjjongva röpdösött a két gyermek feje körül. Tom és Becky egymás kezét fogva futottak tovább és nemsokára még nagyobb terembe értek, ahol Tom valóságos kis tengert födözött föl, melynek partjai elvesztek a homályban.

Itt megpihentek egy kissé és Becky csak akkor döbbsent meg, hogy milyen mély, halálos csönd van körülöttük.

— Tom, — mondta aggódva — már rég nem hallottuk a többieket. Jó lenne, ha visszamennénk hozzájuk.

— Magam is azt hiszem, hogy visszamehetnénk, — felelte Tom. Azután balra fordult és egész bát-

ran ment előre, abban a reményben, hogy helyes úton jár. De csakhamar habozni kezdett, meg-megállt, s bár színlelt nyugodtsággal mondta, hogy: — „Nincs semmi baj!“ — Becky mégis félni kezdett.

Tom megállt és néhányszor hangosan elkiáltotta magát:

-- Hollá! hollá! — de a kiáltás üresen hangzott el a magas boltozatok alatt, s csak a visszhang felelt rá, mintha gúnyosan kacagott volna.

— Ez iszonyú, Tom! — kiáltott föl Becky. — Ne kezd újra!

— Iszonyú, az igaz, — felelte Tom. — De talán meghallhatnák.

— Oh, Tom! — jajgatott Becky. — Miért nem csináltunk jeleket? Most már eltévedtünk...

Tom leült melléje és vigasztalni kezdte. Átölelte és a szegény leány hozzá is símult, de azért egyre zokogott, úgy, hogy Tom már azt sem tudta, mit csináljon. Keserűségében fölugrott és önmagát kezdte szidni, vádolni, hogy ő volt mindennek az oka... De Becky ekkor hirtelen könnyörögni kezdett, hogy ne vádolja magát, mert semmi szemrehányás nem érheti őt...

— Én hívtalak magammal, — mondta a kis leány sírva — ne vádold tehát magadat; inkább keressük az utat, majd megtaláljuk.

És újra elindultak, de előbb Tom kioltotta a Becky gyertyáját: takarékoskodniuk kellett!

De csakhamar elfáradtak és Becky nem bírt tovább menni. Leült és sírni kezdett. Tom is leült melléje és vigasztalta. A kis leány odahajtott a fejét Tom ölébe, s lassanként elaludt... Tom sokáig nézte a szegény leány arcát, s már-már ő is elszunnyadt, mikor Becky hirtelen fölébredt.

— Oh, Tom: miért nem csíndtunk jeleket? . . .

— Hogy is bírtam aludni! — kiáltott föl zokogva, mikor megpillantotta a zordon sziklákat. — Oh, Istenem! Ha már elaludtam, minek ébresztettél föl! . . . Jobb lett volna föl nem ébrednem!

— Ej, micsoda beszéd ez! — szól Tom szemrehányóan. — Most, hogy megpihentél, könnyebben megtaláljuk az utat.

Elindultak tehát és ismét céltalanul, reménytelenül, vaktában keresték az utat. Két-három óra múlva — már amennyire megítélhették — Tom megállt hallgatódzni.

— Forrást kell valahol találnunk, — mondta — mert szomjas vagyok.

Találtak is egyet, s ott leültek pihenni. Becky nem volt túlságosan fáradt, s azt mondta, hogy két-három óra hosszáig is el tudna gyalogolni, de Tom azt felelte, hogy jobb lesz, ha itt maradnak.

Leültek a gyertyával szemben, melyet Tom a sziklára állított, s több percig egyikük sem szólt. Végre Becky sóhajtván mondta:

— Tom, olyan éhes vagyok!

Tom kihúzott a zsebéből valamit.

— Tudod, mi ez? — kérdezte.

— A lakodalmi kalács! — kiáltott föl szegény Becky és csaknem mosolygott.

Abból a nagy kalácsból törte le Tom, amelyet hazulról hoztak; most kétfelé törte, s felét odaadta Beckynek, a másik felét pedig maga ette meg.

Miután ittak is rá a forrás vizéből, Becky azt tanácsolta, hogy menjenek tovább. Tom habozott egy pillanatig, s aztán így szólt:

— Becky nem ijedsz meg nagyon, ha megmondom az igazat?

Becky elsápadt, de azért azt felelte, hogy nem ijed meg.

— Nos, itt kell maradnunk, ahol ivóvíz van, — mondta Tom, — ez az utolsó gyertyavég . . .

Becky ígérete ellenére is keserves sírásra fakadt; majd mikor a zokogási rohama elmúlt, így szólt:

— Tom, ha észreveszik, hogy nem vagyunk velük, úgy-e keresni fognak?

— Mindenesetre.

— És mikor tudják meg, hogy elmaradtunk?

— Alighanem akkor, mikor a hajóra mennek.

— Oh, Tom: akkor már sötét lesz és észre sem veszik, hogy nem vagyunk ott.

— Az lehet, de anyád mindenesetre észreveszi, hogy nem jöttél haza.

Becky fölsikoltott: anyja azt mondta, hogy aludják Harpernél, tehát az egész másnap délelőtt eltelhetik anélkül, hogy észrevennék eltűnését.

Ez a gondolat annyira megdöbbsentette, leverte őket, hogy sokáig szólni sem bírtak, csak rábámultak az utolsó gyertyavégre, amely kérlelhetetlenül olvadt és fogyott . . . Aztán, mikor egészen a tönkig leégett, még egyet lobbant és sisteregve elaludt . . .

A két gyerek koromsötétben ült egymás mellett és még egymást sem láthatta.

A fáradtság és a bánat, meg az álom elnyomta őket és elaludtak. Fogalmuk sem volt róla, hogy meddig alhattak, de Tom azt hitte, hogy már bizonyosan hétfő van . . . és a keresők talán már nyomukban vannak, egész közel hozzájuk. Tomnak most eszébe jutott, hogy a szikla mögött, amely alatt ültek, szintén volt néhány folyosó; megpróbálta, hátha talán arra megtalálná a kijárást . . .

Elővette zsebéből a sárkánya zsinegjét, rákötötte a szikla egyik sarkára, s aztán, lassan legombolyítva a zsineget, óvatosan ment előre, a fal mellett. Vagy húsz lépésnyire a folyosó kanyarodott és Tom épen jobbra fordult, midőn szemben vele, alig tizenöt lépésnyire, gyertyavilágot pillantott meg . . . A gyertya följebb emelkedett, s megvilágította gazdájának az arcát . . . Tom megdermedt iszonyatában: a gyertya gazdája az indus Joe volt!

Szerencsére Joe nem látta meg Tomot; sarkon fordult és gyorsan távozott, ott hagyván a sötétben Tomot, aki ismét visszavánszorgott a forráshoz, ahol Becky már fölrijedt álmából s aztán megint együtt sírtak egész addig, míg csak ismét el nem aludtak.

Mikor fölébredtek, Becky már lázban volt és határozottan kijelentette, hogy ott akar meghalni, ahol van, sőt kérte Tomot, hogy ne is bántsa őt. Megigérte, hogy tartani fogja a zsineg végét, Tom pedig mehet kutatni, amerre akar: csak néha-néha jöjjön vissza, pár szót váltani vele.

Tom megölelte Beckyt, rákötötte kezesuklójára a zsineget és elszorult szívvel indult útnak . . .

Beckynek azt mondta, hogy most bizonyára meg fogja találni az utat, de magában attól félt, hogy már talán visszajönni sem lesz ereje . . .

XIX.

AZ INDUS JOE HALÁLA.

Már negyedik napja volt, hogy Szent-Pétervár lakossága jajveszékelt: — a két elveszett gyermeket még mindig nem találták meg.

Thatcherné nagy beteg lett és félre is beszélt. Póli néni pedig e négy nap alatt galambbősz, öreg anyóka lett.

Tíz óra tájban éjjel hirtelen vígan megkonduhtak a harangok. Az utcák csakhamar megteltek félig öltözött emberekkel, akik örömmel újságolták, kiabálták egymásnak:

— Megkerültek az elveszettek! Dícsértessék az Úr neve!

Most már senki sem akart lefeküdni. A város egymásnak adta Thatcher bíró kilincsét, mert oda vitték a két gyereket. Póli néni és Thatcherné, meg a látogatók nem győzték ölelni-csókolni Tomot, meg Beckyt. Mindjárt üzentek a bírónak is a barlangba, hogy jöjjön haza és ne keresse tovább a gyermekeket, mert megkerültek.

Tom a pamlagon nyújtózkodva drámai lendülettel számolt be a csodálatos megmenekülésről. Ime, elbeszélésének vége, röviden:

Mikor Becky csuklóján megkötötte a zsinort,

két folyosón ment végig, s mikor a harmadikba be akart fordulni, a gombolyagja véget ért. Ekkor vissza akart menni, de egyszerre csak halvány fényt pillantott meg a folyosó végében. Nagy nehezen odavánszorgott, kidugta fejét egy nyíláson és — lábai előtt hömpölygött a Mississippi!

Visszament Beckyhez, elmondta neki, hogy mit látott, de a szerencsétlen lány sírva könyörgött neki, hogy ne zaklassa ... már nem bír járni sem és ott akar meghalni, ahol van.

Végre Tom nagynehezen oda vonszolta Beckyt a likhoz ... ekkor a leány csakugyan majdnem meghalt — de örömében!

Aztán Tom kibújt a szabadba és kisegítette Beckyt is. Ott pedig leültek és keservesen sírtak örömükben. Nemsokára egy csónak jött arra; Tom rákiáltott az evezősökre, s elmondta, hogy mi történt velük; a hajósok pedig elvitték őket haza, ott enni-inni adtak nekik, mire úgy elaludtak, hogy nem lehetett őket napszállat előtt kocsira tenni és a városba hozni.

Vagy tíz nap telhetett el azóta, hogy Tom és Becky megszabadultak a barlangból, s Tom most már azt hitte, hogy Huckhoz is beeresztik, mert a fiú jobban volt; neki pedig igen érdekes közlendője volt, amit még senkinek sem mondott el.

Elindult tehát az özvegy háza felé, de mivel Thatcher bíró háza az útjába esett, oda is betért, hogy megnézze Beckyt.

A bírónak vendégei voltak, s az egyik bosszantani akarván Tomot, gúnyosan kérdezte tőle, hogy nem volna-e kedve megint meglátogatni a barlangot?

— De bizony volna! — felelte Tom egész komolyan.

— Már pedig abból nem lesz semmi, — felelte Thatcher bíró. — Fogadom, hogy ezentúl senki sem téved el abban az átkozott barlangban!

— Hogy-hogy?

Megvasaltattam a kapuját, erős lakatot verettem rá, és a kulcsa itt van a zsebemben.

Tom elsápadt mint a fal és összeroskadtt.

— Mi bajod van, Tom? — kiáltott a bíró ijedten.

Hamar hideg vizet hoztak és föllocsolták Tomot.

— Szegény fiú! . . . Hát elszédültél . . . De most már jobban vagy, úgy-e?

— Oh, Thatcher úr! — nyögött Tom: — az indus Joe a barlangban van!

Az új hír futótűzként terjedt a városban. Pár perc múlva már néhány csónak közeledett a barlang szája felé, negyedórával később pedig a kis gőzös, rogyásig megrakva utasokkal, szintén ugyanoda igyekezett.

Midőn kinyitották a barlang kapuját, mindnyájan rémülten döbbentek vissza.

Az indus Joe holtan hevert a földön, arcát egészen odaszorította az ajtó-nyíláshoz, mintha utolsó percéig a napvilágot akarná látni . . .

Kése kettétörve hevert mellette. Az ajtó alja forgácsokra volt hasogatva: ebben tört össze a kés . . . de ha nem tört volna is el, a szerencsétlen akkor sem szabadulhatott volna ki, mert a kapu mögött óriási szikla állta el az utat.

Máskor sok gyertyavéget lehetett találni a barlangban, amit a látogatók hajigáltak el. Most nem volt egy sem. A fogoly mind összekeresgélte és megette. Sőt néhány denevért is fogott, és föl is falta az undok állatokat . . . csak a körmös lábukat hagyta meg!

Tom, bár sajnálta a nyomorultat, mégis nagyon megkönnyebbült: most már nem volt kitől félnie, egyetlen ellensége meghalt!

Az indus Joét ott temették el a barlang közelében, csaknem az egész város jelenlétében, aztán mindenki a dolgára ment.

Tom pedig mindjárt másnap, avval az ürüggyel, hogy sétálni viszi Huckot, jó messzire elvezette barátját a kíváncsi fülektől.

Huck elbeszélte neki, hogy csakugyan ő vezette nyomra walesit, s aztán szomorúan mondta:

— Most már örökre vége van a kincsnek. Bizonyosan a csapláros emelte el.

— Huck, — szolt most Tom ünnepélyesen — a kincs sohasem volt a csapszékben.

— Micsoda? megtaláltad a nyomot?

— A kincs a barlangban van.

— Nem tréfálsz, Tom? Bizonyosan tudod?

— Egész bizonyosan. Eljössz-e velem érte?

— El én! csak aztán el ne tévedjünk. De honnan tudod, hogy a kincs a barlangban van?

— Majd ott megmondom. Ha nem találjuk meg a kincset, neked adom a dobomat és minden játékomat.

— Mikor megyünk? — kérdezte Huck elszántan.

— Ma is, ha elég erős vagy.

— Ha nincs messze, nem bánom. Mert még nem igen erősen állok a lábamon.

— Semmit se félj, Huck: csónakon megyünk oda és neked evezned sem kell.

— Akkor hát gyerünk Tom.

— Várj csak! előbb ennivalót, gyertyát, gyújtót és zsineget szerzünk; ezek nélkül nem indulhatunk.

Délig Tom mindent megszerzett Póli néni élés-

kamrájából, s akkor elment Huckhoz; aztán „ki-
kölsönözte“ egyik távollevő halász csónakját, s
ebbe ültek bele mind a ketten.

— Jó egy óra múlva a csónak kikötött a folyam
partján, vagy öt angol mérföldnyire a várostól.

Tom büszkén vezette oda Huckot a barlang
nyílásához, és megmutatta neki.

— Látod, — mondta — most már van rejtekünk,
és akármikor alakíthatunk rablóbandát. Azt hi-
szem, a haramiaság többet ér a kalózkodásnál,
mert itt lehetünk a város közelében, és járhatunk
színházba is . . . Most pedig bebújok, te beadod a
holmit, s aztán majd segíték neked is bemászni.

Odabent meggyújtották a gyertyákat, a zsineg
végét megkötötték egy sziklához, és elindultak a
folyosón. Nemsokára odaértek a forráshoz és
Tom összeborzadt. Megmutatta Hucknak a sziklá-
hoz égett gyertyabél maradványait s elmondta,
hogy Becky mily keservesen zokogott, mikor a
gyertya elaludt.

Aztán végimentek azon a folyosón, amelynek
végében Tom megpillantotta az indus Joét.

— Ide nézz! — szólt Tom suttogva: — Látod
ezt a jelet?

— Tom, ez kereszt! — kiáltott föl Huck álmél-
kodva.

— Úgy van: és ez a második szám! A kereszt
alatt! így mondta az indus Joe: és én épen e
szikla mögött pillantottam meg őt.

Huck egy darabig nézegette a keresztet s az-
tán remegő hangon suttogta:

— Tom, menjünk innen!

— Micsoda? Itt hagyjuk a kinszet?

— Hagyjuk itt! Az indus Joe kísértete bizo-
nyosan itt ólálkodik valahol.

Tom megszeppent egy kissé; de azután neki-bátorodva vállat vont és azt mondta:

— Ne beszélj ilyen ostobaságot, Huck. Az indus Joe sohasem merne oly helyen kísértetni, ahol kereszt van!

— Az ám ni! — szólt Huck megnyugodva — erre nem is gondoltam! — Hát most csak keressük a kincset.

— Az indus Joe azt mondta, hogy a kereszt alatt, — mondta Tom. — Legjobb lesz tehát, ha ásni kezdünk itt a szikla tövében . . .

És Tom szorgalmasan ásni kezdett. Még fél lábnyira sem ásott le, mikor kése már fába ütközött.

— A láda! — kiáltott föl Huck.

De nem a láda volt, hanem csak néhány deszka, melyek a földalatti üreget takarták. Fölfeszegették a deszkákat, és először Tom, aztán Huck bujt be a szűk nyíláson. Elég tágas folyosó volt, mely szeszélyesen kanyarodott jobbra-balra.

A két gyerek izgatottan sietett előre, s végre a folyosó végére ért . . .

— Itt a kincs! — kiáltott föl Tom ujjongva.

S valóban ott volt a keresett láda, a sarokban, két puska, néhány pisztoly s egyéb lím-lom mellett.

— Vigyük hát! — mondta Huck szintén ujjongva.

Tom föl akarta emelni a ládát, de nehéz volt.

— Maga a láda a legnehezebb — mondta: — csupa vaspánt. Szerencsére hoztam zsákot . . .

Gyorsan belerakták az aranyakat s félóra múlva már a csónakban voltak. De nem indultak el mindjárt, mert Tom csak alkonyatkor akart a városba érni, hogy senki se lássa meg őket.

... szerencsére hoztam zsákokat ...

Jóllaktak tehát, aztán leheveredve, pipára gyújtottak, és elhatározták, hogy ma éjszakára az özvegy fáskamrájába rejtik el a kincset, onnan holnap kora reggel kiviszik az erdőbe, testvériesen megosztottnak rajta, s aztán ki-ki elássa a magáét.

Már jóval alkonyat után értek haza, s nem messzire kötöttek ki az özvegy majorjától. Mivel Huck beteg volt, Tomnak magának kellett fölcipelnie a meglehetősen nehéz zsákot a lejtős úton, ami ugyancsak kifárasztotta.

Óvatosan a rőzse alá dugták a zsákot és éppen kilopódtak a fáskamrából, mikor valaki rájuk szólt:

— Ki jár itt?

Tom megismerte a walesi hangját és így felelt:

— Mi vagyunk: Sawyer Tamás és Huckleberry Finn.

— No, ez már szerencse! — káltott föl a bérlő.
— Két órája már, hogy kereslek benneteket.

Evvél galléron fogta a két gyereket és vitte befelé.

— Jones úr, — siránkozott Huck, — én semmit sem vétettem!

— Akkor hát nincs mitől félned! — nevetett a walesi.

És, még mielőtt Huck felelhetett volna, már behurcolta a fényesen világított szalonba.

Ott volt a város színe-java: Thatcher bíróék, Harperné, Póli néni, Rogersék, a tiszteletes, és még sokan.

— No, itt vannak a gyerekek! — mondta a walesi betoppanva.

— Isten hozott, fiaim, — örvendezett az özvegy.
— Jertek csak velem.

Megölelte, megcsókolta őket, s aztán mind a kettőt bevezette a hálósobájába.

— Öltözzetek ünneplőbe fiaim és mosdjatok meg... Tom, ez a te ruhád: Póli néni küldte ide... Ez meg a tied Huck... Nem ne köszönd... van még egy másik öltözet is: Azt Jones úr vette... Aztán, ha felöltöztetek, jöj-
jetelek le a vacsorához...

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

XX.

BEFEJEZÉS.

— Tom — szólt Huck aggódva, mikor az özvegy kiment, — könnyen megugorhatunk. Az ablak nem magas.

— Már minek ugornánk meg? . . . Meglásd, milyen jó vacsorát ad az özvegy!

— De én nem merek velük egy asztalhoz ülni. . .

— Ej, majd oda ülsz mellém! Föl se vedd őket . . . Majd meglátod, milyen jól mulatunk.

E pillanatban Szid kukkant be.

— Egész délután kerestelek, Tom, — mondta — ugyan hol jártál? A ruhád csupa por és faggyú . . .

— Mi gondod rá? — felelte Tom. — Inkább azt mondd meg, hogy miért van itt ez a dáridó.

— A walesit akarja megvendégelni az özvegy, amiért a rablóktól megvédelmezte. Azt is megmondhatnám, hogy Huck miért hivatalos a vacsorára.

— No mondd el hát!

— A walesi el fogja árulni, hogy Huck figyeztette őt a rablókra. De a meglepetés csütörtököt fog mondani, mert most már mindenki tudja a titkot.

Tom oda állt Szid elé és dühösen mondta:

— Az egész városban csak egyetlen egy oly bitang kamaszt ismerek, aki ezt a meglepetést elronthatta, — és az te vagy! . . . Nesze hát! . . . ez is! . . . meg ez is . . . Most aztán lódulj és panaszold el Póli néninek.

Evvel kétszer-háromszor jól nyakon vágta Szidet, és pár rugással segített neki kijutni az ajtón.

Aztán lement Huckal a vacsorához.

Vígan voltak valamennyien, s mikor már a gyümölcsöt is fölhozták, a walesi előállott a meglepetéssel, és elmondta, hogy Huck hogyan keltette föl őt késő éjszaka, s hogyan mentette meg az özvegy életét . . .

A hatás nem volt oly zajos, mint a walesi remélte. Az özvegy ugyan meglepetést színlelt, és össze-vissza csókolta Huckot, de a többiekén meglátszott, hogy már előre tudtak mindent.

Tom kárpótolni akarta a társaságot az elrontott meglepetésért, s mikor az özvegy kijelentette, hogy Huckot a házához veszi és mindennel ellátja, — Tom hanyagul ezt mondta:

— Az fölösleges. Hucknek semmire sincs szüksége, mert gazdag.

A társaság majdnem hangosan fölkacagott, de Tomot ez nem zavarta meg; nyugodtan így folytatta:

— Mondom, hogy Huck gazdag: rengeteg pénze van! . . . Hiába mosolyognak: én nem tréfálok! . . . Majd bebizonyítom.

Kiszaladt s mindjárt aztán görnyedezve hozta be a pénzes zsákot, és kiöntötte az asztalra a tömördek aranyat.

— Nos, elhiszik-e már? — kiáltott föl diadalmasan. — Fele a Hucké, fele pedig az enyém.

Mindnyájan tátott szájjal bámultak a kincsre, aztán majd szétszedték a gyermekeket, hogy honnan szereztek a pénzt.

Tom nem kérte magát: mindent elmondott, persze jól kicifrázva, ahogy szokása volt, de a hallgatók türelmesen figyeltek minden szavára s akár másnap reggelig is szívesen elhallgatták volna.

Végre megolvasták a pénzt: valamivel több volt tizenkétezer dollárnál. E naptól fogva Tom és Huck nevezetes személyiségek lettek. Pénzüket Thatcher bíró kamatos kamatra betette a takarékbba, s a két fiúnak hallatlan jövedelme volt: minden napra egy dollár!

Hucknak azonban a gazdagság csakhamar terhére kezdett lenni. Az özvegy cselédjei nagyon is ügyeltek rá, hogy mindig tisztességesen meg legyen mosdva, fésülve, s a ruhája is tiszta legyen. Aztán minden este lefektették, ebédnél asztalhoz kellett ülnie, kényszerítették, hogy tányérból egyék, késsel, villával és kanállal; vasárnap pedig templomba kellett mennie.

Ezt Huck nem bírta el. Három hétig türelmesen rágta a zablát, aztán hirtelen eltűnt, megszökött.

Az özvegyaszony negyvennyolc óráig keresette, de hiába. Az egész város izgatott volt, és egyébről sem beszélt, mint Huck rejtélyes eltűnéséről.

Végre harmadnap Tomnak az az ötlete támadt, hogy megnézi a vágóhíd mögött sorjában álló üres hordókat... és csakugyan ott találta Huckot: éppen oly borzasan és rongyosan, mint hajdanában, mikor még szabad volt, mint az erdők madara.

Huck épen vígan pipázott és nagyon megörült Tomnak. De Tom derekasan megleckéztette, hogy mennyi fájdalmat okozott megszökésével az özvegynek, aztán fölszólította Huckot, hogy rögtön térjen haza.

Huck arca nagyon megnyúlt erre a beszédre.

— Szó sincs róla Tom! — mondta szomorúan.
— Az özvegy nagyon jó hozzám, de mégsem tudom megszokni a házát. Előbb hozzászoknám, hogy az izzó vaskályhán üldögéljek. Nem akarok gazdag lenni s a házban megpenészedni. Szeretem az erdőt, mezőt, folyót, a levegőt. Vigye az ördög a kinsét! Ép akkor jutottunk hozzá, mikor rablóbandát akartunk csinálni!

— Óh ne hidd, hogy lemondtam a banda tervéről, ha gazdag lettem is! — kiáltott föl Tom.

— Igazán? — kérdezte Huck örömmel.

— Igazán bizony! De látod, Huck, tégedet nem vehetnélek föl, ha nem lennél tisztán öltözve.

— Hiszen kalóznak fölfogadtál! — mondta Huck megdöbbenve.

— Az más, magyarázta Tom. — A rabló mindig több a kalóznál. És ha téged oly rongyosan bevinnék, az emberek gúnyosan mondanák — „Hm! a Sawyer bandája? Csupa rongyos fickó!“
— Ezt pedig te sem akarnád, úgy-e?

Huck habozott pár pillanatig.

— Nem bánom, — mondta végre. — Egy hónapra visszamegyek az özvegyhez, ha megígéred, hogy befogadsz a bandába.

— Megegyeztünk! — kiáltott föl Tom.

És diadallal hazavezette a szökevényt.

De Huck nem sokáig bírta ki az özvegnél. Hogy mit csinált azután, majd külön kötetben mondom el. Most azonban legokosabb, ha leteszem a tollat és megpihenek.

